

Fənn : 1247Y Torpaqşünaslıq

1 ərazidəki torpağın, suyun və havanın xüsusi tərkibi ilə əlaqədar olan xəstəliklər necə adlanır ?

- ☐ ekoloji
- ☐ patogen
- ☐ etoloji
- ☐ bioloji]
- ☒ endemik

2 Biokimyəvi vəziyyət ilə əlaqədar ən geniş yayılan xəstəliklər hansı elementin çatışmazlığından əmələ gəlir ?

- ☐ dəmirin
- ☐ oksigenin
- ☐ kükürdün
- ☐ kalssiumun
- ☒ yodun

3 İnsan orqanizmində maddələr mübadiləsinin pozulması, inkişafın ləngiməsi və psixikanın pozulması hansı elementin çatışmaması ilə əlaqədardır?

- ☐ maqneziumun
- ☐ dəmirin
- ☒ yodun
- ☐ kalsiumun
- ☐ karbonun

4 Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir?

- ☐ suvarma metodundan
- ☐ qazılma metodundan
- ☐ suvarma metodundan
- ☒ rekultivasiya metodundan
- ☐ köçürmə metodundan

5 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yayıldığı əraziləri tap 1.Şirvan çaylarının gətirmə konuslarında 2.Samur və Qusarçayın deltasında 3.Qızılağac körfəzinin kənarlarında 4.Kür-Araz və Xəzəryanı ovalıqlarda 5.Qarabağ düzünün şimilində 6.Arazyanı düzənliklərdə 7.Keşçay və Şinçayın ətrafında 8.Gəncə-Qazax çayları sahillərində

- ☐ 3, 4, 7, 8
- ☒ 1, 3, 4, 6
- ☐ 1, 2, 3, 5
- ☐ 2, 5, 6, 7
- ☐ 1, 2,5, 7

6 Çəmən-bataqlıq torpaqlarından kənd təsərrüfatında hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- ☒ mal-qara otarılması üçün
- ☐ biçənək sahələri kimi
- ☐ dəmyə əkinçiliyi üçün
- ☐ çöl quşlarının qorunması üçün
- ☐ suvarma əkinçiliyi üçün

7 Şoran torpaqların məhsuldarlığının artırılması və mühafizəsi üçün hansı tədbirlər görülür?

- ☒ torpaqlar duzlardan yuyulur
- ☐ yalnız otarılma istifadə olunur
- ☐ torpaqlara kimyəvi gübrələr verilir
- ☐ suvarmadan daha çox istifadə olunur
- ☐ terraslaşdırma işləri aparılır

8 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yaranma səbəbləri nədir ?

- ☐ çay şəbəkəsinin sex yerləşməsi
- ☒ qrunut sularının səthə çox yaxın yerləşməsi
- ☐ illik yağıntı miqdarının çox olması
- ☐ günəşli saatların miqdarının çox olması
- ☐ humusun miqdarının az olması

9 Meliorasiya tədbirləri nədir ?

- ☐ torpaqlara pestisidlərin səpilməsi
- ☐ torpaqlara gübrələrin verilməsi
- ☐ torpaqların növbəli əkilməsi
- ☒ torpaqların duzlardan yuyulması
- ☐ heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi

10 Şoran torpaqların arealı daxilində yayılan torpaq tipləri hansılardır?

- ☐ tünd şabalıdı, gəclli şabalıdı, açıq qəhvəyi
- ☐ dağ-meşə qara, çəmən-meşə, sarı
- ☒ boz, çəmən-boz, boz qəhvəyi
- ☐ dağ-çəmən bozqır, dağ qara
- ☐ qırmızı ferralit, çəmən bataqlıq

11 Sopka şoranları hansı ərazilərdə əmələ gəlir?

- ☐ çökəklik və batıq sahələrdə
- ☒ palçıq vulkanı brekçiləri üzərində
- ☐ qrunut suların səthə yaxın ərazilərində
- ☐ çayların gətirmə konuslarında
- ☐ alçaqdağlığın meşə-çöl hissəsində

12 Şoran torpaqların əsas tipləri hansılardır?

- ☐ bataqlıq və çəmən-bataqlıq
- ☐ dağ qara və boz-çəmən
- ☐ açıq şabalıdı və gəclli şabalıdı
- ☐ çəmən-meşə və boz-qəhvəyi
- ☒ avtomorf və hidromorf

13 Korlanmış torpaqların rekultivasına ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etasında hansı işlər görülür?

- ☒ çökəkliklər, karyerlər doldurulur
- ☐ tikinti və abadlıq işləri aparılır
- ☐ su tutarlar, dəryaçalar tikilir
- ☐ parklar, xiyabanlar salınır
- ☐ çökəkliklər, karyerlər qazılır

14 Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər?

- ☒ əkinə yararsız torpaqlar
- ☐ şoranlaşmış torpaqlar
- ☐ duzlanmış torpaqlar
- ☐ bataqlılaşmış torpaqlar
- ☐ eroziyaya uğramış torpaqlar

15 Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhralaşması 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.

- ☐ yüksək dərəcə səhralaşma məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır
- ☐ orta dərəcə səhralaşma məhsuldarlıq 10-50% azalır
- ☐ Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhralaşması 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.
- ☐ çox yüksək səhralaşma, məhsuldarlıq yoxdur
- ☒ adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir

16 Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etasında hansı işlər görülür?

- ☐ su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur
- ☒ yaşıllıqlar, parklar salınır
- ☐ ağaclar, kollar kəsilir
- ☐ tikinti, abadlıq işləri aparılır
- ☐ karyerlər, karxanalar işlədilir

17 Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür?

- ☐ dənli bitkilərə keçmək
- ☒ növbəli əkinə keçmək
- ☐ monokulturayam keçmək
- ☐ çoxillik əkinə keçmək
- ☐ qarışıq əkinə keçmək

18 Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır .Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
- ☐ növbəli əkin sistemi təşkil etmək
- ☒ torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək
- ☐ korlanmış torpaqların rekultivasiyası
- ☐ meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi

19 Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil

- ☐ duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə
- ☒ torpağa antropogen təsirləri artırmaq
- ☐ torpağın çirklənmədən qorunması
- ☐ şoranlaşmanın qarşısının alınması
- ☐ flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması

20 Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar?

- ☐ şoranlaşmadan
- ☐ susuzluqdan
- ☐ duzluluqdan
- ☐ bataqlılaşmadan
- ☒ eroziyadan

21 Qoruqlarda torpaq nizamlayıcı tədbirlərə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- ☐ Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
- ☐ Rekultivasiya tədbirləri
- ☐ Fitomeliorativ tədbirlər.
- ☒ Əkin sahəsini inkişaf etdirmək üçün torpaqların gübrələnməsi.
- ☐ Aqrotexniki tədbirlər.

22 Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ tikinti işləri zaman pozulan torpaqlar
- ☒ münbit torpaq sahələri
- ☐ bərk tullantılar yığılan sahələr
- ☐ karyerlər, karxanalar
- ☐ neftlə çirklənmiş sahələr

23 Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır?

- ☐ texniki, fiziki, suvarma
- ☐ qazma, doldurma, suvarma
- ☐ texniki, fiziki, suvarma
- ☐ bioloji, kimyəvi, texniki
- ☒ texniki, bioloji, tikinti

24 Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir?

- ☐ bioloji işlər bölməsində
- ☐ fiziki işlər bölməsində
- ☐ mexaniki işlər bölməsində
- ☒ texniki işlər bölməsində
- ☐ tikinti işləri bölməsində

25 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir?

- ☐ şumlama tədbirləri
- ☒ aqrotexniki tədbir
- ☐ suvarma tədbirlər
- ☐ mexaniki tədbirlər
- ☐ termiki tədbirlər

26 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır?

- ☒ meşə meliorativ tədbirlər
- ☐ suvarma tədbirləri
- ☐ hidrotexniki tədbirlər
- ☐ şumlama tədbirləri.
- ☐ mexaniki tədbirlər

27 Azərbaycan Respublikasında Abşeron yarımadasından başqa neftlə çirklənmiş rayonları hansılardır?

- ☐ Lənkəran, Astara, Yardımlı, Bəhramtəpə
- ☐ Ordubad, Şərur, Şahbuz, Babək
- ☒ Şirvan, Neftçala, Siyəzən, Muradxanlı
- ☐ Zəngilan, Şabran, Xızı, Siyəzən
- ☐ Naftalan, Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın

28 Azərbaycan ərazisində ən çox kimyəvi gübrələrdən, pestisidlərdən və defoliantlardan hansı ərazilərdə istifadə edilir?

- ☒ Kür-Araz ovalığında
- ☐ Naxçıvan MR-da
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında
- ☐ Qarabağ maili düzənliyində
- ☐ Lənkəran düzənliyində

29 Atmosfer havasına və torpaq sahələrinə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə fərqlənən şəhərlər hansılardır?

- ☐ Lənkəran, İmişli, Gədəbəy, Sumqayıt
- ☐ Bakı, Naxçıvan, Daşkəsən, Ağcabədi
- ☐ Gəncə, Şəki, Qusar, Xaçmaz, Ağdaş
- ☒ Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə, Mingəçevir
- ☐ Mingəçevir, Yevlax, Zaqatala, Şabran

30 Respublika torpaqlarının ən çox aluminium oksidləri ilə çirklənmə prosesi hansı sənaye şəhəri ətrafında müşahidə olunur?

- ☐ Bakı şəhəri
- ☐ Mingəçevir şəhəri
- ☐ Sumqayıt şəhəri
- ☐ Naxçıvan şəhəri
- ☒ Gəncə şəhəri

31 Sənaye şəhərlərinin pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərlə aparılır?

- ☐ aqrotexniki və fiziki
- ☒ texniki və bioloji
- ☐ fitomeliorativ və kimyəvi
- ☐ hidromeliorativ və texniki
- ☐ gübrələmə və yumuşaltma

32 Təsərrüfatın müxtəlif sahələrində pozulmuş təbii landşaftların bərpası üçün tətbiq edilən tədbirlər kompleksi necə adlanır?

- ☐ akkumlyativ tədbirlər
- ☐ meliorativ tədbirlər
- ☒ rekultativ tədbirlər
- ☐ fitomeliorativ tədbirlər
- ☐ aqrotexniki tədbirlər

33 Azərbaycan ərazində dik yamaclardan istifadə etmək məqsədilə hansı metoddan istifadə olunur?

- ☐ irriqasiya
- ☒ terraslaşdırma
- ☐ transformasiya
- ☐ rekultivasiya
- ☐ meliorasiya

34 Respublikada ümumiyyətlə neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin sahəsi nə qədərdir?

- ☐ 35 min. hektar
- ☐ 57 min. hektar
- ☐ 22 min hektar
- ☒ 28,8 min.hektar
- ☐ 73,6 min hektar

35 ən çox aşınma eroziyasına məruz qalmış torpaq sahələri Azərbaycanın hansı ərazilərində müşahidə olunur?

- ☐ Lənkəranın düzənlik və dənizsahili ərazilərində
- ☐ Kür-Araz ovalığının irriqasiya təsərrüfatı sahələrində
- ☐ Əsasən dağlıq ərazilərin dəmyə əkinçiliyi sahələrində
- ☒ Naxçıvanın orta və yüksək dağlıq sahələrində
- ☐ Qarabağ maili düzənliyinin suvarılan ərazilərində

36 Azərbaycanın düzənlik torpaqlarının şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- ☐ intensiv otarılma, yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ☒ torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- ☐ ərazidəki torpaqların allüvial-prolüvial, gətirmələrdən təşkil olunması
- ☐ əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- ☐ Kür çayı və onun qollarının fəsildən asılı olaraq daşması

37 Üzümçülük və pambıqçılıq rayonlarında əkin sahələri ən çox hansı maddələrlə çirklənir?

- ☒ pestisid və defoliantla
- ☐ intensiv suvarma ilə
- ☐ təbii gübrələrlə
- ☐ azot oksidləri ilə
- ☐ karbon dörd oksidlə

38 Abşeron yarımadasının bərk tullantılarla çirklənməsinə səbəb olan əsas sənaye müəsisələri hansılardır?

- ☒ Qaradağ sement zavodu və Bakı Gips məmulatı zavodu
- ☐ H.Əliyev adına Neft emalı zavodu
- ☐ Azərneftyağ istehsalat birliyi və Azərsun şirkətlər qrupu
- ☐ Qaz emalı zavodu və Keşlə maşınqayırma zavodu
- ☐ Abşeron DRES-i və Qaradağ daş karxanası

39 Dağ-mədən sənayesinin bir çox sahələrində baş verən əsas hansı problemlər ətraf mühiti korlayır və torpaq fondunu azaldır?

- ☐ qazma işlərinin fasiləsiz aparılması
- ☒ çox qiymətli xammal itkisinin baş verməsi
- ☐ yükdaşıma zamanı ağır texnikanın hərəkəti
- ☐ yataqlarda kəşfiyyat işlərinin aparılması
- ☐ istehsal zamanı istifadə edilən texniki suların ətraf ərazilərə axıtılması

40 Sənaye şəhərlərində bərk tullantıları zərərsizləşdirmək məqsədilə hansı tədbirlər görülməlidir?

- ☒ utilizasiya zavodları tikilməlidir
- ☐ yalnız meliorativ tədbirlər həyata keçirilməlidir
- ☐ rekultivasiya prosesi gücləndirilməlidir
- ☐ torpaqlar yalnız sanitar-müdafiə zonalarına ayrılmalıdır
- ☐ quyulara yığılaraq basdırılmalıdır

41 Respublikanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin atdıqları tullantıların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- ☐ müəsisələrin daxilində xüsusi ölçmə cihazları yerləşdirilir
- ☐ şəhərdən kənar ərazilərə yığılaraq yandırılır
- ☒ xüsusi dövlət müəsisələri tərəfindən monitorinqlər aparılır
- ☐ müəsisələr istədikləri qədər tullantı atmağa qadirdirlər
- ☐ Xəzər dənizinin dərinliklərinə atılır

42 Respublikada sənaye tullantıları, yeraltı sərvətlərin dağıntıları, qazıntı vasitəsi ilə başdırılmış və çirkləndirilmiş torpaqlar hansı üsulla bərpa edilir?

- ☐ meliorasiya
- ☐ texniki
- ☐ aqrotekniki
- ☒ rekultivasiya
- ☐ yumuşaltma

43 Rekultivasiya olunacaq sahələrin mənimsənilməsinin iqtisadi cəhətdən ən ucuz növü hansıdır?

- ☒ sahələrdə meşə əkinlərinin həyata keçirilməsi
- ☐ torpaqların səthinə mineral gübrələrin verilməsi
- ☐ təzyiqli sular vasitəsi ilə yuyulması
- ☐ əraziyə əhəngin verilməsi və 60 sm dərinliyə kimi yumuşaltma
- ☐ torpaqlarda mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirmək

44 Respublika ərazisində Abşeron yarımadasından sonra rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri haradadır?

- ☐ Şəki-Zaqatalada
- ☐ Böyük Qafqazın cənubunda
- ☒ Kiçik Qafqazda
- ☐ Talış dağlarında
- ☐ Qobustan rayonunda

45 Respublika ərazisində ən çox sənaye müəsisəsi yerləşən şəhərlər hansılardır və onların payına sənaye potensialının necə faizi düşür?

- ☒ Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, 70 %
- ☐ Naxçıvan və Bakı şəhərlərində, 60 %
- ☐ Sumqayıt və Lənkəran şəhərlərində, 77 %
- ☐ Bakı və Xaçmaz şəhərlərində, 55 %
- ☐ Gəncə və Qazax şəhərlərində, 67 %

46 Azərbaycanda zərərli tullantıların basdırılması və zərərsizləşdirilməsi hansı istiqamətlərdə aparılır?

- ☐ Bakı buxtasında xüsusi borular vasitəsi ilə dənizə axıdılır
- ☒ xüsusi poliqonlarda xəndəklər qazılaraq, tullantıların burada basdırılması
- ☐ Şəhər kənarında açıq poliqonlara atılır və ya yandırılır
- ☐ Tullantılar ümumi şəkildə anbarlaşdırılaraq yandırılır
- ☐ Abşeron yarımadasının cənub sahillərində dənizə atılır

47 Filiz yığıntılarının ən çox toplandığı ərazi hansıdır?

- ☐ Abşeronda daş karxanaları və neft yataqları
- ☐ Naxçıvanda polimetall filizləri və molibden yataqları
- ☒ Daşkəsən filiz yataqları və Zəylik alümin yataqları
- ☐ Siyəzəndə neft yataqları və neftin emalı
- ☐ Gədəbəydə qızıl yataqları və civə emalı

48 Hansı şəraitdə faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində əvvəlkindən əsaslı fərqlənən süxur yığınları və torpaq tipləri yaranır ?

- ☒ Açıq şəraitdə aparılan qazma işlərində
- ☐ Qapalı formada aparılan kəşfiyyat işlərində
- ☐ Dərinlik üzrə qazılan yataqlarda
- ☐ Filiz çıxarılması zamanı xammalın torpaqla qarışması nəticəsində
- ☐ Qazma işləri zamanı üst münbit qatın qazılmasında

49 Mis mədənləri, pirit, kobalt, alunit filizi yataqları istismar edilən sahələrdə süxurların turşuluğuna qarşı hansı mübarizə ilə başlamaq lazımdır?

- ☐ fiziki rekultivasiya
- ☐ bioloji rekultivasiya
- ☐ aqrotexniki rekultivasiya
- ☒ kimyəvi rekultivasiya
- ☐ texniki rekultivasiya

50 Rekultivasiya işləri aparılan zaman tətbiq edilən tədbirlər sisteminin düzgün ardıcılığını tap

- ☐ meliorativ, hidrotexniki, kimyəvi
- ☐ fitomeliorativ, texniki, kimyəvi
- ☐ bioloji, aqrotexniki, fiziki
- ☐ aqrotexniki, bioloji, fiziki
- ☒ texniki, kimyəvi, bioloji

51 Respublikamızda şiddətli dərəcədə eroziyaya uğramış meşə meliorasiya tədbirlərinə ehtiyacı olan sahələr nə qədərdir?

- ☐ 52300 ha
- ☐ 30000 ha
- ☒ 60000 ha
- ☐ 25500 ha
- ☐ 43000 ha

52 Sürüşmə və denudasiya proseslərinin qarşısını almaq məqsədilə yaradılan antropogen-terras komplekslər əsasən hansı zonələrdədir ?

- ☐ arid düzənliklərdə
- ☐ düzən meşələrində
- ☐ yarımsəhra və quru çöllərdə
- ☒ yüksək və orta dağlıqda
- ☐ alçaq dağlıqda

53 Quru subtropik ərazilərdə neft və lay suları ilə çirklənmiş torpaqlarda öz-özünə təmizləmənin müddəti təxminən nə qədərdir ?

- ☐ 2 il
- ☒ 10 il
- ☐ 3 il
- ☐ 8 il
- ☐ 5 il

54 Kiçik miqyaslı xəritələrdə torpaq konturlarının birləşdirilməsi prosesi necə adlanır?

- ☐ kadastr
- ☐ bonitirovka
- ☒ generalizasiya
- ☐ müfəssəllik
- ☐ kartoqram

55 Miqyası 1 : 5000 – 1 : 2000 olan və təcrübə stansiyalarında istifadə olunan xəritələr hansılardır?

- ☐ orta ölçülü xəritələr
- ☐ iri miqyaslı xəritələr
- ☐ icmal xəritələr

- ☒ müfəssəl xəritələr
- ☐ kiçik miqyaslı xəritələr

56 Torpaq xəritələrinin hansı növlərini fərqləndirmək mümkündür? 1. icmal 4. miqyassız 7. məzmunu görə 2. kiçik miqyaslı 5. orta miqyaslı 8. məqsədinə görə 3. şərti 6. iri miqyaslı 9. müfəssəl

- ☐ 2, 3, 5, 7, 8
- ☐ 1, 4, 6, 8, 9
- ☐ 3, 5, 6, 8, 9
- ☒ 1, 2, 5, 6, 9
- ☐ 2, 4, 6, 8, 9

57 Bataqlıq-laqun torpaq tipləri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır?

- ☐ Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- ☐ Naxçıvanın ortadağlığında
- ☐ Tərtərçay və Gəncəçayın deltalarında
- ☒ Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində

58 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır?

- ☐ 1/2
- ☐ 1/4
- ☐ 1/3
- ☐ 4/5
- ☒ 1/5

59 Eroziya prosesinin əmələ gəlməsinin və inkişafının əsas səbəbi nədir?

- ☐ seliteb komplekslərin yayılması
- ☒ kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı
- ☐ orta illik yağıntıların bərabər paylanması
- ☐ əhali sayının sürətlə artması
- ☐ global istiləşmənin baş verməsi

60 Eroziya prosesinin ən çox inkişaf etdiyi qurşağ hansıdır?

- ☐ subtropik
- ☐ subqütb
- ☐ ekvatorial
- ☒ mülayim
- ☐ tropik

61 Kartoqram nədir?

- ☐ dağlıq ərazilərin xəritəsidir
- ☒ sxematik kənd təsərrüfatı xəritəsidir
- ☐ eroziyaya uğramış sahələrin xəritəsidir
- ☐ torpaqların tərkib hissəsinin sxemidir
- ☐ torpaq tiplərinin xəritəsidir

62 Torpağın üst münbit qatının yağış və qar suları vasitəsi ilə yuyulub aparılması və ya külək tərəfindən sovrulub dağılması necə adlanır?

- ☐ defilyasiya prosesi
- ☐ deqradasiya prosesi
- ☐ ekzarasiya prosesi
- ☐ abraziya prosesi
- ☒ eroziya prosesi

63 Torpaq inkişaf edən aşınma qabığının ən nazik və sadə quruluşlu olduğu qurşağ hansıdır ?

- ☐ ekvator
- ☐ subnival
- ☐ tropik

- ☐ yarım səhra
- ☒ nival və arid

64 Bozqır və torf yağınları atmosferdə hansı maddələrin əmələ gəlməsinə səbəb olur?

- ☒ mineral tozların
- ☐ radioaktiv elementlərin
- ☐ kosmik şüaların
- ☐ karbon dördoksidin
- ☐ ionlaşmış molekulların

65 Ürək-damar və nəfəs yolları xroniki xəstəliklərin həssaslaşmasına səbəb olan qaz birləşmələri hansıdır?

- ☐ karbon oksidləri
- ☐ hidrogen sulfid
- ☒ azot oksidləri
- ☐ ammoniyak
- ☐ natrium xlorid

66 Tropik torpaqları yayılan əraziləri tap?

- ☐ Qafqazın Qara dəniz və Xəzər dənizi sahilləri
- ☐ Şimali Amerikanın və cənub qərbi Avropanın enliyarpaqlı meşələri
- ☐ Orta və Mərkəzi Asiyanın dağlıq hissəsi
- ☐ Cənub-şərqi Asiya, kiçik Asiya və İran yaylasının ətəkləri
- ☒ Cənubi Amerika, Afrika, Hindistan yarımadası, Avstraliyanın böyük hissəsi

67 Bitkilərin əsas qida maddələri mənbəyi nədən ibarətdir?

- ☒ torpaqda rütubətin miqdarından
- ☐ torpağın bərk və maye fazasından
- ☐ torpaq mikroorqanizmlərin fəaliyyətindən
- ☐ geoloji quruluşundan
- ☐ relyef formasından

68 Karbon və azotun torpaqda toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır?

- ☐ dağ süxurları və mineralları
- ☐ bitki və mikroorqanizm qalıqları
- ☒ bitki və heyvan qalıqları
- ☐ insanın təsərrüfat fəaliyyətilə
- ☐ iqlim elementləri

69 İstənilən xəritələrin, o cümlədən torpaq xəritələrinin tərtibində əsas hansı parametrlərdən istifadə edilir?

- ☐ ölkə ərazisinin coğrafi mövqeyi
- ☒ riyazi qanunlar, kartoqrafik generalizasiya
- ☐ torpaqların yayılma xüsusiyyətləri
- ☐ üzvi maddələrin və dispers hissəciklərin yayılması
- ☐ ərazinin yfiqi və şaquli differensiasiyası

70 Yalnız örüş kimi istifadə edilən və xarakterik cəhətcə qalın olmayan torpaq tipi hansıdır?

- ☒ dağ-çəmən torpaqları
- ☐ şumlanmış torpaqlar
- ☐ səhra və yarım səhra torpaqları
- ☐ boz-qonur torpaqlar
- ☐ dağ-qara torpaqları

71 Səhra-bozqır zonasında suvarmanın mümkün olmadığı massivlər və dağlıq relyefə malik ərazilər ən çox hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- ☐ suvarma əkinçiliyi üçün
- ☐ dağ sahələri üçün
- ☐ dəmyə əkinçiliyi üçün
- ☐ yaşayış məntəqələri üçün

- ☒ örüş sahələri üçün

72 Təbiətdə su eroziyası hansı formalarda təzahür edir?

- ☐ nizamsız və intensiv eroziya
☒ səthi və xətti eroziya
☐ üfüqi və şaquli eroziya
☐ suvarma eroziyası
☐ yamac və hündürlük eroziyası

73 Təbii su eroziyası adətən torpağın hansı hissələrində baş verir?

- ☐ subtropik qurşaqların arid zonalarında
☐ gursulu çayların subasarlarında
☐ yalnız şumlanmış əkin zonalarında
☐ okean və dəniz sahillərində yeraltı suların səthə çıxması
☒ bitki örtüyü ilə mühafizə olunan landşaft zonalarında

74 Dünyada torpaqların təbii su eroziyasına məruz qalması hansı coğrafi qanuna tabedir?

- ☒ coğrafi zonallıq qanununa
☐ coğrafi enlik qanununa
☐ coğrafi hündürlük qanununa
☐ coğrafi uzunluq qanununa
☐ üfüqi zonallıq qanununa

75 Torpaqların degradasiyasına əsas səbəb və ən çox kütləni təşkil edən eroziya prosesi hansıdır?

- ☐ külək eroziyası
☐ yamac eroziyası
☐ kimyəvi eroziya
☒ su eroziyası
☐ fiziki eroziya

76 Yamaclarda baş verən səthi eroziya prosesinin yaratdığı problemlər hansılardır?

- ☒ torpağın münbitliyi aşağı düşür, məhsuldarlıq azalır
☐ dərin yarıqlar, dyumlar və barxanlar əmələ gəlir
☐ yamac kəndlərində sürüşmə hadisələri aktivləşir
☐ meşə sahələri seyrəkləşir və ya məhv olur
☐ çaylarda sululuq artır və sel hadisələri aktivləşir

77 Mülayim qurşaqlarda eroziya proseslərinin çox inkişaf etməsinə əsas səbəb nədir?

- ☒ kifayət qədər yağıntıların düşməsi
☐ dəmyə əkinçiliyinin inkişaf etdirilməsi
☐ dağ-dərə küləklərinin baş verməsi
☐ suvarma əkinçiliyinin intensivləşdirilməsi
☐ quraq günlərin üstünlük təşkil etməsi

78 Azərbaycanda torpaq eroziyası üzrə aparılmış tədqiqatlar nəticəsində torpaq eroziyası xəritəsini kim tərtib etmişdir?

- ☐ X.M.Mustafayev
☒ K.Ə.Ələkbərov
☐ M.Y.Xəlilov
☐ N.N.Mikayılov
☐ V.Ə.Əhmədov

79 Şınçay, Kişçay, Girdimançay, Pisaatçay və Qozluçay hovzələrində yağışlar zamanı dəhşətli sellərin yaranmasına səbəb nədir?

- ☒ çaysahili ərazilərin meşəsiz olması
☐ çay sahili ərazilərin daşlı-çenqili olması
☐ çayların dərələrinin ensiz olması
☐ çaylardan suvarmada
☐ çay sahillərində əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi

80 Respublikada subalp və alp yay otlaqlarında mal-qaranın sistemsiz və normadan artıq otarılması nəticəsində torpaqlarının başdan-başa eroziyaya məruz qalan rayonlar hansılardır?

- ☐ Lənkəran, Masallı, Astara, Yardımlı
- ☐ Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Zərdab, Göyçay
- ☒ Qəbələ, İsmayilli, Şamaxı, Quba, Gədəbəy
- ☐ Samux, Qazax, Yevlax, Mingəçevir, Şəki
- ☐ Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı, Qusar

81

Şimal buzlu okeandan 75° şimalda yerləşən adalarda hansı torpaq tipləri yayılmışdır?

- ☐ podzol, torflu torpaqlar
- ☐ boz meşə torpaqları
- ☒ Arktika və tundra torpaqları
- ☐ qara torpaqlar
- ☐ qonur meşə torpaqları

82 Tayqa zonasının tipik torpaq tipi necə adlanır?

- ☐ boz meşə torpaqları
- ☒ podzol torpaqları
- ☐ qonur meşə torpaqları
- ☐ qırmızı torpaqlar
- ☐ qara torpaqları

83 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi hansı tiplər yayılmışdır?

- ☐ adi podzol, çimli podzol
- ☐ tipik tundra və tipik-arktik
- ☒ bataqlıq-podzol, torflu-podzol
- ☐ çimli podzol və tipik podzol
- ☐ bataqlıq-podzol, qleyli-çimli-podzol

84 Qara torpaqların əmələ gəlməsində ilk elmi mülahizə hansı alimə məxsusdur?

- ☐ Pallas
- ☒ Lomonosova
- ☐ V.Dokuçayevə
- ☐ Sibirtsevə
- ☐ Kononbayevə

85 Bozqır yarımsəhra zonasında əsas torpaq tipi necə adlanır?

- ☐ torflu-çəmən torpaqlar
- ☐ boz- yarımsəhra
- ☐ qonur-yarımsəhra
- ☐ şoran-şorakətli
- ☒ boz-qonur

86 Qonur-yarımsəhra torpaqların profilində humus qatının qalınlığı neçə sm-dir?

- ☐ 0- 5 sm
- ☐ 10-15 sm
- ☒ 5-10 sm
- ☐ 20 sm-dən çox
- ☐ 15-20 sm

87 Boz-qonur torpaqların əmələ gəlməsində əsas hansı süxurlar iştirak edir?

- ☐ maqmatik süxurlar
- ☒ duzlu süxurlar
- ☐ metamorfik süxurlar

- ☐ dəniz mənşəli süxurlar
- ☐ çökmə süxurlar

88 Boz-qonur torpaqların ən geniş yayılmış ərazisini qeyd et

- ☐ Turan ovalığı
- ☐ Kür-Araz ovalığı
- ☐ Qızılqum səhrası
- ☐ Qaraqum səhrası
- ☒ Xəzərsahili düzənlik

89 Boreal donuşluq-tayqa vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- ☐ karbonatlı-qleyli torpaqlar
- ☐ torflu-qleyli torpaqlar
- ☐ çəmən-çimli və bataqlıq torpaqları
- ☒ samanı donuşluq-tayqa torpaqlar
- ☐ ləsləşmiş podzol torpaqlar

90 Tundra ərazisinin az bir hissəsini əhatə edən dağ massivləri hansılardır ?

- ☐ Ural , Qafqaz, Zabaykalye
- ☒ Xibin , Çikot dağ massivi və Bruks
- ☐ Şimali Kordilyer, Alp, Bırrınqa
- ☐ İndiqirka, Ural, Viktoriya
- ☐ Pribaykalye, Qutb Uralı, Tibet

91 Arktika zonasının relyefində üstünlük təşkil edən əsas formalar hansılardır?

- ☒ buzlaq-abrazion və akkumlyativ
- ☐ qumlu-karstlar, morenlər və qayalıqlar
- ☐ dəniz terraslı və düzəltmə səthləri
- ☐ morenlər və lərekzarasyon səthlər
- ☐ erozyon, mikroyeşlilər və palıqlar

92 Eroziyaya uğramış və uğrama təhlükəsi olan dağ yamaclarında müxtəlif ağac, kol cinsləri və ot sərilməsi yolu ilə bitki örtüyünün bərpasından ibarət mübarizə tədbiri hansıdır?

- ☐ hidrotexniki
- ☒ fitomeliorativ
- ☐ biomeliorasiya
- ☐ terraslaşdırma
- ☐ fiziki meliorasiya

93 Torpaq səthinin müvəqqəti səthi axınlar vasitəsilə tədricən yuyulub aparılması prosesi eroziyanın hansı tipinə aiddir?

- ☐ yarpaq eroziyası
- ☒ səthi eroziya
- ☐ külək eroziyası
- ☐ xətti eroziya
- ☐ irriqasiya eroziyası

94 Səth axınlarının yaratdığı şırımların və erozion oyuqların tədricən yarpaqlara çevrilməsi və irriqasiya eroziyası formasında təzahür etməsi hansı eroziya tipini yaradır?

- ☐ süxurların eroziyası
- ☐ su eroziyası
- ☒ yarpaq eroziyası
- ☐ səthi eroziya
- ☐ külək eroziyası

95 Humus itkisini bərpa etmək və onun miqdarını yüksəltmək üçün hansı tədbirlər görülür ?

- ☐ torpaqların səthi turş maddələrlə zənginləşdirilir və duzlardan yuyulur
- ☐ əraziyə çoxillik otların əkilməsi və müxtəlif çirkləndiricilərdən təmizlənməlidir
- ☒ torpağa üzvi və mineral gübrələr verilməli, növbəli əkinlər tətbiq olunmalıdır

- ☐ bioloji rekultivasiyanın tətbiq olunması və alçaq boylu kolların əkinləməsi
- ☐ ərazilərdə meşə zolaqları salınmalı və dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunmalıdır

96 Təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində təbii əlaqələri pozulmuş və xarici görünüşcə tamam dəyişmiş landşaftlar bütün dünyada nə qədərdir?

- ☐ 13 %
- ☐ 3,5 %
- ☐ 7 %
- ☐ 9 %
- ☒ 2 %

97 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir?

- ☐ faydalı qazıntıların yayıldığı torpaqlar
- ☐ süni göllərin hesabında olan torpaqlar
- ☒ şumlanan torpaqların hesabına
- ☐ bataqlıq torpaqlarının hesabına
- ☐ dağlıq ərazilərin torpaqları

98 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi suvarılır ?

- ☒ 2, 5 mln.km²
- ☐ 4,5 mln.km²
- ☐ 5 mln.km²
- ☐ 3 mln. km²
- ☐ 1,7 mln. km²

99 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi süni şəkildə qurudulmuşdur?

- ☐ 4,6 mln.km²
- ☐ 6 mln. km²
- ☐ 2,5 mln.km²
- ☒ 8 mln.km²
- ☐ 3 mln.km²

100 Şumlanma zamanı torpaqlardakı əsas hansı indikatorlar dəyişikliyə uğrayır ?

- ☒ bitki örtüyü və heyvanat aləmi
- ☐ hidroqrafik şəbəkə
- ☐ iqlim ünsürləri
- ☐ landşaft növ və yarımnovləri
- ☐ torpaq tipləri və fəsiyalar

101 Hansı qurşağ daxilində suvarılan torpaqlardakı məhsuldarlıq, dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunan torpaqlara nisbətən çox yüksəkdir ?

- ☐ subekvatorial
- ☐ tropik
- ☒ mülayim
- ☐ ekvatorial
- ☐ subtropik

102 Kənd təsərrüfatına və torpaq sahələrinə kəskin ziyan vuran gəmiricilərin artmasına səbəb nədir ?

- ☒ geniş sahələrin şumlanması
- ☐ meşələrin qırılması
- ☐ yamac eroziyalarının çoxalması
- ☐ yeraltı suların səviyyəsinin qalxması
- ☐ suvarma əkinçiliyinin inkişafı

103 Dehumifikasiya prosesinin açıqlamasını göstər. ??

- ☐ torpaqların gübrələrlə təmin olunması prosesi
- ☒ torpaqların tərkibindəki humus ehtiyatı itkisi
- ☐ torpaqların deqradasiyaya qarşı davamlılığı

- ☐ torpaq üzərindəki çəmən və örüşlərin istismarı
- ☐ torpaqların mühafizəsi və deklarasiyası

104 Müxtəlif yollarla heyvanların yeminə və insan qidasına daxil olan maddələr hansıdır?

- ☐ azot gübrələri
- ☒ pestisidlər
- ☐ infraqırmızı şüalar
- ☐ karbon oksidləri
- ☐ ağır metallar

105 Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir?

- ☐ münbitliyini artırır
- ☐ deformasiyaya uğradır
- ☐ şoranlığını dəyişir
- ☒ deqradasiyaya uğradır
- ☐ məhsuldarlığı artırır

106 Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?

- ☒ atıl maddələr
- ☐ biokoz maddələr
- ☐ biogen maddələr
- ☐ üzvi maddələr
- ☐ kimyəvi maddələr

107 Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?

- ☐ Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
- ☐ təbii faktorların
- ☒ canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
- ☐ sansız faktorların təsiri təlimi
- ☐ sansız faktorların təsiri təlimi

108 Geoloji proseslərin yaranması, o cümlədən biosferdə baş verən hadisələrin əksəriyyəti nə ilə əlaqələndirilir?

- ☐ dağəmələgəlmə prosesilə
- ☒ günəş aktivliyi ilə
- ☐ mürəkkəb kimyəvi reaksiyalarla
- ☐ kosmik sistemlərin təsiri ilə
- ☐ kataklizm prosesilə

109 Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir?

- ☒ torpaq əmələ gəlmişdir
- ☐ gillər əmələ gəlmişdir
- ☐ dənizlər əmələ gəlmişdir
- ☐ su əmələ gəlmişdir
- ☐ süxurlar əmələ gəlmişdir

110 Azərbaycanda qara torpaqların hansı yarımtypləri mövcuddur?

- ☐ çimli-karbonatlı, çəmən-bataqlıq
- ☒ yuyulmuş, adi, karbonatlı, kipləşmiş
- ☐ sodalı, tipik, açıq, bozuntul
- ☐ dağ-meşə-qonur, podzol-qleyli
- ☐ çəmən-boz, ibtidai, podzollu

111 Şirvan şəhərində ətraf ərazilərin çirklənməsini sürətləndirən və kənd təsərrüfatına ciddi ziyan vuran əsas sənaye sahəsi hansıdır ?

- ☒ «Şirvanneft» neft-qazçıxarma idarəsi
- ☐ inşaat materialları kombinati

- ☐ Kükürlü mazut yanacağından istifadə edilən DRES
- ☐ qara və əlvan metallurgiya
- ☐ mineral gübrələr istehsalı

112 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır?

- ☐ maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- ☐ helium qazı, dəmir oksidləri və natrium-xlor
- ☒ dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- ☐ hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- ☐ karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar

113 Akkumlyativ dağ-mədən formalarının yayıldığı rayonlarda hansı təbii proseslər yaranır?

- ☐ sürüşmə sel və daşqınlar
- ☐ defilyasiya, abraziya və aşınma
- ☐ yeni tektonik proseslərin aktivləşməsi
- ☐ müxtəlif bitki formasiyalarının yaranması
- ☒ denudasiya, yuyulma və eroziya

114 Rekultivasiya üçün təcrübədən keçirilmiş və sınınmış etibarlı metodlardan ən əlverişlisi hansıdır?

- ☐ fenoloji analogiya metodu
- ☐ texniki metod
- ☐ bioloji- texnogen metod
- ☒ landşaft-ekoloji metod
- ☐ coğrafi indikasiya metodu

115 Abşeron yarımadasında ən az radioaktivlik müşahidə olunan ərazilər hansılardır?

- ☐ Ramana, Balaxanı
- ☐ Suraxanı, Bilgəh
- ☒ Nardaran, Mərdəkan
- ☐ Qala, Sabunçu
- ☐ Binəqədi, Bibiheybət

116 Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekultivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- ☐ aqrotexniki
- ☐ meliorativ
- ☒ texniki
- ☐ bioloji
- ☐ kimyəvi

117 Ümumiyyətlə respublika ərazisində nə qədər ərazi neft məhsulları ilə çirklənmişdir?

- ☐ 52,3 min ha
- ☐ 17 min ha
- ☐ 35 min ha
- ☐ 45,5 min ha
- ☒ 28,8 min.ha

118 Hal-hazırda neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqlarında rekultivasiya aparılmış ərazilər hansılardır?

- ☐ Siyəzən, Şabran, Xızı
- ☐ Mərdəkan, Zirə, Pirəküşkül
- ☒ Bülbülə, Ramana, Qaradağ
- ☐ Naftalan, Zəyəm, Mehmana
- ☐ İmişli, Muradxanlı, Carlı

119 Abşeron torpaqların çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı tullantılar iştirak edir?

- ☒ metallurgiya, elektrotexnika və başqa sənaye tullantıları
- ☐ fermer (heyvandarlıq) təsərrüfatının tullantıları

- ☐ kənd təsərrüfatı məhsullarının tullantıları
- ☐ məişət və bərk tullantılar vasitəsi ilə
- ☐ kimyəvi və mineral gübrələrin vasitəsi ilə

120 Azərbaycanda sarı torpaqlar əsasən hansı vilayətdə yayılmışdır ?

- ☐ Naxçıvan MR
- ☐ Kiçik Qafqazın cənubu
- ☐ Böyük Qafqazın şimal-şərqi
- ☐ Kür-Araz ovalığı
- ☒ Lənkəran ovalığı

121 Azərbaycan ərazisində ibtidai torpaqlar qurşağı hansı yüksəklikdən keçir?

- ☒ 3000 m
- ☐ 1600 m
- ☐ 2500 m
- ☐ 800 m
- ☐ 2000 m

122 Yüksəkliyə qalxdıqca torpaqların dəyişməsinə səbəb nədir?

- ☐ bitki örtüyünün seyrəkləşməsi
- ☐ palıd meşələrinin sahəsinin azalması
- ☐ heyvandarlığın inkişafı
- ☐ günəş radiasiyasının azalması
- ☒ istiliyin və rütubətin dəyişməsi

123 Azərbaycan torpaqlarının birinci təsnifatını verən alim kim olmuşdur?

- ☐ M.Ə.Salayev
- ☒ S.A.Zaxarov
- ☐ V.R.Volobuyev
- ☐ A.N.Rozanov
- ☐ B.Ə.Budaqov

124 Respublika ərazisində boz torpaqların ən çox yayıldığı ərazilər hansılardır?

- ☐ Qarabağ yaylası, Lənkəran ovalığı, Ordubad
- ☐ Şəki-Zaqatala, Arazboyu düzənliklər, Daşkəsən
- ☒ Cənub-şərqi, Qobustan, Abşeron, Cənub-Şərqi Şirvan
- ☐ Kür-Araz ovalığı, Naftalan, Abşeron yarmadası
- ☐ Gəncə-Qazax, Cənub-şərqi Qafqaz, Quba-Qusar

125 Biosferdə baş verən proseslərin çox hissəsi bilavasitə hansı maddə ilə əlaqədardır ?

- ☒ su ilə
- ☐ hidrogenlə
- ☐ bitkilərlə
- ☐ turşularla
- ☐ ammoniyakla

126 Hidrosferə daxil olan hövzələrindən hansı ən az faizə malikdir?

- ☐ buzlaqlar
- ☐ yeraltı sular
- ☐ göllər
- ☒ çaylar
- ☐ torpaqdakı su

127 Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur?

- ☐ torpağın quruluşu və havanın istiliyi
- ☐ torpağın məsaməliyi və havanın saxtılığı
- ☐ torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- ☐ torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı

- ☒ torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti

128 Qərbi Avropada geniş yayılmış qonur-meşə torpaqları hansı alimin şərafinə başqa cür səslənir

- ☐ Marbut torpaqları
☒ Ramann torpaqları
☐ Libix torpaqları
☐ teyer torpaqları
☐ Middendorf torpaqları

129 Rütubətli subtropik meşələrin Sarı torpaqlarının yayıldığı ərazini tap?

- ☐ Qafqaz, Qara dəniz sahilləri, Acarıstan
☐ Volqa çayı boyu ərazilər
☐ Uzaq şərq, Amur çayı hövzəsi
☐ Moldovanın cənubu, Çuluklar çayının hövzəsi
☒ Xəzər dənizi sahilləri, Lənkəran

130 Qonur dağ-meşə torpaqları hansı meşə bitkisi və iqlim qurşağında əmələ gəlmişdir?

- ☒ enliyarpaqlı, mülayim isti, rütubətli subborial
☐ ot bitkiləri altında, arid iqlim qurşağında
☐ iynəyarpaqlı, mülayim
☐ rütubətli tropik meşələr , tropik iqlim qurşağında
☐ kolluqlar altında, subborial iqlim qurşağında

131 Boz-meşə torpaqları hansı bitki formasiyaları əmələ gəlmişdir?

- ☒ ot bitkiləri
☐ iynəyarpaqlı meşə bitkiləri
☐ enliyarpaqlı meşə bitkiləri
☐ iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı meşələr altında
☐ ot bitkiləri və enliyarpaqlı meşə bitkiləri

132 V.A.Kovdanın hesablamalarına əsasən deqradasiya prosesi nəticəsində ildə nə qədər torpaq sahəsi yararsız vəziyyətə düşür?

- ☐ 6-7 mln.ha
☐ 2-3 mln.ha
☐ 9-10 mln.ha
☒ 5-6 mln.ha
☐ 4-5 mln.ha

133 Azərbaycan Respublikasında Torpaq Məcəlləsi haqqında yeni qanun neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- ☐ 1988-ci il
☒ 1991-ci il
☐ 1992-ci il
☐ 1989-cu il
☐ 1993-cü il

134 İnsanların plansız kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olması nəticəsində hansı eroziya formaları üzə çıxır?

- ☒ yarğan və irriqasiya
☐ sirk və morenlər
☐ mərz və fasiya
☐ takerlar və dyunlar
☐ yuyulmuş ana süxur

135 Azərbaycan ərazisində rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri əsasən haradadır?

- ☐ Balakən, Şəki, Gəncə
☒ Abşeron, Siyəzən, Kür-Araz
☐ Masallı, Daşkəsən, Abşeron
☐ Sumqayıt, Beyləqan, Ağstafa
☐ Siyəzən, Qəbələ, Lənkəran

136 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağ-mədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir?

- ☐ Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- ☐ Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- ☐ Çin, Yaponiya, Avstraliya
- ☒ ABŞ, İngiltərə, Polşa
- ☐ Hindistan, Almaniya, Danimarka

137 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir?

- ☐ alçaq boylu kollar
- ☐ hidromorf bitkilər
- ☐ mamır və şibyələr
- ☐ sarmaşiq və liyanalar
- ☒ yosun və mikroorqanizmlər

138 Kənd təsərrüfatında alaq otlarına, bitkilərdə göbələk xəstəliklərinə və ziyanvericilərə qarşı mübarizədə istifadə olunan zəhərli kimyəvi maddələr hansılardır ?

- ☒ pestisidlər
- ☐ ammoniyak turşusu
- ☐ xlor ionları
- ☐ fosforlu birləşmələr
- ☐ azot oksidləri

139 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür?

- ☒ soda və xlor istehsalında
- ☐ yeraltı sularla
- ☐ sement istehsalında
- ☐ mədən tullantı ilə
- ☐ mühərrik yanacaqları ilə

140 Statistik məlumatlara əsasən dünyada suvarılan torpaqların ümumi sahəsi nə qədərdir ?

- ☐ 132 mln.ha
- ☒ 220 mln.ha
- ☐ 300 mln.ha
- ☐ 410 mln.ha
- ☐ 86 mln.ha

141 Su səviyyəsinin böhran dərinliyinə çatması və suyun buxarlanması nəticəsində duzların torpaqda intensiv şəkildə toplanması hadisəsi necə adlanır?

- ☒ torpaqların şorlaşması
- ☐ torpaqların eroziyası
- ☐ torpaqların dedradasiyası
- ☐ torpaqların ekzerasiyası
- ☐ torpaqların defilyasiyası

142 Dağ rayonlarında torpaq örtüyünün 70-80%-nin eroziyaya məruz qaldığı əsas sahələr hansılardır?

- ☐ suvarılan təbii otlaq və biçənək sahələri
- ☐ cərgələrarası becərilən bitkiçilik rayonları
- ☐ hidromeliorativ mübarizə tədbirləri aparılan ərazilər
- ☐ yeni salınmış meşə zolaqları
- ☒ çay hövzələrinin suayırıcı və tranzit sahələri

143 Respublika ərazisində sel hadisəsi nəticəsində ən çox yuyulmaya məruz qalmış və məhsuldarlığını itirmiş torpaq sahələri hardadır?

- ☒ Şəki-Zaqatalada
- ☐ Lənkaran-Astarada
- ☐ Gəncə-Qazaxda
- ☐ Şamaxı-İsmayılıda

☐ Quba-Xaçmazda

144 Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemindən biri hansıdır?

- ☒ torpağın degradasiya olunması
- ☐ torpağın münbitləşməsi
- ☐ torpağın deformasiyaya uğraması
- ☐ torpağın şoranlaşması
- ☐ torpağın duzlaşması

145 Torpağın nəmli qatını suyun hansı fazası yaradır

- ☐ cazibə suyu
- ☐ axar su
- ☒ kapilyar su
- ☐ çirkli su
- ☐ durğun su

146 Torpağın yaranmasını təmin edən səbəblərə necə adlanır?

- ☐ torpaq bərpa etmə amili deyilir
- ☒ torpaqəmələgəlmə amili deyilir
- ☐ torpaqyığıma amili deyilir
- ☐ torpaqdağıtma amili deyilir
- ☐ torpaqyaratma amili deyilir

147 Günəş şüasının yer səthinə düşən istiliyi təxminən bir dəqiqədə neçə kaloridir ?

- ☐ 1sm²-ə 2,575 kalori
- ☒ 1 sm²-ə 1,946 kalori
- ☐ 1 sm²-ə 0,76 kalori
- ☐ 1 sm²-ə 3,32 kalori
- ☐ 1 sm²-ə 3,32 kalori

148 Torpağın istilik rejimini təyin edən istilik xassələri hansılardır ?

- ☐ istilik tutumu, humus qatı, gillərin formalaşması
- ☐ albedo xüsusiyyəti, humus qatı, münbitlik
- ☐ ana süxur, şüaudma, bərkimə
- ☒ şüaudma, əksetdirmə, istilik keçirmə və buraxma
- ☐ torpaq əmələgəlmə, mineralların parçalanması

149 Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır?

- ☐ münbit qatı
- ☐ susuz qatı
- ☐ şoran qatı
- ☒ humus qatı
- ☐ turşulu qatı

150 ən çox istilik keçirən təbii element hansıdır ?

- ☒ qum
- ☐ torf
- ☐ gil
- ☐ humus
- ☐ qarı

151 Yerin hansı en dairəsində olması, yamacın ekspozisiyası, torpağın mexaniki tərkibi və strukturluğu böyük rol oynayır :

- ☐ torpağın istilik balansında
- ☐ torpağın istilik əksetdirməsində
- ☐ torpağın aqrotexniki tərkibində
- ☒ torpağın istilik rejimində
- ☐ torpağın şüaudmasında

152 Torpağın kimyəvi xassələrini hansı elementlər və maddələr müəyyən edir?

- ☐ metallar və qeyri-üzvi maddələr
- ☒ mineral elementlər və üzvi maddələr
- ☐ duzlar və polimer maddələr
- ☐ metallar və polimerlər
- ☐ duzlar və üzvi maddələr

153 Su torpaqda neçə fazada olur?

- ☒ cazibə, kapilyar, hiqroskopik
- ☐ makroskopik, cazibə, axıcı
- ☐ dəfətmə, axıcı, makroskopik
- ☐ dəfətmə, mikroskopik, makroskopik
- ☐ axıcı, kapilyar, makroskopik

154 Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə adlanır?

- ☒ bataqlıqlaşma adlanır
- ☐ duzlaşma adlanır
- ☐ şoranlaşma adlanır
- ☐ susuzlaşma adlanır
- ☐ turşulaşma adlanır

155 Torpağın şüaudmasını azaldan təbii kompleks hansıdır ?

- ☐ ot örtüyü
- ☐ qumlu səhralar
- ☒ meşə örtüyü
- ☐ qar örtüyü
- ☐ kserofit kolluqlar

156 Torpağın günəş şüasını əksətdirmə qabiliyyəti necə adlanır ?

- ☐ kolloid
- ☐ istilik balansı
- ☐ diffuziya
- ☐ aqromeliorasiya
- ☒ albedo

157 Torpağın istilik keçirmə qabiliyyəti əsasən hansı xüsusiyyətlərdən asılıdır ?

- ☐ gilli süxurlardan və yeraltı sülardan
- ☐ qar örtüyündən və minerallardan
- ☒ rütubətlilikdən və torpağın aerasiyasından
- ☐ çürüntü qatından və toz fraksiyasından
- ☐ kimyəvi elementlərdən və radiasiyadan

158 Bioloji aşınmanın yaranmasına səbəb olan amillər hansılardır?

- ☐ Təbiətdə qələn abiotik proseslər
- ☐ Antropogen amillər
- ☐ Biotik proseslər
- ☐ Fulvoturşulara bənzər turşu ifraz edən ilkin minerallar
- ☒ Mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə bağlı nitifikasiya prosesi

159 Torpağın udma qabiliyyəti hansı proseslərlə bağlıdır?

- ☐ torpağın sülb hissəsi ilə
- ☐ torpağın qaz tərkibi ilə
- ☐ torpağın maye fazası ilə
- ☐ torpaq məhlulu ilə
- ☒ dispersliyi və kolloid halı ilə

160 Torpağın udma qabiliyyətinin neçə növü mövcuddur?

- ☐ 1
- ☐ 3
- ☐ 2
- ☒ 5
- ☐ 4

161 Şoran torpaqlar hansı torpaqlara deyilir?

- ☐ Duzların maksimum torpaq profilinin orta hissəsində toplanmasına
- ☐ Duzların torpağın aerasiya zonasında toplanmasına
- ☒ Duzların maksimum miqdarının üstdəki qatında toplanmasına
- ☐ Duzların maksimum 2 metrdən dərinədə yerləşməsinə
- ☐ Duzların torpağın 1 metrdən dərinlikdə yerləşdiyi halına

162 Torpaq əmələgəlmənin energetikasını ilk dəfə dünya miqyasında hanı alim öyrənmişdir?

- ☐ Gerasimov
- ☐ Buyanovski
- ☒ Volobuyev
- ☐ Ponomaryova
- ☐ Rode

163 Qara torpaqlar əsasən hansı bitkilər altında əmələ gəlir?

- ☐ qarışıq meşələr altında
- ☒ ot bitkiləri altında
- ☐ iynəyarpaqlı meşələr altında
- ☐ tropik meşələr altında
- ☐ enliyarpaqlı meşələr altında

164 Subtropik qurşaqda hansı torpaq-aqroekoloji vilayətlər ayrılır? 1. rütubətli subtropik meşələr vilayəti 2.düzən və dağlar ərazilərin meşələri 3.ferralit və siallit-ferralit vilayət 4. subtropik kserofit-meşə və kollu bozqır vilayət 5. subtropik yarımsəhra və səhralar vilayəti 6. subtropik bərkimiş torpaqlar vilayəti

- ☐ 2, 5, 6
- ☒ 1, 4, 5
- ☐ 2, 3, 6
- ☐ 1, 3, 5
- ☐ 2, 4, 6

165 Subtropik qurşaqda kserofit-meşə və kolluqlu-bozqır vilayətlərin əsas torpaq tipi hansılardır?

- ☐ Sarı və qırmızı
- ☒ qəhvəyi və boz-qəhvəyi
- ☐ qırmızımtıl - qara
- ☐ gilli və qleyli sarı
- ☐ qara və şabalıdı

166 Torpaq əmələgəlmə prosesində iştirak edən elyüvial çöküntülər hansı çöküntülərdir?

- ☐ nisbətən kiçik hissəciklərdir, dağların yamaclarında toplanırlar
- ☐ sel suları ilə aparılan daşlı-çay, çınqıllı-mineral şəklində olan çöküntülər
- ☒ əmələ gəldikləri yerdə qalan çöküntülərdir
- ☐ Qum və xırda hissəciklərə çevrilən və nəql edilən hissəciklər
- ☐ su axarı ilə nəql edilən və çayların, kanalların hövzələrində toplanan

167 Torpaq kolloidlərinin tərkibi nədən ibarətdir?

- ☐ Dispers sistemlərdən
- ☐ Üzvi maddələrdən
- ☐ Minerallardan
- ☒ Mineral, üzvi və üzvi-mineral kompleksdən
- ☐ Sudan

168 Torpaq əmələgəlmədə ümumi enerjinin neçə faizi transpirasiyaya və buxurlanmaya səbəb olur?

- ☐ 55-60 %
- ☐ 75-90 %
- ☐ 65-75 %
- ☐ 100 %-dən çox
- ☒ 90-95 %

169 Subtropik qurşaq üçün xarakterik olan torpaq-əmələgəlmə prosesi hansılardır? 1. soranvari və şorakətli 5. boz torpaqlar 2. subtropik ferralitləşmə 6. subtropik bataqlıqlar 3. qəhvəli torpaqlar 7. siallit torpaqlar 4. lateritləşmə 8. subtropik bərkimə

- ☐ 1, 3, 5, 7
- ☐ 3, 4, 7, 8
- ☐ 2, 4, 6, 8
- ☐ 4, 5, 7, 8
- ☒ 2, 3, 5, 8

170 Subtropik qurşaqda sahəsə ən geniş yayılmış vilayətlər hansıdır?

- ☐ rütubətli meşələr vilayəti
- ☒ yarımsəhra və səhra vilayəti
- ☐ kserofit meşə vilayəti
- ☐ savanna vilayəti
- ☐ kolluq-bozqır vilayəti

171 Tipik qara torpaqlarda humus qatının qalınlığı necə santimetrdir?

- ☐ 1-2 sm
- ☐ 10-20 sm
- ☐ 5-10 sm
- ☒ 40-60 sm
- ☐ 20-40 sm

172 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox, hansı elementdən ibarətdir?

- ☒ oksigen
- ☐ alüminiumdan
- ☐ silisiumdan
- ☐ kalsium və maqneziumdan
- ☐ dəmirdən

173 Subtropik üçün əsas torpaqəmələgəlmə prosesləri hansıdır? 1. ferralitləşmə 2. podzollaşma 3. bərkimə 4. qəhvəyi 5. lateritləşmə 6. boz torpaq 7. qara torpaq 8. humidləşmə

- ☐ 1, 3, 7, 8
- ☒ 1, 3, 4, 6
- ☐ 1, 2, 5, 7
- ☐ 3, 5, 7, 8
- ☐ 2, 4, 6, 8

174 Bütün materiklərdə yayılan subtropik vilayət hansıdır?

- ☐ rütubətli – meşə vilayət
- ☐ qəhvəyi torpaqlar vilayəti
- ☐ yarımsəhra və səhra vilayəti
- ☒ kserofit-meşə və kollu-bozqır vilayət
- ☐ kserofit-meşə və savannalar vilayəti

175 Torpağın və bitki örtüyünün deqradasiyası, onların bioloji və iqtisadi məhsuldarlığının azalması, tamamilə itirilməsinə hansı hadisə səbəb olur

- ☒ səhralaşma hadisəsi
- ☐ duzlaşma hadisəsi
- ☐ şoranlaşma hadisəsi
- ☐ bataqlaşma hadisəsi
- ☐ eroziya hadisəsi

176 Biosenozun növ struktusunda əsas limitləşdirici faktorlar hansılardır ?

- ☒ temperatur, rütubətlik və qida maddələrinin çatışmazlığı
- ☐ ekosistemdə maddələrin bioloji dövrünün pozulması
- ☐ temperatur və tiəziyin miqdarının çox olması
- ☐ mezoekosistemlərin antropogen təsirlərə məruz qalması
- ☐ kimyəvi birləşmələrin digər elementlərlə reaksiyaya girməsi

177 Sarı torpaqların bölündüyü əsas yarım tiplər hansılardır? 1. dağ-meşə sarı 4.podzollu sarı 2.şorlaşmış sarı 5.qleyli-podzollu sarı 3.qonur sarı 6.bataqlaşmış sarı

- ☒ 1, 4, 5
- ☐ 2, 4, 6
- ☐ 1, 2, 3
- ☐ 3, 4, 5
- ☐ 1, 3, 6

178 Podzollu sarı torpaqların tərkibinin formalaşmasının əsas xüsusiyyəti nədir?

- ☐ humusun miqdarının 1%-dən az olması
- ☐ humusun miqdarının çox olması
- ☐ dəmir elementinin çox olması
- ☐ dənəvarı qumlu torpaqlar olması
- ☒ yüksək gilləmə və turşuluğun az olması

179 Podzollu sarı torpaqların qleyləşməsinə əsas səbəb nədir?

- ☐ podzollaşmanın güclü inkişaf etməsi
- ☐ quraq günlərin çoxluğu
- ☐ humusun miqdarının çox olması
- ☒ dəniz sahili ovalıqda qrunt sularının təsiri
- ☐ gilli süxurların üstünlük təşkil etməsi

180 Subalp çəmənlərinin tipik və çox geniş yayılmış torpaq tipi hansıdır?

- ☐ dağ-çəmən qaratorpağa bənzər torpaqlar
- ☒ dağ-çəmən çimli torpaqlar
- ☐ şabalıdı və qəhvəyi torpaqlar
- ☐ boz-qonur və şoranlaşmış torpaqlar
- ☐ podzollu-sarı-qleyli torpaqlar

181 Hazırda təmənilə qırılmış və yerində podzollu sarı torpaqlar yaranan meşələr hansıdır?

- ☐ sitrus meyvəçiliyi inkişaf edən ərazilər
- ☒ Hirkan tipli düzən meşələri
- ☐ yüksəkdağlığın iynəyarpaqlı meşələri
- ☐ alçaqdağlığın qarışıq meşələri
- ☐ ortadağlığın palıd və vələs meşələri

182 Yüksəkdağ çəmənliklərinin və meşədən çəmənələrə keçid zonanın əsl torpaq tipləri hansılardır? 1.podzollu sarı 4. dağ qara 2.dağ çəmən-bozqır 5.sarı-qleyli 3.dağ meşə-çəmən 6.dağ çəmən (Sürət 12.04.2012 12:45:33)

- ☐ 2, 4, 6
- ☐ 1, 3, 5
- ☒ 2, 3, 6
- ☐ 1, 2, 5
- ☐ 3, 4, 5

183 Dağ-mədən işləri aparılan ərazilərdə hansı texnogen relyef formaları yaranır?

- ☐ metal qırıntıları və aşınm materialları
- ☐ meliorativ formalar və tikinti qalıqları
- ☐ denidasyon frmaları və karyer çuxurları
- ☐ qədim süxur qatları və torpaq tərəcikləri
- ☒ yeni yaranmış formalar və akkumlyativ formalar

184 Dağ-mədən işləri sahəsində yeni yaranmış formalar hansılardır?

- ☒ karyerlər, şaxtalar, çökəkliklər, tikinti ilə əlaqədar planlaşma işləri
- ☐ əkin sahələri, böyük fermer təsərrüfatları
- ☐ karyerlərdən çıxarılan materialların yayılması, müxtəlif tipli fasiyalar
- ☐ sürüşmə və uçqun sahələri, çay yatağının istiqamətinin dəyişdirilməsi
- ☐ süni göl çuxurları, otarılma sahələri və yeni salınmış yollar

185 Neft və neft tullantıları ilə çirklənmiş torpaqların rekultivasiyası hansı üsullarla həyata keçirilir?

- ☐ irriqasiya
- ☐ kimyəvi və bioloji
- ☐ meliorativ və texniki
- ☐ aqrotexniki
- ☒ texniki və bioloji

186 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- ☐ sahələr suvarılmalıdır
- ☐ morfoloji diaqnostika edilməlidir
- ☐ dənli bitkilər əkinməlidir
- ☐ tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- ☒ mineral və yerli gübrələr verilməlidir

187 Çirklənmiş torpaqlarda rekultivasiya işləri aparılan zaman ilk görülən tədbirlər hansılardır?

- ☐ əraziyə ağac və kol bitkilərinin əkilməsi
- ☐ torpağın üst qatının təzyiqli su vasitəsi ilə yuyulması
- ☐ əraziyə kimyəvi və mineral gübrələrin verilməsi
- ☐ neftlə çirklənmiş sahələrə başqa ərazilərdən gətirilmiş torpağın tökülməsi
- ☒ ərazinin metal qurğu və tullantılardan təmizlənməsi

188 Azərbaycanda ən geniş yayılmış torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- ☐ qara torpaqlar
- ☐ boz torpaqlar
- ☐ meşə torpaqlar
- ☒ şabalıdı torpaqlar
- ☐ sarı torpaqlar

189 Azərbaycanda takır torpaqlar varmı, əgər varsa hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- ☐ Böyük-Qafqazın ətəklərində
- ☐ Naxçıvanın Araz boyu düzənliyində
- ☐ Kür-Araz ovalığında
- ☒ Cənub –şərqi Şirvanda
- ☐ Kiçik Qafqazın ətəklərində

190 Bataqlıq-laqun torpaq sahələri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır ?

- ☐ Böyük Qafqazın cənub-şərqi
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- ☐ Naxçıvanın orta dağlığında
- ☐ Cənub-Şərqi Qafqazın şərqində
- ☒ Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində

191 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir?

- ☐ 500 min.ha
- ☐ 650 min. ha
- ☐ 850 min.ha
- ☐ 330 min. ha
- ☒ 1200 min.ha

192 Ağac, kol və ot bitkilərinin istifadə etməklə torpaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- ☐ kimyəvi meliorasiya
- ☐ bioloji meliorasiya
- ☐ hidrotexniki
- ☐ texniki meliorasiya
- ☒ fitomeliorasiya

193 Səhra və yarımsəhralarda torpaqların şorlaşmasının və bataqlıqlaş-masının səbəbləri nədir?

- ☒ suvarma əkinçiliyi
- ☐ otarılma sahələri
- ☐ dəmyə əkinçiliyi
- ☐ biçənlərin olması
- ☐ dağ-mədən sənayesi

194 Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- ☐ ot bitkilərindən istifadə etməklə
- ☒ əhəngin və gübrələrin verilməsi
- ☐ mühəndis işləri aparmaqla
- ☐ torpaqların yenidən bərpa olunması
- ☐ rekreasiya tədbirlərinin görülməsi

195 Azərbaycanda dağətəyi və alçaq dağlığın quru meşələri və meşə-kolluqlarında yayılan torpaq tipi hansıdır?

- ☐ qara torpaqları
- ☒ qəhvəyi torpaqlar
- ☐ sarı torpaqlar
- ☐ qırmızı-ferralit torpaqlar
- ☐ bataqlıq torpaqları

196 Tipik qəhvəyi torpaqların əsas arealları hansı bölgələri əhatə edir ?

- ☐ Arazyanı düzənliklər və Abşeron yarımadasının şimalı
- ☐ Qarabağ yaylası, Dərələyəz silsiləsi və Ordubad
- ☒ Böyük Qafqazın şimal və şimal-şərq, Şamaxı yaylası
- ☐ Kür-Araz ovalığı və Dağlıq Şirvan
- ☐ Kiçik Qafqazın cənub yamacları və Gəncə-Qazax

197 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqlarında eroziya və denudasiya proseslərinin yaranmasına əsas səbəb nədir?

- ☐ heyvandarlığın inkişafı
- ☒ meşələrin qırılması
- ☐ torpaqların şumlanması
- ☐ biçənək kimi istifadə olunması
- ☐ yalnız taxıl əkilməsi

198 Qəhvəyi torpaqlardan ən çox hansı kənd təsərrüfatı sahəsində istifadə olunur?

- ☐ suvarma əkinçiliyində
- ☒ dəmyə əkinçiliyində
- ☐ heyvandarlıqda
- ☐ quşçuluq təsərrüfatında
- ☐ biçənlər kimi

199 Qonur meşə torpaqlarından nə üçün kənd təsərrüfatında istifadə edilmir?

- ☐ eroziyaya məruz qaldığına görə
- ☐ humus miqdarının azlığına görə
- ☐ dik yamaclarda yayıldığına görə
- ☐ şoranlaşmış sahələr olduğuna görə
- ☒ sıx meşə örtüyü altında olduğuna görə

200 Azərbaycanın dağ-meşə qonur torpaqlarında əsasən hansı meşə ağacları yayılmışdır?

- ☐ palıd və qarağac
- ☐ şam və ardıc

- ☐ tozağacı və fisdıq
- ☐ yabanı alma və palıd
- ☒ fisdıq və vələs

201 Azərbaycanın tipik qonur-dağ meşə torpaqları hansı meşələr altında daha çox yayılmışdır?

- ☐ dəniz səviyyəsindən yuxarı 120 m-də, iynəyarpaqlı şam və küknar meşələri altında
- ☐ fisdıq və ardıc meşələri altında
- ☒ mezofil palıd və palıd-vələs meşələri altında
- ☐ tuqay meşələri altında
- ☐ palıd və fisdıq meşələri altında

202 Dik dağ yamaclarında eroziya və sürüşmə hadicələrinin qarşısının alınması üçün hansı tədbirlər görülür?

- ☐ irriqasiya
- ☐ betonlaşdırma
- ☐ meliorasiya
- ☒ terraslaşdırma
- ☐ rekultivasiya

203 Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır?

- ☐ torpağın şoranlaşması və eroziyası
- ☐ torpağın quruması və çatlaması
- ☒ torpağın çirklənməsi və eroziyası
- ☐ torpağın çatlaması və duzlaşması
- ☐ torpağın çatlaması və duzlaşması

204 Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ pestisidlərlə çirklənmə
- ☐ səhralaşma
- ☐ radionuklidlərlə çirklənmə
- ☒ torpağın münbitləşdirilməsi
- ☐ şoranlaşma və bataqlıqlaşma

205 Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır?

- ☒ eroziya adlanır
- ☐ şoranlaşma adlanır
- ☐ bataqlıqlaşma adlanır
- ☐ susuzlaşma adlanır
- ☐ duzsuzlaşma adlanır

206 Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur?

- ☒ külək eroziyasının
- ☐ xətti eroziyanın
- ☐ yağış eroziyası
- ☐ səth eroziyanın
- ☐ su eroziyasının

207 əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır

- ☐ süxurlar məruz qalır
- ☐ dərinlikləri məruz qalır
- ☒ üst qatı məruz qalır
- ☐ daşlar məruz qalır
- ☐ səthi məruz qalır

208 Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır?

- ☐ şiş xəstəlikləri və genetik dəyişiklər
- ☐ böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi
- ☐ ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- ☒ qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi

- ☐ sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi

209 Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir?

- ☐ azot və kalsium gübrələri
☐ ikiqat superfosfat və azot gübrələri
☐ kalium və azot gübrələri
☒ azot və superfosfat gübrələri
☐ xlor və kalsium gübrələri

210 Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir?

- ☐ turşular və azotlar
☒ kimyəvi birləşmələr və toksikatlər
☐ gübrələr və fosfatlar
☐ pestisidlər və göbələklər
☐ duzlar və qələvilər

211 Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir?

- ☐ gübrələr
☐ üzvi maddələr
☒ üzvi xlorbirləşmələri
☐ polimerlər
☐ radioaktiv tullantılar

212 Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir?

- ☒ ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
☐ ekoloji vəziyyəti nizamlayır
☐ ekoloji vəziyyət normalaşdırır
☐ ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
☐ ekoloji vəziyyət təsir etmir

213 Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosferə hansı qazların atılmasına çoxalır?

- ☒ “istixana” qazlarının
☐ azotlu qazların
☐ tüstü qazlarının
☐ hisli qazların
☐ fosforlu qazların

214 Kimyəvi aşınmanın zəif getdiyi torpaq sahələrinin əsas xüsusiyyətini göstər:

- ☒ havanı pis keçirən gilli və ağır süxurlar
☐ humus qatı qalın olan üst təbəqə
☐ şüaudma qabiliyyəti çox olan minerallar
☐ havanı yaxşı keçirən qumlu süxurlar
☐ istilik keçirmə xüsusiyyəti çox olan süxurlar

215 Torpaqəmələgəlmə prosesinin sürətlə getdiyi süxurlar hansılardır?

- ☐ kimyəvi elementlərlə zəngin süxurlar
☐ üzvi mineralların kasıb olduğu ağır süxurlar
☐ gilli, ağır, hava və suyu pis keçirən
☒ yumşaq, məsaməli, hava və suyu yaxşı keçirən
☐ qumlu, ağır, istilik udma xüsusiyyəti pis olan

216 Müvəqqəti dağ sellərinin əmələ gətirdiyi seçilmiş buzlaq daşlı-çay materialı şəklində olan çöküntülər necə adlanır ?

- ☒ prolüvial
☐ abrazion
☐ akkumliativ
☐ erozion

☐ delüvial

217 Şabalıdı və qonur torpaqlar hansı təbii landşaft zonasının torpaqlarıdır?

- ☐ tayqa zonasının
- ☐ çöl zonasının
- ☐ tundra zonasının
- ☐ səhra zonasının
- ☒ quru çöllər və yarımsəhra zonasının

218 Şabalıdı və qonur torpaqlar əsasən hansı ölkələrin ərazilərində bütöv zolaq şəklində yayılmışdır?

- ☐ Rusiya, Moldova, Ukrayna
- ☐ Qazaxstan, Çin, Monqolustan
- ☒ Azərbaycan, Özbəkistan, Polşa
- ☐ Hindistan , Banqladeş , Misir
- ☐ Tacikstan, Gürcüstan, Qırğızıstan

219 Subtropik qurşağın sahəsinin tropik qurşağdan 2.2 dəfə az olmasına baxmayaraq, əkinçilikdə istifadə olunan torpaqları tropik qurşağıdakından neçə dəfə çoxdur?

- ☐ 3,7 dəfə
- ☐ 3 dəfə
- ☐ 6 dəfə
- ☒ 2,4 dəfə
- ☐ 4,5 dəfə

220 Subtropik vilayətlərdə sahəsi 180 mln.ha olan ekstremal ərazilər hansılardır?

- ☐ subtropik allüvial torpaqlar
- ☐ qumlu sovurulmuş torpaqlar
- ☐ subtropik şoranlar
- ☒ subtropik səhralar
- ☐ duz qabıqlı torpaq kütləsi

221 ən çox şoran və şorakət torpaqların yayıldığı qurşaq hansıdır ?

- ☐ ekvatorial
- ☐ boreal
- ☐ subtropik
- ☐ tropik
- ☒ mülayim

222 Yer kürəsində qara və şabalıdı torpaqların ən geniş yayıldığı subboreal bozqır vilayəti hansıdır?

- ☒ Avrasiya vilayəti
- ☐ Şimal Amerika vilayəti
- ☐ Qərbi Avropa vilayəti
- ☐ Avstraliya vilayəti
- ☐ Cənubi Amerika vilayəti

223 Dünyada əkinçilikdə istifadə olunan torpaqların təxminən yarısı hansı qurşağın payına düşür?

- ☐ tropik
- ☐ subtropik
- ☒ subboreal
- ☐ ekvatorial
- ☐ subekvatorial

224 Subboreal meşə vilayətləri hansı əsas xüsusiyyətinə görə digər vilayətlərdən seçilir?

- ☐ əsasən dağlıq əraziləri əhatə edir
- ☐ daha çox Çin və Monqolustan ərazisində yayılmışdır
- ☐ torpaqlarındakı turşuluğun miqdarı sıfıra bərabərdir
- ☐ vilayətin əksər hissələri üfiqi zonallıq üzrə yerləşir
- ☒ bütün materiklərin okean sahillərində yerləşir

225 Digər qurşaqlarla müqayisədə subboreal qurşaqda hansı tip torpaqlar daha geniş yayılmışdır?

- ☐ meşə qonur və qəhvəyi
- ☒ şoran və şorakət
- ☐ bozqır şabalıdı
- ☐ karbonatsız siallit
- ☐ qırmızı ferralit

226 Torpaq strukturunun hansı tiləri mövcuddur ?

- ☐ silindirik və mexaniki formalı
- ☐ qumluca və ağır gilli formalı
- ☒ silindirik və mexaniki formalı
- ☐ illüvial və lövhəvari formalı
- ☐ qarışıq və borucuqlar formalı

227 Torpaq kəsiyinin qatların nişanələri üzrə xarakterizə olunması necə adlanır ?

- ☐ torpağın genetikası
- ☐ torpağın morfologiyası
- ☐ torpağın strukturu
- ☐ torpağın rəngi
- ☒ torpağın quruluşu

228 Yüksəklik fərqi çox olan, lakin dağlıq ərazisi olmayan relyefin hansı yarımтиpləri var?

- ☐ akkumlyativ və denudasiyon
- ☐ prolüvial və erozion
- ☐ elüvial və delüvial
- ☐ karst və akkumlyativ
- ☒ moren və erozion

229 Təpəliklərin yamacalarında süxurların aşınma məhsullarının yağış və qar suları ilə yuyulub aşağı aparılaraq gökdürülməsi prosesi hansıdır ?

- ☐ elüvial
- ☐ erozion
- ☐ denudasion
- ☒ delüvial
- ☐ morenləşmə

230 Torpaqəmələgəlmə prosesinin nəzəri əsasını vermiş alimlər hansılardır?

- ☐ V.İ.Vernadski, Y.Odum, V.R.Volobuyev
- ☒ V.V.Dokuçayev, P.A.Kostiçyev, H.Zərdabi
- ☐ A.Tensli, N.İ.Qorbunov, A.A.Rode
- ☐ Y.Odum, P.H.Məmmədov, N.A.Kaçinski
- ☐ İ.Ş.İsgəndərov, F.U.Klark, M.E.Salayev

231 Səthdən torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramamış, ana süxuradək yerləşən genetik qatların hamısı birlikdə necə adlanır ?

- ☐ torpağın yaşı
- ☐ karbonatsız çöküntülər
- ☐ yerin relyefi
- ☐ çökmə süxurlar
- ☒ torpaq profili

232 Torpağın üst qatından zəif torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramış ana süxura qədər olan dərinlik necə adlanır ?

- ☒ torpağın qalınlığı
- ☐ torpağın genetik qatları
- ☐ torpağın rəngi
- ☐ torpağın morfologiyası
- ☐ torpağın strukturu

233 Ayrı – ayrı qatlardan və eləcə də torpağın tərkibinə daxil olan birləşmələrdən asılıdır:

- ☐ torpağın strukturu
- ☐ torpağın mexaniki tərkibi
- ☒ torpağın rəngi
- ☐ torpağın quruluşu
- ☐ torpağın yaşı

234 Torpağa tünd rəngi verən elementlər hansılardır ?

- ☐ kalsium, alüminium – hidroksid, silisium- oksid
- ☒ humus maddələri və manqan birləşmələri
- ☐ viviant, kaolin, manqan – oksid
- ☐ kaolin, silisium oksid, maqnezium – karbonat
- ☐ dəmir sulfat birləşmələri, dəmir oksidləri

235 Torpağa açıq rəngi verən elementlər hansılardır ?

- ☒ silisium – oksidlər, kalsium, alüminium – hidroksid
- ☐ viviant, asan həll olan duzlar
- ☐ kaolin, dəmir – sulfat, humus maddələri
- ☐ natrium – xlor, dəmir birləşmələri
- ☐ maqnezium karbonat, manqan birləşmələri

236 İrriqasiya təcrübələrinə əsasən torpağın dərin qatlarının çatlı olması, onun səthində hansı prosesə səbəb olur ?

- ☐ bataqlıqlaşmasına
- ☒ deformasiyaya uğramasına
- ☐ turşuluğun artmasına
- ☐ lil hissəciklərinin dağılmasına
- ☐ davamlılığın artmasına

237 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- ☐ genetik və illüvial
- ☐ lösəbənzər və gillicəvari
- ☒ morfoloji və aqronomik
- ☐ viviant və genetik
- ☐ kaolin və qumluca

238 Su daşan zaman suyun gətirdiyi mineral və üzvi hissəciklərin toplanması nəticəsində çayın su basarında əmələ gələn çöküntülər hansılardır ?

- ☐ akkumlyativ
- ☒ allüvial
- ☐ dəniz çöküntüləri
- ☐ göl – buzlaq
- ☐ morenlər

239 Küləyin akkumlyativ fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş törəmələr necə adlanır ?

- ☐ göl çöküntüləri
- ☐ buzlaq çöküntüləri
- ☐ örtük gillicələri
- ☐ lösəbənzər gillicələr
- ☒ eol çöküntülər

240 Küləyin və suyun geoloji fəaliyyəti nəticəsində yaranan çöküntüləri göstər :

- ☐ dəniz çöküntüləri
- ☐ göl – buzlaq çöküntüləri
- ☒ löslər və lösəbənzər gillicələr
- ☐ metamorfik süxurlar
- ☐ eol çöküntülər

241 Süxurların aşınması və parçalanmasından alınan, əmələ gəldikləri yerdə qalan müxtəlif məhsullar necə adlanır?

- ☐ delüvial
- ☐ erozion
- ☒ elüvial
- ☐ akkumlyativ
- ☐ prolüvial

242 Yer kürəsinin üst təbəqəsini təşkil edən süxurları əmələgəlmələrinə görə hansı qruplara bölünür ?

- ☐ metamorfik, kimyəvi elementlər
- ☐ törəmə minerallar, kvarsitlər
- ☒ maqmatik, gillicə, metamorfik
- ☐ qumlucalar, gil hissəcikləri
- ☐ gillicələr, radioaktiv elementlər

243 Torpaqəmələgəlmə prosesinin əsasını təşkil edən mənbələri seç: 1. Üzvi maddənin əmələ gəlməsi və parçalanması. 2. Mineralların parçalanması 3. Torpaqda eroziya və denudasiyanın güclənməsi 4. Rütubətin torpağa daxil olması 5. Torpağın şorlaşması 6. Günəş şüalarının udulması

- ☐ 3, 4, 5, 6
- ☐ 2, 3, 4, 5
- ☒ 1, 2, 4, 6
- ☐ 2, 3, 5, 6
- ☐ 1, 3, 4, 5

244 Qida maddələrinin bioloji dövrəni nəticəsində torpaqda hansı elementlər toplanır ?

- ☐ SO₃, N, Si, O₂
- ☐ O₂, P, Ag, C
- ☐ P, Mg, Fe, SO₃
- ☐ K, CO₂, NO₃, H
- ☒ CO₂, N, P, S

245 Yer in üst təbəqəsini təşkil edən dağ süxurları əmələ gəlməsinə görə hansı qruplara bölünür ?

- ☒ maqmatik, gillicə, metamorfik
- ☐ çökmə süxurlar və qumlar
- ☐ metamorfik, kimyəvi və üzvi
- ☐ metamorfik, kimyəvi və üzvi
- ☐ üzvi və qeyri üzvi, maqmatik

246 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- ☐ İqlim amili ilə
- ☐ Süxurların aşınması ilə
- ☐ Oksidləşmə-karbonlaşma prosesi ilə
- ☒ Bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
- ☐ Torpağın mütləq yaşı ilə

247 Palıd-vələs qarşıqlı kserofit meşələrin altında əsasən hansı torpaq tipii əmələ gəlir?

- ☐ sarı torpaqlar
- ☒ qəhvəyi torpaqlar
- ☐ boz-qəhvəyi torpaqlar
- ☐ podzol torpaqlar
- ☐ şabalıdı torpaqlar

248 Torpaqların müxtəlif dərinliklərində və aşınma qabığında toplanan dəmirli-kvarsli konkresiyalar necə adlanır?

- ☐ Terraliləşmə
- ☒ Lateritləşmə
- ☐ Brekçiyalar
- ☐ Solonçaklar
- ☐ Lyoslaşma

249 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə alaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- ☐ okeanların süni şəkildə qurudulmasına
- ☐ irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- ☐ eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- ☒ tropik meşələrin sürətlə qırılmasına
- ☐ sürüşmə hallarının intensivləşməsinə

250 Azərbaycanda antropogen mənşəli landşaftlara aid torpaq tipi hansıdır?

- ☐ dağ qonur torpaqlar
- ☐ şabalıdı torpaqlar
- ☐ qırmızı-ferralit torpaqlar
- ☒ dağ qara torpaqlar
- ☐ şoran torpaqları

251 Ferralitləşmə prosesinin getməsi üçün lazım olan yağıntı miqdarını göstər:

- ☐ 500 – 800 mm
- ☐ 1500 – 1600 mm
- ☐ 1000 – 1200 mm
- ☒ 800 – 1000 mm
- ☐ 200 – 300 mm

252 Lateritləşmə prosesinin yaranması hansı təbii hadisənin hesabına baş verir?

- ☒ dəmir birləşmələrinin, torpaq məhlullarının yan axınlarının gətirilməsi ilə
- ☐ kserofit meşə və quru savannalarda torpaqların minerallaşması ilə
- ☐ quraq mövsümün daha uzun yağıntıların isə nisbətən az olduğu ərazilərdə
- ☐ yodlu-bromlu məhlulların torpaq səthindən dərinliklərə yuyulması ilə
- ☐ termik şəraitin oxşar olduğu torpaqların yayılmasında rütubətin çoxluğu ilə

253 Lateritləşmiş sahələrdə formalaşan dəmirli – kvarslı hissələr torpağın hansı sahələrində toplanır?

- ☐ əhəng tərkibli süxurların üstünlük təşkil etdiyi sahələrdə
- ☒ torpaqların müxtəlif dərinliklərdə və aşınma qabığında
- ☐ rütubətlənmə və torpaqəmələgətirici süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə
- ☐ bataqlıqlaşmanın intensiv getdiyi rütubətli sahələrdə.
- ☐ termik şəraitin oxşar olduğu dərin qatlarda

254 Tropik qurşaqda meşə altındakı torpaqların günəş şüaları almaması nə ilə nəticələnir?

- ☐ torpaq səthi bəsitləşir və humusun miqdarı azalır
- ☐ lyanakimilərin miqdarı artır və cəngəlliklər yaranır
- ☐ qələvi və əhəng tipli süxurlar üstünlük təşkil edir
- ☒ torpağın səthi tez parçalanan üzvi qalıqlarla örtülür.
- ☐ rütubətin miqdarı və bataqlıqlaşma prosesi sürətlənir

255 Tropik rütubətli – meşələr vilayətində tünd qırmızı və tünd tropik meşə torpaqları əsasən hansı süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- ☐ yura və təbaşir yaşlı süxurlar üzərində
- ☐ izafi turşuluğun mövcud olduğu dağ süxurlarında
- ☐ laterit horizontlu süxurlar üzərində
- ☐ eroziyanın sürətli inkişaf etdiyi sahələrdə
- ☒ qələvi və əhəngli süxurlar üzərində

256 İzafi turşuluğun olduğu, eroziyanın və səth laterit horizantların təsiri nəticəsində münbitliyi azalan və istifadəyə yaramayan torpaqlar hansı ərazilərdədir

- ☒ tropik rütubətli – meşələr vilayətində
- ☐ tropik kserofit – meşə qurşağında
- ☐ tropiklərin quru savannalarında
- ☐ tropik qəhvəyi – qırmızı və qara torpaqlarda
- ☐ tropik səhra və yarımsəhralarda

257 Qida maddələrinin müasir bioloji dövrəni hansı alimin elmi nəzəriyyəsinə əsaslanır ?

- ☐ H.Ə.Əliyev
- ☐ B.B.Polinov
- ☐ V.V. Dokuçayev
- ☐ H. Zərdabi
- ☒ V.İ.Vernadski

258 Azərbaycan ərazisində landşaftın yüksəklik qurşaqlarını yaranan təbii komplekslər hansılardır?

- ☐ yarımşəhra, alp çəmənlikləri, nival buzlaq
- ☐ meşə-çöl, dağ-meşə, subnival, nival
- ☒ yarımşəhra-quruçöl, dağ-meşə, dağ-çəmən, nival-buzlaq
- ☐ tuqay meşələri, çöl və subalp çəmənlikləri
- ☐ aran meşələri, dağ-çəmən, alp və subalp çəmənlikləri

259 Azərbaycan ərazisində yüksəkliyə doğru təbii komplekslərin böyük diapazonda dəyişməsinə əsas səbəb nədir?

- ☐ ərazinin yarımşəhra iqlim tipində yerləşməsinə görə
- ☐ düzənlik ərazilərin relyefinin çay şəbəkəsinin sıxlığa görə parçalanması
- ☒ ərazinin fəal orogen qurşaqlarda yerləşməsinə görə
- ☐ şərq sahillərinin abraziya proseslərinə məruz qalması
- ☐ respublika ərazisində meşələrin intensiv qırılmasına görə.

260 Yüksəklik qurşağı üzrə respublika ərazisinin hansı hissəsində landşaft komplekslərinin qanunauyğunluğu pozulur?

- ☐ Böyük Qafqaz dağları
- ☒ Talış dağları
- ☐ Dərələyəz silsiləsi
- ☐ Kiçik Qafqaz dağları
- ☐ Zəngəzur silsiləsi

261 Landşaft anomaliyasının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- ☐ çay şəbəkəsinin sıxlığı və çay daşqınları
- ☐ sel və daşqın hadisələrinin intensiv olması
- ☒ iqlim-ekoloji şəraitin əlverişsizliyi
- ☐ yeraltı suların səthə yaxın olması
- ☐ yamaclarda eroziya və deqrodasiya proseslərinin çoxluğu

262 Talış dağlarında və Naxçıvan MR dağlıq bölgəsində landşaft anomaliyasının özünü daha qabarıq göstərməsinə səbəb nədir?

- ☐ üfüqi strukturda zonallığın pozulması
- ☒ landşaft zonallığının inversiyası
- ☐ intrazonal landşaftların geniş yayılması
- ☐ qədim yaşlı suxurların parçalanması
- ☐ landşaftdaxili differensiasiyasının baş verməsi

263 Respublikada adambaşına əkinçilikdə istifadə edilən torpaqlardan nə qədər düşür?

- ☐ 3,5 ha
- ☐ 2 ha
- ☐ 1,2 ha
- ☒ 0,2 ha
- ☐ 0,5 ha

264 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir ?

- ☐ 5 mln.ha
- ☒ 3, 5 mln.ha
- ☐ 8,6 mln.ha
- ☐ 43 mln.ha
- ☐ 7 mln.ha

265 Xəzər dənizi səviyyəsinini tərəddüdləri ilə əlaqədar torpaq fondu təxminən nə qədər artır və ya azalır?

- ☐ 35-50 min ha

- ☒ 10-20 min ha
- ☐ 30-40 min ha
- ☐ 60 min ha
- ☐ 5-10 min ha

266 əkinçiliyə yararlı boz, boz-qonur torpaqlarda ən çox hansı kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilir ?

- ☐ kətan, çəltik, fəraş, tərəvəzlər
- ☐ çəltik, pambıq, üzüm, fındıq
- ☐ banan , kivi, heyva, alma
- ☐ taxıl, kartof, çay, tütün
- ☒ üzüm, taxıl, pambıq, nar

267 Yarımsəhra düzənliklərinin və dağətəyinin əsas torpaqları hansı tiplərə ayrılır?

- ☐ boz, qırmızı-qleyli, sarı
- ☐ şabalıdı, qəhvəyi və gillicəli
- ☒ boz, boz-qonur, açıq şabalıdı
- ☐ şoran, çəmən-meşə, çimli-karbonatlı
- ☐ bataqlıq, çəmən-şabalıdı, qara

268 Azərbaycanda qurşaq təşkil etməyib, ayrı-ayrı massivlər şəklində yayılan torpaq tipi hansıdır?

- ☒ dağ-qara torpaqları
- ☐ dağ-qonur torpaqları
- ☐ şabalıdı torpaqlar
- ☐ şoran torpaqlar
- ☐ boz-qonur torpaqları

269 Meşə altından çıxmış, bərkimmiş dağ-qara torpaqlar necə adlanır?

- ☐ podzollaşmış
- ☐ soranlaşmış
- ☐ bataqlıqlaşmış
- ☒ bozqırlaşmış
- ☐ səhralaşmış

270 Dəmyə əkinçiliyində istifadə olunan qara torpaqların eroziyaya uğramasının əsas səbəbi nədir?

- ☒ intensiv şumlama prosesi
- ☐ kartofçuluğun inkişafı
- ☐ fasiləsiz taxılçılığın inkişafı
- ☐ yamacların dik olması
- ☐ intensiv suvarılmanın aparılması

271 ən əlverişli dəmyə əkinçilik üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- ☐ səhralara
- ☐ buzlaqlara
- ☒ meşə sahələrinə
- ☐ yarımsəhralara
- ☐ quru çöllərə

272 Azərbaycan ərazisində zəngin lanşaftları özündə birləşdirən və ən məhsuldar hesab olunan torpaq tipləri hansılardır?

- ☐ boz, boz qonur, şabalıdı torpaqlar
- ☒ dağ-meşə və qara torpaqlar
- ☐ qəhvəyi və qırmızı-ferralit torpaqlar
- ☐ açıq şabalıdı və sarı-rütubətli torpaqlar
- ☐ meşə-çəmən və şorakətli torpaqlar

273 Dağ-çəmən bozqır torpaqlar əsasən hansı sahələrdə yayılmışdır?

- ☐ yüksək rütubətli dik yamaclarda
- ☒ quru iqlimli dağüstü yayla və yamaclarda
- ☐ ortadağlığın meşə altındakı sahələrdə

- ☐ yağıntılının yüksək olduğu alçaqdağlıqda
- ☐ səhralaşmaya məruz qalmış ərazilərdə

274 Sarı torpaqların əsas yayıldığı ərazilər hansılardır?

- ☐ Böyük Qafqazın şimal-şərqi və Samur-Dəvəçi ovalığı
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərqi və Qarabağ yaylası
- ☐ Kür çayının su bazarı və Şirvan düzü
- ☒ Lənkəran ovalığı və Talış dağlarının ətəkləri
- ☐ Naxçıvanın ortadağlığı və Arazboyu düzənliklər

275 əsas genetik torpaq tipii olaraq Abşeronda ən çox hansı torpaqlar yayılmışdır?

- ☐ qonur torpaqlar
- ☐ çəmən-boz torpaqlar
- ☐ boz-çəmən torpaqlar
- ☐ çəmən torpaqlar
- ☒ boz torpaqlar

276 Dağ-meşə zonasının sərhədlərinin arasındakı məsafənin qısalmasına və bu ərazilərdə torpaq eroziyasının yaranmasına səbəb nədir ?

- ☐ denidasiya prosesləri
- ☒ antropogen təsirlər
- ☐ təbii amillər
- ☐ süxurların fiziki aşınması
- ☐ texnogen amillər

277 Aşağıdakılardan hansılar eroziyaya qarşı kompleks mübarizə tədbirləridir? 1. aqrotexniki 2. rekultivasiya 3. biokimyəvi 4. çəmən 5. meşə 6. mexaniki 7. hidromeliorativ 8. texniki

- ☐ 3,4,5,6
- ☐ 2,4,6,8
- ☐ 1,2,3,4
- ☒ 1,4,5, 7
- ☐ 1,3,5,8

278 Su eroziyası hansı tip torpaqların yayıldığı sahələrdə özünü daha çox biruzə verir? 1. boz meşə 2. qara və şabalıdı 3. qırmızı ferralit 4. sarı laterit 5. tayqa və şabalıdı 6. boz-meşə 7. tayqa-meşə 8. qəhvəyi

- ☐ 3,4, 5,8
- ☐ 2, 4, 6,8
- ☒ 1,2,5,7
- ☐ 4, 6, 7,8
- ☐ 1, 3,4, 6

279 ətraf mühitə daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir?

- ☒ cıvə, qurğuşun, kadmium, flor
- ☐ arqon, natrium, alüminium
- ☐ hidrogen, azot, fosfor , kalium
- ☐ oksigen, kömür, volfram, kvarsit
- ☐ kalsium, dəmir, gümüş, hidrogen

280 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil ediyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir?

- ☐ fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi zəifləyir
- ☒ oksigen azalır və bu da balıqların məhvina səbəb olur
- ☐ suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- ☐ su bakteriyalarının miqdarı artır və suyun səviyyəsi aşağı düşür
- ☐ sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

281 Eroziyaya qarşı müxtəlif ağac, kol cisimləri və ot səpilməsi ilə aparılan mübarizə tədbirləri necə adlanır ?

- ☐ Rekultivasiya
- ☐ Hidromeliorasiya

- ☐ İrriqasiya
- ☐ Defilyasiya
- ☒ Fitomeliorasiya

282 Meşə torpaqlarının turş mühitində ən geniş yayılmış mikrorqanizmlər hansılardır?

- ☐ bakteriyalar
- ☐ fosfobakteriyalar
- ☐ azot fiksatorlar
- ☐ silikat bakteriyalar
- ☒ göbələklər

283 Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı torpaqları MDB ölkələri arasında əsasən hansı regionda yayılmışdır?

- ☐ Uzaq şərqdə
- ☐ Lənkəranda
- ☒ Acarıstanda
- ☐ Tacikistanda
- ☐ Moldovada

284 Boz-meşə torpaqlarının əmələ gəldiyi iqlim şəraitini, bitki örtüyünü və süxurlarını müəyyən et

- ☒ kontinental, ot bitkiləri ilə zəngin enliyarpaqlı meşələr, ləşəbənzər gillicələr
- ☐ subtropik, relikt meşələr, metomorfik-çökmə
- ☐ boreal, qara şam, torflu-qleyli (qalıq podzol)
- ☐ kontinental, toz ağacı və ağcaqonad, bolonlu-gillicəli
- ☐ eknatorial, kolla və kolluqlar, şoranlıqlar

285 Bir çox ölkələrdə qida məhsullarının keyfiyyətinin pisləşməsi və aqrokimyəvi çirklənmənin əsas səbəbləri nədir?

- ☐ suvarmanın düzgün qaydada aparılması
- ☐ şorlaşmanın intensiv getməsi
- ☐ torpaqlarda eroziyanın xətti istiqamətdə getməsi
- ☒ gübrələrin verilməsinin optimal normalarının olmaması
- ☐ denudasiya proseslərinin güclənməsi

286 əsaslı kapital qoyuluşu sərf etməklə Yer kürəsində əkinçiliyə yararlı torpaqların sahəsini neçə dəfə artırmaq olar ?

- ☐ 5 dəfə
- ☒ 3,6 dəfə
- ☐ 2 dəfə
- ☐ 1,7 dəfə
- ☐ 6,5 dəfə

287 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə olaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- ☐ irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- ☐ sürüşmə hallarının intensivləşməsinə
- ☐ eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- ☐ okeanların süni şəkildə qurudulmasına
- ☒ tropik meşələrin sürətlə qırılmasına

288 Dəmyə əkinçiliyinin tətbiq olunduğu torpaq sahələri ən çox hansı qurşaqlarda yayılmışdır?

- ☒ subtropik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- ☐ subarktik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- ☐ tropik səhraların yayıldığı ərazilərdə
- ☐ yalnız mülayim qurşaq torpaqlarında
- ☐ subekvatorial qurşağın bütün sahələrində

289 Külək eroziyasına qarşı səmərəli mübarizə aparmaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- ☐ müxtəlif suötürücü qurğuların yaradılması tələb olunur
- ☐ torpaqların üst qatına mineral gübrələrin verilməsi
- ☐ xam torpaqların şumlanması və torpaqların becərilməsi intensivləşdirilir
- ☐ səth axınlarını təhlükəsiz şəkildə buraxmaq və yağanların böyüməsinin qarşısını almaq

- ☒ quraqlığa və küləyə dözümlü ağac və kol bitkilərindən ibarət meşə zolağının salınması

290 Arktika torpaqları hansı yarımtiplərlə ayrılır ? 1. Arktika səhraları torpaqları 2. Arktika buzlaqları və sahil torpaqları 3. Arktika superarid torpaqları 4. Humuslu tipik Arktika torpaqları 5. Qeyləşmiş bataqlıq-arktika torpaqları

- ☐ 1,5
☒ 1,4
☐ 2, 3
☐ 2, 5
☐ 3, 4

291 Tundra zonasında əmələ gələn əsas torpaq tipləri hansılardır ?

- ☐ podzol, boz-qılnur, illüvial-podzol
☐ dağ-meşə, humuslu-podzol, şorakətli
☐ qleyli-çürüntülü, qırmızımtıl-sarı
☐ şoranvari, qumlu-boz, elyuvial-podzol
☒ qleyli, illüvial-humuslu, torflu-qleyli və bataqlıq

292 Boz-qonur səhra torpaqlarının sərbəst genetik tip kimi kim tərəfindən ayrılmışdır?

- ☒ Rozanov
☐ Salayev
☐ Gerasimov
☐ Sibirtsev
☐ Volobuyev

293 Qonur yarımsəhra torpaqlarının əsas zonal xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- ☐ mexaniki tərkibin yüngül olmasından
☐ mexaniki tərkibin ağır olmasından
☐ şorakət prosesinin yaranmasından
☐ qrunut sularının yaxında yerləşməsindən
☒ mikrobioloji prosesin zəif getməsindən

294 Səhraların bitki örtüyü əsasən hansı bitki qruplaşmalarından ibarətdir?

- ☒ şoran-kol efermerlərindən
☐ taxıl və ot bitkilərindən
☐ psammofit və efemeroidlərdən
☐ ağac bitkilərindən
☐ mamır və şibyələrdən

295 Arktika torpaqlarının əmələ gəlməsində hansı süxurlar iştirak edir?

- ☒ çöküntülü metamorfik və püskürülmüş, buzlaq mənşəli
☐ karbonatlı-lösəbənzər çöküntülər
☐ metamorfik-ağır mexaniki tərkibə malik
☐ maqmatik-çökmə mənşəli süxurlar
☐ karbonatlı delüvial yığıntılar

296 Dağ-meşə landşaftının differensiasiyasına əsasən hansı amillər daha çox təsir göstərir?

- ☒ hipsometrik şərait və yamacların ekspozisiyası
☐ orta illik yağıntıların miqdarı və litoloji tərkib
☐ antropogen amillər və rütubətlənmə şəraiti
☐ süxurların yerləşməsi və dəmyə əkinçiliyi
☐ yamacların deqredasiyası və heyvandarlıq təsərrüfatı

297 Azərbaycan ərazisində yalnız tarixi-təsviri sənət qoruğu hansıdır?

- ☐ Eldar şanı
☒ Qobustan
☐ Göygöl
☐ Altıağac
☐ Şahdağ

298 Dağ-meşə qurşağı zonalarının tərkibinə, strukturuna, torpaq xüsusiyyətlərinə və rütubətlənmə rejiminə görə fərqlənməsinin əsas səbəbi nədir?

- ☐ antropogen amil
- ☐ tektonik amil
- ☒ relyef-iqlim amili
- ☐ geobotanik amil
- ☐ litoloji və hidroloji amil

299 Relikt bitki növləri əsasən hansı qoruq landşaflarında yayılmışdır?

- ☐ Qızılağac, Zaqatala, İlisu
- ☐ Göyçay, Türyançay, Hirkan
- ☐ Altıağac, Qarayazı, Şirvan
- ☐ Göyöl, Ağgöl, Qobustan
- ☒ Hirkan, Eldar, Vəsitçay

300 Təbii landşaftlarının qorunması məqsədilə yaradılan və əsas hissəsi dağ-meşə landşaftı olan qoruqlar hansılardır?

- ☒ İsmayılı, Zaqatala, İlisu
- ☐ Pirqulu, Qobustan, Bəsirtçay
- ☐ Göyçay, Şirvan, Hirkan
- ☐ Qızılağac, Ağgöl, türyançay
- ☐ Qarayazı, Altıağac, Göygöl

301 Nadir ağac növlərinin qorunduğu qoruqlar hansılardır?

- ☐ Pirqulu, Qızılağac, Şirvan
- ☐ Qobustna, Altıağac, Qarayazı
- ☐ İlisu, İsmayılı, Göygöl
- ☐ Türyançay, Göyçay, Ağgöl
- ☒ Bəsirtçay, Hirkan, Eldar qoruğu

302 Hansı qoruqlar əsasən yarımsəhra landşaft sahəsində yerləşmişdir?

- ☒ Ağgöl, Qobustan, Şirvan
- ☐ Zaqatala, Qobustan, Göygöl
- ☐ Qızılağac, Bəsirtçay, Hirkan
- ☐ Eldar, Pirqulu, İsmayılı
- ☐ Türyançay, Şahdağ, Sultanbud

303 Azərbaycan ərazisində təbii landşaftlara, ilk insanların təsiri əsasən hansı dövrdən və hansı kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafından sonra başladı ?

- ☐ tunc dövründən, ovçuluğun inkişafı
- ☐ dəmir dövründən, əkinçiliyin inkişafı
- ☐ yuxarı daş dövrü, yıgıcılıqla məşqul olma
- ☐ dəmir dövründən, dəmir və tuncdan istifadə olunması
- ☒ mezolit dövründən, heyvandarlığın inkişafı

304 Landşafta əsaslı təsirlərdən hesab edilən metal əridilməsi hansı dövrü əhatə edirdi?

- ☐ e.ə. VIII-V minilliklərdə, neolit dövrü
- ☒ e.ə. III-12 minilliklərdə, tunc dövrü
- ☐ e.ə. 10-12 min il əvvəl, paliolit dövrü
- ☐ e.ə. X-VIII minilliklərdə, mezolit dövrü
- ☐ e.ə. 1 milyon il əvvəl, aşağı paleolit dövrü

305 Azərbaycan ərazisində təbii landşaft kompleksləri ilə bərabər quşların mühafizə olunduğu qoruqlar hansılardır?

- ☐ Ağgöl, Hirkan qoruğu
- ☐ Altıağac, Qızılağac qoruğu
- ☐ Eldar, Göygöl qoruğu
- ☒ Qızılağac, Ağgöl qoruğu
- ☐ Bəsirtçay, Qarayazı qoruğu

306 Azərbaycan ərazisində yaşamış və təbii landşafta təsir göstərməyə başlamış ilk insanların yaşı təxminən nə qədərdir və onlar hansı dövrə aid edirlər?

- ☐ 40-50 min il, yuxarı paleolit
- ☐ e.ə. X – VIII minilliklər, mezolit
- ☒ 1 milyon il, aşağı paleolit
- ☐ e.ə. V – III minilliklər, eneolit
- ☐ e.ə. VI – V minilliklər, neolit

307 əkin sahələrini genişləndirilməsi imkanlarının məhdud olduğu qurşaq və torpaq tipləri hansılardır?

- ☐ tropik meşələr, qıylı və gilli-rütubətli torpaqlar
- ☒ rütubətli subtropik meşələr zonası, qırmızı və sarı torpaqlar
- ☐ mülayim qurşağın iynəyarpaqlı meşələr sahəsi və şabalıdı torpaqlar
- ☐ ekvatorial qurşağın rütubətli meşələri, çimli və çimlipodzol torpaqları
- ☐ rütubətli tropik qurşağın savannaları, qəhvəyi və boz-qonur torpaqları

308 Respublika ərazisində aqroirriqasiya tədbirləri aparılan torpaq sahələrində ən çox hansı landşaft növləri yaranır ?

- ☐ dağlıq landşaftı
- ☐ yarımsəhra landşaftı
- ☐ meşə landşaftı
- ☒ çəmən-bataqlıq landşaftı
- ☐ alp çəmənlikləri

309 Müxtəlif kimyəvi gübrələrlə, pestisidlərlə, defoliantlarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- ☒ Kür-Araz ovalığında
- ☐ Arazboyu düzənliklərdə
- ☐ Lənkəranın dənizsahili düzənliyində
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında
- ☐ Qarabağ maili düzənliyində

310 Pambıqçılıq və üzümçülük rayonlarında torpaqlarda konsentrasianın artmasına səbəb nədir?

- ☐ torpaqların təkrar şorlaşmaya məruz qalması
- ☐ növbəli əkinçiliyin tətbiq olunması
- ☒ DDT və defoliantlardan hər il fəsiləsiz istifadə edilməsi
- ☐ irriqasiya sistemlərinin yalnız kollektor-drenaj sistemindən ibarət olması
- ☐ fəsiləsiz əkinçiliyin tətbiqi və mineral gübrələrin verilməsi

311 Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu ərazisinin toraq sahələrinin çirklənməsinə səbəb olan sənaye müəssisəsi hansıdır?

- ☒ Alüminium zavodu
- ☐ Elektron avadanlıqları zavodu
- ☐ Maşınqayırma zavodu
- ☐ Kabel istehsalı zavodu
- ☐ Pambıqtəmizləmə zavodu

312 Azərbaycan ərazisində son 20 ildə ən çox antropogen təsirə məruz qalan meşə sahəsi hansıdır?

- ☒ Sultanbud meşəsi
- ☐ Hirkan meşəsi
- ☐ Pirqulu meşəsi
- ☐ İlisu meşəsi
- ☐ Tuqay meşəsi

313 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- ☐ defilyasiya
- ☐ abraziya
- ☒ eroziya
- ☐ korroziya
- ☐ akkumlyasiya

314 Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- ☐ ot bitkilərindən istifadə etməklə yaxşılaşdırma
- ☐ rekreasiya tədbirlərinin görülməsi
- ☐ mühəndis işlərinin tətbiqi
- ☐ torpaqların yenidən bərpa olunması
- ☒ torpaqlara əhəngin və gübrələrin verilməsi

315 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- ☐ sahələr suvarılmalıdır
- ☒ mineral və yerli gübrələr verilməlidir
- ☐ dənli bitkilər əkilməlidir
- ☐ neft tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- ☐ morfoloji diaqnostika edilməlidir

316 Abşeron yarımadasının hansı hissəsinin torpaqları daha çox çirklənməyə məruz qalmışdır?

- ☐ şimal hissəsi
- ☐ şimal-şərq hissəsi
- ☐ şimal-qərb hissəsi
- ☒ cənub hissəsi
- ☐ bütün sahil zolağı

317 Ağac, kol və ot bitkilərindən istifadə etməklə kompleksin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- ☒ fitomeliorativ
- ☐ hidrotexniki
- ☐ kimyəvi meliorasiya
- ☐ texniki meliorasiya
- ☐ bioloji meliorasiya

318 ən nazik nə zəif strukturlu torpaq qatı hansı lanşaft qurşağını əhatə edir?

- ☐ dağ-meşə
- ☐ çöl-çəmən
- ☐ yarımşəhra
- ☒ dağ-çəmən
- ☐ meşə-çöl

319 Şiddətli yuyulmuş torpaqların yayıldığı ərazilərin gələcəkdə yarıqan və dərələrlə daha çox parçalanmasının qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- ☐ fasiləsiz əkinçilik tədbirləri
- ☐ kimyəvi və üzvi gübrələrin verilməsi
- ☐ kanallar vasitəsi ilə suvarma
- ☒ texniki, terraslaşdırma və meşəsalma
- ☐ rekultivasiya və meliorasiya tədbirləri

320 Dağlıq ərazilərdə torpaqların korlanmasına insanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə yanaşı hansı təbii hadisələrdə səbəb olur?

- ☒ sürüşmə, uçqun, sel hadisələri
- ☐ neft quyularının fontan vurmaları
- ☐ yeraltı suların təsiri ilə şorlaşma
- ☐ radioaktiv elementlərin şüalanması
- ☐ heyvandarlıq təsərrüfatının inkişafı

321 Azərbaycanda torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi sahələr hansılardır?

- ☐ Xəzər dənizi zona və Kür-Araz ovalığı
- ☒ Qərbi Azərbaycan və Xəzər dənizi zona
- ☐ Talış dağları və Lənkəran düzənliyi
- ☐ Böyük Qafqazın şimal-Şərqi və Gəncə-Qazax düzü
- ☐ Naxçıvanın yüksəkdaqlığı və Arazboyu düzənlikləri

322 Azərbaycanda kollektor-drenaj şəbəkəsinin əsas əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ☒ suvarma və meliorasiya işlərinin həyata keçirilməsi
- ☐ növbəli əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
- ☐ rekultivasiya proseslərinin tətbiqi üçün
- ☐ əhalinin içməli su ilə təminatı üçün
- ☐ torpaqlarda külək eroziyasının qarşısının alınması

323 Kür çayının geniş subasarlarında su altında qalmış münbit torpaqların təsərrüfat dövriyyəsiindən çıxarılmasına səbəb nədir?

- ☐ su kanalları
- ☒ su anbarları
- ☐ kollektorlar
- ☐ bataqlıqlar
- ☐ su kəmərləri

324 Neolit dövründə əkinçiliyin və heyvandarlığın başlandığı vaxtda Azərbaycan ərazisində neçə faiz meşə ilə örtülü ərazi olmuşdur?

- ☒ 60 %
- ☐ 9 %
- ☐ 30 %
- ☐ 25 %
- ☐ 11 %

325 Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarının kənd təsərrüfatı çirklənməsi ilə eyni zamanda hansı tullantılarla həddindən çox çirklənmişdir?

- ☒ toksik maddələr və metallarla
- ☐ nəqliyyat tullantıları ilə
- ☐ məişət tullantıları ilə
- ☐ məişət sularının axıdılması ilə
- ☐ azot və fosfor gübrələri ilə

326 Kimyəvi gübrələrdən və pestisidlərdən istifadə torpaq sahələrinin çirklənməsi ilə yanaşı, başqa hansı problemlər yaradır?

- ☐ torpağın üst məhsuldar hissəsini aşındırır və şorlaşmaya səbəb olur
- ☐ gübrəli bitkilərlə qidalanan heyvanların məhvinə səbəb olur
- ☐ bitkilərin məhsuldarlığını və inkişafını zəiflədir
- ☐ torpağın üst hissəsində buxarlanmanı azaldır və ziyanvericilərin sayı artır
- ☒ insanlarda bir sıra xəstəliklərin və bədxassəli işlərin yaranmasına səbəb olur

327 Torpaqların çirklənməsinə qarşı sənaye tullantılarının tənzimlənməsi üçün hansı qaydalar tətbiq olunur?

- ☐ yerli müşahidələr aparılır
- ☐ istehsalat azaldılır
- ☐ zavodlar bağlanır
- ☐ yalnız monitoring olunur
- ☒ dövlət standartları tətbiq olunur

328 Səhra, yarımsəhra və digər quraqlığa davamlı ərazilərin torpaqlarının şorlaşmasının və bataqlıqlaşmasının səbəbləri nədir?

- ☐ dağ-mədən sənayesi
- ☒ suvarma əkinçiliyi
- ☐ dəmyə əkinçiliyi
- ☐ biçənlərin istifadəsi
- ☐ otarılma təsərrüfatı

329 Dağlıq ərazilərdə meşə altındakı torpaqların strukturunun subnival və nival ərazilərlə müqayisədə daha möhkəm olmasının səbəbləri aşağıdakılardan hansıdır ?

- ☐ meşə torpaqlarında aşınma və denudasiya prosesləri daha güclüdür

- ☐ meşə sahəsində rütubətin daha çox olması
- ☒ yamaclar meşə bitkilərinin kökləri ilə yaxşı bərkidir
- ☐ burada taksonomik dərəcəli bir sıra fiziki-coğrafi komplekslər vardır
- ☐ meşə komplekslərinə antropogen təsirlər daha intensivdir

330 Dağlıq ərazilərdə ot bitkilərinin qruplaşması, torpağın qalınlığı və biotik komponentlərin məhsuldarlığı hansı amillərdən asılıdır?

- ☐ buzlaq ekzarasiyası və akkumlyasiyasının intensivliyindən
- ☐ qar örtüyünün qalın olması və buzlaşmasından
- ☐ kənd təsərrüfatı sahələrinin düzgün yerləşdirilməsindən
- ☐ yamacları təşkil edən süxurların litoloji tərkibindən
- ☒ ərazinin relyef və mikroiklim xüsusiyyətlərindən

331 Tropik qurşaqlarda ferrallitləşmə prosesi əsasən hansı iqlim xüsusiyyətlərindən asılıdır?

- ☒ yağıntıların miqdarı 800-1000 mm-dən çox olmalıdır
- ☐ günəşli saatların miqdarı 2500 saat/il olmalıdır
- ☐ Temperatur 30-35 °C olmalıdır
- ☐ hava şəraiti quru və isti olmalıdır
- ☐ ərazinin 30 %-dən çoxu dağlıq olmalıdır

332 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir?

- ☐ hidromorf, semiarid, podzol
- ☐ savanna, humid, azonal
- ☐ intrazonal, kserofit, semihumid
- ☐ kserofit, ferralit-arid, rütubətli
- ☒ humid və semihumid, semiarid, arid

333 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir? 1. tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr 2. tropik bataqlıq və torflu torpaq sahələri 3. tropik iynəyarpaqlı meşələr 4. tropik quraq kserofit-meşə və savannalar 5. tropik meşələrin ferralit torpaqlı sahələri 6. tropik səhra və yarımsəhralar

- ☐ 2, 3, 6
- ☐ 2, 4, 6
- ☒ 1, 4, 6
- ☐ 3, 5, 6
- ☐ 1, 3, 5

334 Meşə torpaqlarının bozqırlaşmasının əsas səbəbi nədir?

- ☒ rütubət çatışmamazlığı
- ☐ meşələrin seyrəkləşməsi
- ☐ karbonatların yuyulması
- ☐ avtomorf torpaq əmələgəlmə şəraiti
- ☐ üzvi maddənin azlığı

335 Yay otlaqları kimi istifadə edilən və ən çox eroziya prosesinin intensiv inkişafı müşahidə edilən rayonlar hansılardır?

- ☐ Gəncə, Qazax, Ağstafa, Goranboy
- ☐ Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Lerik
- ☐ Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir
- ☐ Füzuli, Beyləqan, İmişli, Ağcabədi
- ☒ Quba, Gədəbəy, Daşkəsən, Şəki

336 Respublikamızda əsasən səthi axınların nizamlanması yolu ilə eroziyanın qarşısının alınması və məhsuldarlığın artırılması üçün hansı əkinçilik sistemi tətbiq edilir?

- ☒ kontur-meliorativ əkinçilik sistemi
- ☐ suötürücü və susaxlayıcı sistem
- ☐ mühəndis-bioloji sistem
- ☐ aqrotexniki tədbirlər sistemi
- ☐ hidrotexniki qurğular sistemi

337 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- ☐ 2,3 mln.ha
- ☒ 1 mln.ha
- ☐ 5 mln.ha
- ☐ 750 min.ha
- ☐ 500 min ha

338 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- ☐ boz-çəmən torpaqları
- ☐ çəmən torpaqları
- ☐ şabalıdı torpaqlar
- ☒ boz torpaqlar
- ☐ Sarı torpaqlar

339 Son 100 ildə eroziya prosesi nəticəsində itirilən məhsuldar torpaqların miqdarı nə qədərdir ?

- ☐ 350 milyon ha
- ☐ 500 milyon ha
- ☒ 2 milyard ha
- ☐ 1,5 milyard ha
- ☐ 800 milyon ha

340 Pedosfer təbəqəsi hansı sahəni əhatə edir ?

- ☐ hündür dağ zirvələrini
- ☐ mantiyanın üst hissəsini
- ☐ qazlarla əhatələnən hissəsini
- ☐ su ilə örtülü hissəni
- ☒ torpaqla örtülü hissəsini

341 Nival və arid zonalarda torpağın aşınma qabığı necə formalaşmışdır ?

- ☐ qalın və strukturlu
- ☒ nazik və sadə quruluşlu
- ☐ humusun çox olması
- ☐ humusun çox olması
- ☐ yüksək minerallaşmış

342 Bitki və mikroorqanizmlərin torpaqdakı fəaliyyəti hansı elementlərin toplanmasına səbəb olur ?

- ☐ alüminium və kükürdün
- ☐ fosfor və kalsiumun
- ☐ dəmir və maqneziumun
- ☒ karbonun və azotun
- ☐ oksigen və radiumun

343 Bonitirovka nədir ?

- ☐ torpaqların deqradasiyası
- ☒ torpaqların məhsuldarlığı
- ☐ torpaqların eroziyası
- ☐ torpaqların aşınması
- ☐ torpaqların şorlaşması

344 Soda və xlor istehsalında torpağı çirkləndirən hansı element ətraf mühitə tullanır ?

- ☐ sulfat
- ☐ ammoniyak
- ☐ dəmir
- ☒ cıvə
- ☐ qurğuşun

345 Mexaniki tərkibinə görə torpaqlar hansı növlərə ayrılır ?

- ☐ konresiyalı, duzlu, ləkəli
- ☐ ləkəli, borucuqlu, ağır gilli
- ☒ qumluca, qumsal, gillicə
- ☐ qumsal, kolloidli, kimyəvi
- ☐ əhəngli, dendritli, qumlu

346 Litosfer təbəqəsindən fərqli olaraq torpağın tərkibində hansı maddələrin miqdarı 20 və 10 dəfə çoxdur ?

- ☐ alüminium və kalium
- ☐ natrium və hidrogen
- ☐ kalsium və oksigen
- ☒ karbon və azot
- ☐ maqnezium və dəmir

347 Torpaqəmələgətirən süxurlar tərkiblərindəki qələvi torpaq metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxur növlərinə bölünür?

- ☐ silisiumlu və azotlu
- ☐ turş və siallit
- ☒ karbonatlı və qələvi
- ☐ əhəngdaşlı və turş
- ☐ merqalit və qələvi

348 Torpağın bərk fazasını təşkil edən minerallar mənşəyinə görə hansı növlərə bölünür?

- ☐ turş və borucuqlu
- ☐ ilkin və törəmə
- ☐ qələvi və çökmə
- ☐ humuslu və siallit
- ☐ kimyəvi və bərk

349 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- ☒ yosun və mikroorqanizmlər
- ☐ mamır və şibyələr
- ☐ alçaq boylu kollar
- ☐ sarmaşiq və liyanalar
- ☐ hidromorf bitkilər

350 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil etdiyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir ?

- ☐ sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- ☒ oksigen azalır və balıqlar məhv olur
- ☐ suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- ☐ sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- ☐ fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi azalır

351 Tayqa-meşə landşaftlarının torpaqları hansı bitki formasiyaları altında əmələ gəlir?

- ☐ tropik zonanın rütubətli meşələri altında
- ☒ iynə yarpaqlı meşələr altında
- ☐ kollar və çəmənlik bitkiləri altında
- ☐ bataqlıq bitkiləri altında
- ☐ enli yarpaqlı meşələr altında

352 İynəyarpaqlı meşələr üçün üstünlük təşkil edən bitki örtüyü nədən ibarətdir?

- ☐ fisdıq, vələs, qara şam
- ☐ sidr ağacı, fisdıq, ağcaqayın
- ☐ palıd, vələs, fisdıq
- ☐ palıq, ağcaqayın, çinar
- ☒ ağ şam, qara şam, küknar

353 Boz torpağın mənşəyini və morfoloji əlamətlərinin öyrənilməsi hansı alimə məxsusdur?

- ☒ Gerasimova

- ☐ Salayevə
- ☐ Nenstruyevə
- ☐ Volobuyevə
- ☐ Rozanova

354 Karel və ya Tundra nə deməkdir?

- ☐ şaxtalı yer
- ☐ bitkisiz yer
- ☐ soyuq ərazi
- ☐ bataqlıq
- ☒ meşəsiz yer

355 Tundra torpaq əmələgətirici süxurlar arasında əsas üstünlük təşkil edən elementlər hansılardır?

- ☐ termokarst süxurlar
- ☒ buzlaq çöküntüləri
- ☐ skeletli elyuval süxurlar
- ☐ qranulometrik elementlər
- ☐ delyuvial çöküntülər

356 Arktika ərazisinin torpaqlarından hansı məqsədlər üçün istifadə olun bilər?

- ☐ sənaye müəsisələrinin inkişafı üçün
- ☐ heyvandarlığın inkişafı üçün
- ☐ əkinçilik üçün
- ☐ balıqçılığın inkişafı məqsədilə
- ☒ ovçuluq və qoruq məqsədilə

357 Yarıq eroziyasına qarşı daha geniş tətbiq olunan mübarizə tədbirləri necə adlanır?

- ☐ kimyəvi meliorasiya
- ☐ fitomeliorasiya
- ☒ hidrotexniki
- ☐ rekultivasiya
- ☐ aqrotexniki

358 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır

- ☐ əlvan metallurgiya
- ☒ avtomobillər
- ☐ neft sənayesi
- ☐ yeyinti sənayesi
- ☐ qara metallurgiya

359 Torpağın kimyəvi tərkibini təşkil edən əsas elementlər hansılardır ?

- ☐ Mg, O₂, N, H
- ☒ O₂, Si, Al, Fe
- ☐ N, SO₃, He, Al
- ☐ Ca, Na, K, Ag
- ☐ Ag, C, F, NO₃

360 Düzənlik torpaqlarından fərqli olaraq, dağlıq ərazilərdə ən çox əkilən kənd təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- ☐ çəltik və günəbaxan
- ☐ qarğıdalı və çəltik
- ☐ pambıq və taxıl
- ☐ bostan bitkiləri
- ☒ arpa və kartof

361 Dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının neçə faizi suvarılan torpaqların payına düşür ?

- ☐ 47 %-dən az
- ☒ 50 %-dən çox
- ☐ 35 %-dən az

- ☐ 60 %-dən çox
- ☐ 70 %-dən az

362 ən əlverişli dəmyə əkinçiliyi üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- ☐ quru çöllərə
- ☐ buzlaqlara
- ☐ səhralara
- ☐ yarımsəhralara
- ☒ meşə sahələrinə

363 İlk dəfə torpaqların mühafizəsi izrə deklarasiya və fəaliyyət planı neçənci ildə harada qəbul edilmişdir?

- ☐ 1985-ci ildə Vyanada
- ☒ 1972-ci ildə Stekholmda
- ☐ 1991-ci ildə Bakıda
- ☐ 1976-ci ildə San-Fransiskoda
- ☐ 1964-cü ildə Londonda

364 Torpaqların istifadə qaydalarını əks etdirən Torpaq Məcəlləsi haqqında qanun neçənci ildə qəbul edilmişdi?

- ☐ 1988-ci ilin avqustunda
- ☐ 1992-ci ilin martında
- ☒ 1991-ci ilin noyabrında
- ☐ 1994-cü ilin sentyabrında
- ☐ 1990-ci ilin mayında

365 Humus itkisinin qarşısının alınması üçün torpaqlarda hansı aqrotexniki işlər aparılır?

- ☐ eninə şumlanma aparılmalıdır
- ☒ torpaq səthi əhənglənməlidir
- ☐ kimyəvi gübrələrlə təmin olunmalıdır
- ☐ meliorasiya tədbirləri görülməlidir
- ☐ yamaclar terraslaşdırılmalıdır

366 Torpağın tərkibinin 80 – 90%-ni hansı maddələr təşkil edir ?

- ☒ minerallar
- ☐ gübrələr
- ☐ qələvilər
- ☐ humus
- ☐ süxurlar

367 Litosferin üst hissəsinin 25%-ni təşkil edən süxurlar hansılardır?

- ☒ maqmatik
- ☐ metomorfik
- ☐ əhəngdaşı
- ☐ siallit
- ☐ təbaşir

368 Torpağın təbii radioaktivliyi hansı elementlərin izotoplarının miqdarından asılıdır?

- ☐ kalium, silisium, dəmir
- ☐ radium, alüminium, gümüş
- ☐ maqnezium, uran, karbon
- ☐ torium, kalsium, molibden
- ☒ uran, radium, torium, kalium

369 İlkin minerallara aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- ☐ gips, qum, kalsium, azot
- ☐ təbaşir, mergel, kalium, dəmir
- ☐ dəmir, əhəngdaşı, laterit, kvars
- ☐ kvars, çöl şpatı, mikalar, piroksen
- ☐ gil, silisium, horinbelid, torf

370 Böyük Qafqazın cənub-şərq yamacında landşaftın yüksəklik qurşaqlığı spektrində dağ-meşə kompleksinin olmaması landşaftda hansı problemi yaradır?

- ☐ landşaft strukturunu
- ☐ landşaft dinamikasını
- ☐ landşaft genezisini
- ☒ landşaft anomaliyasını
- ☐ landşaft təkamülünü

371 Azərbaycan ərazisi landşaftları hansı landşaft sinifinə bölünmüşdür?

- ☐ yarımsəhra landşaftı sinifinə
- ☒ dağlıq ölkə landşaft sinifinə
- ☐ dağətəyi ərazilərin landşaft sinifinə
- ☐ yüksək dağlıq landşaftı sinifinə
- ☐ düzənlik sahələrin landşaft sinifinə

372 Azərbaycan ərazisində yarımsəhra kompleksinin yuxarı sərhədi göstərilən hipsometrik həddən 800-1000 m yuxarı qalxan sahələr haradadır?

- ☐ Kiçik qafqazın Cənub Şərqində
- ☐ Böyük Qafqazın cənubunda
- ☐ Açınohur-Ceyrançöl
- ☐ Talış dağlarının şərqində
- ☒ Naxçıvan MR-da

373 Yarımsəhra landşaftı zonasında hansı iqlim hakimdir?

- ☐ ekvatorial
- ☐ subekvatorial
- ☐ mülayim
- ☒ subtropik
- ☐ tropik

374 Azərbaycanın yarımsəhralarında torpaqların şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- ☐ Kür çayı və onun qollarının fəsilədən asılı olarıq daşması
- ☐ ərazidəki torpaqların allüvial, prolüvial gətirmələrdən təşkil olunması
- ☐ intensiv otarılma və yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ☐ əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- ☒ torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı

375 Yarımsəhra ərazilərin yayıldığı sahələrdə əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- ☐ seyrək kollar, palıd və sarmaşılq
- ☒ yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
- ☐ nar kolları, dəmirağac, yovşan, akasiya
- ☐ qaraqan, moruq, fıstıq, şoranotu
- ☐ mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-efemer bitkiləri

376 Hal-hazırda aran meşələri kompleksi, əsasən hansı ərazilərdə saxlanılmışdır?

- ☐ Kür çayının sağ sahilində, Samur-Dəvəçi ovalığında
- ☒ Samur-Dəvəçi ovalığı, Qanıx-Əyriçay vadisi və Qarayazı düzü
- ☐ Lənkəran ovalığı, Qarabağ maili düzənliyi
- ☐ Qarayazı düzündə, Şirvan qoruğu ərazisində
- ☐ Cənub-Şərqi Şirvanda, Açınohur-Ceyrançöldə

377 Samur-Dəvəçi ovalığında aran meşələri landşaft kompleksində yayılan bitki növləri dinamikasına təsir göstərən amil nədir?

- ☐ seliteb landşaft komplekslərinin sıx yerləşməsi
- ☐ ərazinin dəniz səviyyəsindən aşağı olması
- ☐ çay şəbəkisinin seyrək olması
- ☒ Xəzər dənizi səviyyəsinin qalxıb-enməsi

- ☐ şimaldan gələn kontinental hava axının təsiri

378 Tuqay meşə kompleksinin təmamilə məhv olması səbəbləri nədir?

- ☐ yeni maqistral yolların çəkilməsi
☒ insanın təsərrüfat fəaliyyəti
☐ Mingəçevir su anbarının tikilməsi
☐ Kür çayının normadan artıq çirklənməsi
☐ Kür çayında baş verən daşqınlar

379 Antropogen təsirlərin mövcud olmadığı zamanlarda dağ meşələri ilə aran meşələrinin qovuşduğu ərazilər hara olmuşdur?

- ☐ Naxçıvanın ortadağlığında, Yuxarı Şirvanda
☐ Kürboyu ərazilərdə, Qobustan alçaq tirələrində
☒ Qanux-Həftəran vadisi, Qudyalçay və Qusarçay boyunda
☐ Açınohur-Ceyrançöldə, Pirsaatçay boyunda
☐ Qarabağ maili düzənliyində, Lənkəran ovalığında

380 Alçaq dağ-meşə landşaft zonasında palıd, palıd-vələs meşələrinin aşağı sərhəddinin yüksəyə qalxmasının əsas səbəbləri nədir?

- ☐ torpaq-quruntun nəmlənmə dərəcəsinin aşağı olması
☒ antropogen təsirlər
☐ eroziya-denudasyon proseslər
☐ ərazinin çay dərələri ilə kəsilməsi
☐ dik yamacların ekspozisiyası

381 Azərbaycanda təxminən nə qədər ərazi səhrələşməyə məruz qalmışdır?

- ☐ 5,5 mln.ha
☒ 3,6 mln.ha
☐ 4,2 mln.ha
☐ 6 mln.ha
☐ 8,6 mln.ha

382 Azərbaycanın bütün dağlıq ərazilərinin mənimsənilməsi təxminən neçə faizdir?

- ☐ 67%
☐ 35%
☐ 48%
☒ 53%
☐ 59%

383 Respublika ərazisinin müasir təbii ərazi komplekslərinin mənşəyi əsasən hansı dövrün landşaftları ilə zəngindir?

- ☐ Daş dövrü paleogen
☒ Pleystosen və holosen
☐ Sarmat və Xvalın
☐ Pont və Ağcagil
☐ Neogen və antropogen

384 Azərbaycanda landşaftın ərazi differensiasiyasının iki əsas növü hansılardır?

- ☒ üfüqi və yüksəklik
☐ tropik və mülayim
☐ eninə və uzununa
☐ şaquli və horizontal
☐ çöl və meşə-çöl

385 Landşaftın üfüqi differensiasiyasının əsas səbəbi nədir?

- ☐ ərazinin zoocoğrafi cəhətdən əyalətlərə bölünməsi
☐ landşaftların qarşılıqlı üzrə yayılması
☐ torpaqların horizontal paylanması qanunauyğunluğu
☐ iqlimin meridional istiqamətdə dəyişməsi

- ☒ iqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi

386 Düzənliklərdəki landşaftın üfüqi differensiasiyasını yaradan əsas amillər hansıdır?

- ☐ aran meşələrin geniş sahələrdə yayılması
☐ bitki örtüyü və onların əmələ gətirdiyi formasıyalar
☒ yüksəklik fərqi və dağların baryer təsiri
☐ təbii komplekslərin yüksək qurşaqlıq üzrə dəyişməsi
☐ temperatur orta illik miqdarını yüksək olması

387 Dağlıq ərazilərdəki yamacların baxarlığı və yaxud da ekspozisiya amili landşaft daxilində dəyişikliyi yaradır?

- ☐ qonşu landşaft kompleksləri arasında əlaqəni azaldır
☐ yarımşəhra landşaftların sahəsi artır
☒ landşaft daxilində differensiasiyayı
☐ yamaclarda eroziya və deqradasiya proseslərini gücləndirir
☐ mikro və mezorelyeflərin yaranması

388 Yarımşəhra iqlim-ekoloji şəraitində olduqca müxtəlif təbii koampləkslərin yaranması hansı yerli amillərin təsiri altında baş verir?

- ☐ sürüşmə və sel hadisələrinin təsiri ilə
☒ çayların mövcud olması, litoloji tərkib və insanın təsərrüfat fəaliyyəti.
☐ dağ-dərə küləklərinin əsməsi, yağıntının çoxluğu
☐ bolsulu çayların çoxluğu, günəş radiasiyasının aşağı həddi.
☐ rütubətlənmə əmsalının 1-dən yüksək olması

389 Azərbaycan ərazisində landşaft anomaliyasını səciyyələndirən ən böyük nümunə hansı regiondadır?

- ☐ Böyük Qafqazın qərbində
☐ Talış dağlarının cənubunda
☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
☐ Naxçıvanın yüksək dağlığında
☒ Böyük Qafqazın cənub-şərqində

390 Dağətəyi maili düzənliklərin aşağı pilləsində yerləşən yarımşəhra və yuxarı pilləsində yerləşən quruçöl kompleksləri arasındakı fərqi əsas səbəbi nədir?

- ☐ quruçöl landşaftlarında mümkün buxarlanmanın miqdarı 300 mm çoxdur.
☒ quruçöl landşaftları, yarımşəhra landşaftlarından 200-400 m yüksəkdə yerləşir
☐ aralarında heç bir hündürlük fərqi yoxdur
☐ quruçöl landşaftların əraziləri zəngin bitki növləri ilə örtülmüşdür
☐ yarımşəhra landşaftlarında orta illik temperatur 1-1,50 C aşağı, yağıntıların miqdarı isə 100-150 mm çox olur

391 Düzənliklərin morfogenetik fərqləri eyni iqlim-ekoloji şəraitində yaranmış yarımşəhra landşaftları daxilində hansı kompleksləri əmələ gətirir?

- ☒ yarım tip, növ, mərz və fasiya
☐ nival-buzlaq və subnival
☐ batial, subaktival və surerakval
☐ mərz, zonal və intrazonal landşaftlar
☐ növ, sinif, dağ-meşə, qəbu

392 Azərbaycanda üfüqi və yüksəklik qurşaqları landşaftın hansı əsas hissələridir?

- ☒ coğrafi qurşaqlığın
☐ mərtəbəlilik quruluşunun
☐ hündürlük strukturunun
☐ ərazi differensiasiyasının
☐ azonal differensiasiyasının

393 İqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi landşaftın hansı hissəsinə aiddir ?

- ☐ yayılma areallarına
☐ enlik strukturlarına
☒ üfüqi differensiasiyaya

- ☐ azi differensiasiyasına
- ☐ şaquli differensiasiyaya

394 Yarımsəhra-quru çöl, dağ-meşə, dağ-çəmən və nivalbuzlaq kompleksləri landşaftın hansı hissəsini yaradır ?

- ☐ üzüqi zonallığı
- ☒ yüksəklik qurşaqlarını
- ☐ zonal strukturunu
- ☐ şaquli zonallığı
- ☐ intrazonal landşaftları

395 Talış dağlarında yüksəklik qurşağı üzrə qanunauyğunluğun pozulması nəticəsində hansı landşaftlar yaranır?

- ☐ intrazonal
- ☐ zonal
- ☐ şaquli
- ☒ azonal
- ☐ üfiqi

396 İqlim ekoloji şəraitin əlverişsizliyi landşaftda hansı dəyişkənliyi yaradır ?

- ☐ ritmikani
- ☐ təkamülü
- ☐ dinamikanı
- ☐ differensiasiyanı
- ☒ anomaliyanı

397 Azərbaycanda landşaft zonallığının inversiyası hansı dağlıq bölgələrdə özünü daha qabarıq göstərir ?

- ☐ Böyük Qafqazın şimal- qərbində
- ☐ Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- ☒ Talış dağları və Naxçıvan MK
- ☐ Dərələyəz və Burovar silsilələrində
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərqində

398 Yüksək dağ-meşə zonasında əsas meşə əmələ gətirən ağac növləri hansılardır?

- ☐ qızılağac və qovaq
- ☒ vələs və şərq palıdı
- ☐ ardıc və fisdıq
- ☐ saqqızağacı və şam
- ☐ dəmirağac və küknar

399 Yuyulmuş dağ qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- ☒ Şamaxı yaylasında, Qudyalçay və Qusarçayın orta axırlarında, Kiçik Qafqazda
- ☐ Kür çayının ot axınlarında, Gəncə-Qazaxda
- ☐ Böyük Qafqazın şimal rayonlarında, Lənkəran düzənliyində
- ☐ Qarabağ düzündə, Abşeron yarımadasının cənubunda

400 Dağ-qara torpaqlar ən çox Böyük və Kiçik Qafqaz torpaq vilayətlərinin hansı zonalarında yayılmışdır?

- ☐ bozqır və dağətəyi
- ☒ bozqır və meşə-bozqır
- ☐ podzol və yarımsəhra
- ☐ bataqlıqlaşmış
- ☐ səhra və şorlaşmış

401 Dağ-qara torpaqlarda yetişdirilən əsas kənd-təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- ☐ tərəvəz, bostan bitkiləri
- ☐ çay, zəfəran, çəltik
- ☐ kətan, qazangülü, pambıq
- ☐ qarğıdalı, limon, çay
- ☒ taxıl, üzüm, kartof

402 Azərbaycanda dağ qara torpaqların yayıldığı ərazilərin relyefi necədir?

- ☐ vulkanik yaylalardan ibarətdir
- ☒ az maili qədim düzəlmə səthləridir
- ☐ mailliyi çox olan dağ yamaqlarıdır
- ☐ karbonatlı süxurlar üzə çıxan yamaqlardır
- ☐ yarımsəhra iqlimə malik düzənliklərdir

403 Kimyəvi rekultivasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- ☐ ərazilər hamarlanmalı, nəqliyyat xətlərinin çəkilməsi lazımdır
- ☒ əraziyə əhəng verilməli, üzəri süxur və torpaqla örtülməli, gübrələr verilməlidir
- ☐ üst qatın xassələrini yaxşılaşdırmaq üçün çoxillik otlar əkilməlidir
- ☐ torpaqların üst çirkli hissəsi götürülməsi və yeni torpaq kütləsi həmin yerə tökülməlidir
- ☐ əvvəlcə torpaqların aerasiya şəraitini yaxşılaşdırmaq və mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirməli

404 Rekultivasiya zamanı istifadə edilən torpaqlardan maksimum məhsul götürmək məqsədilə torpaqların tam bərpası ilə yanaşı hansı tədbirlər görülür?

- ☐ həmin sahələrin təbii xüsusiyyətlərinin məqsədəuyğun formada bərpası
- ☐ alçaqboyu kolluqların salınması və terrasların yaradılması
- ☐ torpaqların üst şorlaşmış hissəsi texniki üsulla yuyulur
- ☐ sənaye müəsisələrinin ərazisinə axıdılmış texniki suların təmizlənməsi
- ☒ insanların təbii şəraitin digər sahələrinə olan tələbatının ödənilməsi

405 Hansı sənaye torpaqlarında denudasiya və yuyulma prosesləri qüvvətlənir, yeni eroziya tsiklları əmələ gəlir?

- ☐ meşə sahələrinin qırıldığı və seyrəkləşdirildiyi ərazilərdə
- ☒ karyerlər, şaxtalar formalaşan torpaqlarda
- ☐ fasiləsiz əkinçilik tətbiq olunan torpaqlarda
- ☐ qara və əlvan metallurqiya sənayelərinin torpaqlarında
- ☐ neft quyuları qazılan və istismar edilən torpaqlarda

406 Dağ-mədən işləri sahəsində əvvəlkindən fərqlənən hansı texnogen torpaq formaları yaranır?

- ☐ metamorfik formalar və səpinti materialları
- ☐ maqmatik formalar və yeni formalar
- ☐ başdırılmış formalar və səth formaları
- ☒ yeni formalar və akkumlyativ formalar
- ☐ ovuntu materialları və texnogen formalar

407 Çıxarılan dağ süxurlarının səthdə yayılması torpaqların morfoloji xüsusiyyətlərinin dəyişməsinin nə üçün sürətləndirir?

- ☐ torpaqların üst hissəsi təkrar şoranlaşmaya məruz qalır
- ☐ ərazinin səth hissəsində eroziya prosesləri güclənir və intensivləşir
- ☐ faydalı qazıntılar çıxarılan zaman filiz qırıntıları ətrafa sərələnir
- ☒ faydalı qazıntı məhsulları karyerlərinin dərinliyinin 500 m, eninin isə 5000 m-ə çatması
- ☐ çökmə süxurlar qazıntı torpaqların altına gömülür və məhsuldarlıq azalır

408 Azərbaycanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin ətraf mühitə atdığı tullantılar içərisində üstünlük təşkil edən maddələr hansılardır ?

- ☐ azot oksidi, mərgümüş və radioaktiv elementlər
- ☐ silisium, uran, karbon oksidi və molibden
- ☒ karbon, kükürd, azot oksidləri və qurğuşun
- ☐ alüminium, qurğuşun, uran və kükürd
- ☐ dəm qazı, helium, fosfor və dəmir

409 Dəyərlərinə görə respublikanın potensial ahtiyatının 10,7 %-ni təşkil edən qara metallurgiyanın mineral-xammal bazaları hansılardır? 1. Daşkəsən dəmir filizi yataqları 2. Naxçıvanın daş duz yataqları 3.Zəngilanın qızıl yataqları 4.Daşsalahlı bentonit gili yataqları 5.Xoşbulaq flyuz əhəngdaşı yataqları 6.Abşeron kvarts qumları yataqları

- ☐ 3, 5, 6
- ☒ 2, 4, 6

- ☐ 1,2 3
- ☐ 2, 3, 4
- ☒ 1, 4, 5

410 Hansı təbii proses məkan daxilində artdıqca torpağın degradasiyası sürətlənərək səhrələşmə riskini daha da çoxaldır?

- ☐ Şimal küləyinin sürəti
- ☐ Soyuq hava kütlələri
- ☐ Rütubətlənmə əmsalı
- ☒ Kontinentallıq əmsalı
- ☐ Yağıntılarda intensivliyi

411 əsas bitki formasıyalarının məhv olması, otarılmağa əlavə, hansı səbəblərdən asılıdır ?

- ☐ əkinçilik sahələrinin genişləndirilməsi məqsədilə şumlanma
- ☐ ifrat rütubətlənməyə görə bitkilərin çürüməsi
- ☒ heyvanların tapdağı altında torpağın bərkiməsi
- ☐ həşərat və ziyanvericilərin ərazilərdə çox yayılması
- ☐ intensiv sürüşmə və eroziya prosesləri

412 Dağlıq ekosistemlərdə antropogen təsirlərin yaratdıqları əsas ekoloji problemlər hansılardır ?

- ☐ Sənaye əhəmiyyətli olan heyvanların, xüsusilə məməlilərin sayının artırılması
- ☐ Qış otlaqlarının ləğv edilməsi və fermer təsərrüfatlarının azaldılması
- ☐ Kənd əhalisinin işsizlik problemi ilə əlaqədar olaraq şəhərlərə axın etməsi
- ☒ təbii ekosistemlərin şumlanmış sahələri, otlaqlar, təkrar meşəliklər və antropogenləşməsi
- ☐ SES-nin inşası onların tam gücü ilə istifadə edilməsi

413 Azərbaycan torpaqlarının çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı ağır metallar vasitəsilə çirklənmə yüksək dərəcədədir ?

- ☐ çuqun, duralüminium, qurğuşun
- ☐ fenol, azot, sink, gümüş
- ☐ qızıl, alüminium, mis, qalay
- ☐ dəmir, manqan, volfram, cıvə
- ☒ qurğuşun, kadmium, sink, mis

414 Terraslaşdırma metodundan hansı problemlərin qarşısının alınması üçün istifadə edilir?

- ☐ irriqasiya landşaftlarının geniş yayıldığı sahələrdə şoranlaşmanın dərəcəsini azaltmaq üçün
- ☐ kənd təsərrüfatının əsas sahəsi olan çəltikçiliyin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə
- ☒ şiddətli yuyulmuş torpaqların yarpaq və dərəcələrlə parçalanmasının qarşısını almaq üçün
- ☐ rütubətli ərazilərdə bataqlıqların sahəsinin genişlənməməsi məqsədi ilə
- ☐ gillə suxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə sürüşmələrin qarşısının alınması üçün

415 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi əsas sahələr hansılardır?

- ☒ Qərbi Azərbaycan və Xəzər dənizi zonası
- ☐ Şimal-şərqi Qafqaz və Kiçik Qafqazın cənub-şərqi
- ☐ Böyük Qafqazın cənub-şərqi və Lənkəran ovalığı
- ☐ Qanıx-Əyriçay vadisi və Talış dağlarının ətəkləri
- ☐ Xəzər dənizi ovalıqları və Acınohur-Ceyrançöl

416 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsini təşkil edir ?

- ☐ 2/3
- ☐ 1/3
- ☐ 2/4
- ☒ 1/4
- ☐ 3/5

417 Biosferaya daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir ?

- ☐ arqon, natrium, alüminium
- ☐ oksigen, kömür, volfram, kvarts
- ☒ cıvə, qurğuşun, kadmium, flor

- ☐ karbon, azot, fosfor, uran
- ☐ kalstun, dəmir, polad , hidrogen

418 ən çox nəzər cəlb edən və daha çox müşahidə olunan eroziya forması hansıdır?

- ☐ yamac
- ☐ intensiv
- ☐ səthi
- ☒ xətti
- ☐ şaquli

419 əsasən orta və qismən şiddətli yuyulmuş torpaqlarda eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı mübarizə tədbirləri görülür?

- ☐ ümumiyyətlə əkin işləri aparılmamalıdır
- ☐ torpaq qoruyucu alçaq boylu ağaclar əkilməlidir
- ☒ növbəli əkinlərdə dənli bitkilərə üstünlük verilir
- ☐ mineral gübrələr verilməlidir
- ☐ yalnız biçənəklər kimi istifadə olunmalıdır

420 Dünya praktikasında torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- ☐ kartoqram
- ☐ meliorasiya
- ☐ rekultivasiya
- ☐ qranulometriya
- ☒ bonitirovka

421 Litosferin müxtəlif maddələrlə, o cümlədən neftlə çirklənməsi prosesi necə adlanır?

- ☐ radioaktiv çirklənmə
- ☐ biogen çirklənmə
- ☐ kimyəvi çirklənmə
- ☐ pestisidli çirklənmə
- ☒ texnogen çirklənmə

422 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaq ehtiyatları ən çox hansı tullantılarla çirklənmişdir?

- ☒ toksik maddələr və metallarla
- ☐ məişət tullantıları ilə
- ☐ azot və fosfor gübrələri ilə
- ☐ məişət sularının axıdılması ilə
- ☐ nəqliyyat tullantıları ilə

423 Külək, su, texniki təsir nəticəsində torpağın dağılması necə adlanır ?

- ☐ defilyasiya
- ☐ aridləşmə
- ☐ şorlaşma
- ☐ abrakziya
- ☒ eroziya

424 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahələrinin payına düşür ?

- ☐ 18 %
- ☒ 10 %
- ☐ 15 %
- ☐ 32 %
- ☐ 23 %

425 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edən region hansıdır ?

- ☐ Şimali Afrika
- ☐ Şimali Qazaxstan
- ☐ Şərqi Avropa
- ☐ Cənubi Amerika

☒ Qərbi Avropa

426 Torpağın məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan aridləşmə hansı kompleks təsirlərin nəticəsidir?

- ☐ ifrat rütubətlənmə
- ☒ nəmliyin azalması
- ☐ gübrələrin istifadə edilməsi
- ☐ tullantılarla çirklənmə
- ☐ intensiv suvarılma

427 Meşə örtüyünün və digər bitki formasiyalarının formalaşdığı bitki örtüyünün sıradan çıxmasına nəticədə növün arealında parçalanmaların yaranmasına səbəb nədir?

- ☐ yüksək temperatur və quraqlığın baş verməsi
- ☐ yeraltı təkanların baş verməsi
- ☒ sel hadisəsi, dağ uçunu, sürüşmə
- ☐ kütləvi otarılmanın olması
- ☐ fəlakətli meşə yanğınları

428 Sel, daşqın və sürüşmə hadisələrinin ən çox təsi göstərdiyi dağlıq torpaq sahələri hansı regionun payına düşür ?

- ☐ Zəngəzur silsiləsi
- ☐ Talış dağları
- ☐ Dərələyəz silsiləsi
- ☐ Kiçik Qafqaz
- ☒ Böyük Qafqaz

429 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkin- çiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- ☐ akkumlyasiya
- ☐ defilyasiya
- ☒ eroziya
- ☐ korroziya
- ☐ abraziya

430 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- ☐ 750 min.ha
- ☒ 1 mln.ha
- ☐ 2,3 mln.ha
- ☐ 500 min ha
- ☐ 5 mln.ha

431 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- ☒ boz torpaqlar
- ☐ çəmən torpaqları
- ☐ boz-çəmən torpaqları
- ☐ Sarı torpaqlar
- ☐ şabalıdı torpaqlar

432 İstismar olunaraq pozulmuş torpaqların rekultivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- ☐ kimyəvi və bioloji
- ☒ hırdro və fitoloji
- ☐ hırdro və fitoloji
- ☐ termiki və fiziki
- ☐ texniki və kimyəvi

433 Hansı ərazilərdə litosfer bilavasitə atmosferlə əlaqədə olur?

- ☐ bataqlıqda
- ☐ çəmənlikdə
- ☐ arktikada
- ☐ qara torpaqlarda

☒ səhrada

434 Hansı proses aqroekosistemlərin stabilliyini pozur və torpağın fiziki strukturunu dəyişir?

- ☐ yamaclarda baş verən sürüşmə hadisələri
- ☐ şumlanmanın horizontal formada aparılması
- ☐ fasiləsiz suvarma əkinçiliyinin tətbiqi
- ☐ heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi
- ☒ kimyəvi gübrələrin normadan artıq istifadəsi

435 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- ☐ torpağın mütləq yaşı ilə
- ☐ oksidləşmə prosesi ilə
- ☐ süxurların aşınması ilə
- ☒ bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
- ☐ iqlim amili ilə

436 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox hansı elementdən ibarətdir ?

- ☐ silisiumdan
- ☐ alüminiumdan
- ☒ oksigenlə
- ☐ maqneziumdan
- ☐ dəmirdən

437 Hesablamalara görə yer səthində yaşayan hər adambaşına il ərzində nə qədər tullantı əmələ gəlir ?

- ☐ 50 kq
- ☐ 3,5 ton
- ☒ 1 ton
- ☐ 2 ton
- ☐ 500 kq

438 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür ?

- ☐ sement istehsalında
- ☐ mühərrik yanacaqları ilə
- ☐ mədən tullantıları ilə
- ☒ soda və xlor istehsalında
- ☐ yeraltı sularla

439 Litosferin ən mühüm hissəsi olan torpağın əmələgəlmə prosesi necə baş verir ?

- ☒ zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri ilə yaranan təbii-tarixi cisimdir
- ☐ vulkanların püskürmə materiallarının yığılaraq, formalaşmasından yaranır
- ☐ iqlim elementlərinin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir
- ☐ dağ süxurlarının və mineralların fiziki-kimyəvi aşınmasıdır
- ☐ geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan uzvi-mineral kompleksdir

440 Boz torpaqlar Respublika ərazisində əsasən hansı bölgələrdə yayılmışdır?

- ☒ Cənub-Şərqi Qobustanda, Abşeronda, Cənub-Şərqi Şirvan, Naxçıvan MR
- ☐ Böyük Qafqazın cənub-şərqində, Lənkəranda, Qobustanda
- ☐ Qarayazı düzündə, cənub-şərqi Şirvanda, Naxçıvan MR
- ☐ Qarabağ malili düzənliyində, Kiçik Qafqazın şimalında
- ☐ Böyük Qafqazın cənubunda, Lənkəranda, Mil düzündə

441 Yarımsəhra ərazilərin boz, boz-qonur torpaqlarında əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- ☐ seyrək kollar, palıd və sarmaşlıq
- ☐ qarağan, moruq, fisdıq, şoranotu
- ☐ mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-fermer bitkiləri
- ☐ nar kolları, dəmirağac, yovşan, akasiya
- ☒ yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri

442 Boz, boz-qonur torpaq tipləri inkişaf etmiş düzənlik ərazilərdə meşə landşaftının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- ☐ yağıntıların orta illik miqdarının azlığı
- ☐ Günəşli saatların miqdarının çox olması
- ☐ ərazinin dağlara nisbətən şərq hissədə yerləşməsi
- ☐ səhra iqlimi göstəricilərinin yüksək olması
- ☒ yeraltı suların səthə yaxınlığı və rütubətlənmə dərəcəsi

443 Azərbaycan ərazisində şabalıdı torpaqların geniş yayıldığı sahələr hansılardır?

- ☒ Ceyrançöl-Acınohur, Aran, Qobustan, NMR
- ☐ Qarabağ yaylası, Lənkəran-Astara, Abşeron
- ☐ Gəncə-Qazax, Naxçıvan, Quba-Xaçmaz
- ☐ Şimal-şərqi Qafqaz, Dağlıq Şirvan, Abşeron
- ☐ Şəki-Zaqatala, Ləngəbiz tirəsi, Aran

444 Azərbaycanın düzənlik və dağətəyi vilayətlərində yayılmış torpaqlar arasında ən məhsuldar və tamkamilə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansılardır?

- ☒ tünd şabalıdı torpaqlar
- ☐ boz-çəmən torpaqları
- ☐ dağ-meşə qara torpaqları
- ☐ boz-qəhvəyi torpaqlar
- ☐ qırmızı-ferralit torpaqlar

445 Şabalıdı torpaqların mühafizəsində əsasən hansı tədbirlər görülür?

- ☐ fasiləli əkinə nəzarətin gücləndirilməsi
- ☐ şumlanmanın dərinədən aparılması
- ☐ yalnız pambıq bitkisinin əkilməsi
- ☐ pestisid və defoliantlardan istifadə olunması
- ☒ suvarma nəticəsində duzların yuyulması

446 Respublika ərazisində gəclə şabalıdı torpaqlardan tikinti materialı kimi hansı ərazidən istifadə edilir?

- ☐ Qobustanın alçaqdağlıqından
- ☐ Qarabağ yaylasından
- ☐ Lənkəran düzənliyindən
- ☐ Bakı şəhəri ətrafından
- ☒ Gəncə şəhəri ətrafından

447 Gəclə şabalıdı torpaqların təsərrüfat baxımından yararsız hala düşməsinin səbəbi nədir ?

- ☐ suvarma nəticəsində şorlaşması
- ☐ mineral gübrələrdən çox istifadə olunması
- ☐ gəmiricilərin sayının çox olması
- ☒ gəcdən suvaq materialı kimi istifadə edilməsi
- ☐ yeraltı suların səthə yaxın olması

448 Şabalıdı torpaqların əsas ekoloji problemi nədir ?

- ☐ əhəngli, gipsli-duzlu süxurların səthə çıxması
- ☒ meyilliyi çox olan yamaclarda üst qatın yuyulması
- ☐ humus horizontunun qalınlığının az olması
- ☐ torpaqların çox karbonatlılığı ilə fərqlənməsi
- ☐ delüvial-prolüvial gilicələrlə zəngin olması

449 Şabalıdı torpaqlar zonası dəniz səviyyəsindən hansı yüksəklikdə yerləşir?

- ☐ 800-1000 m
- ☐ 400-800 m
- ☐ 200-400 m
- ☒ 100-200 m
- ☐ 400-600 m

450 Takir nədir?

- ☐ süxurdur
- ☒ səhrada, digər torpaqlarda kompleks şəkildə yayılan hamar və bərk səthdir
- ☐ xüsusi torpaq əmələ gətirən elementdir
- ☐ səth sularının yerində əmələ gələn relyef formasıdır
- ☐ kiçik hissələrdən ibarət parçalardır

451 Takırlar əsasən hansı əyalətlərdə yayılmışdır?

- ☐ dağlıq ərazilərdə
- ☐ delüvial-prolüvial səth axınlarında
- ☐ dağ ətəklərində
- ☐ buzlaq göl formalarda
- ☒ səhrada axan çayların vadilərində

452 Sarı torpaqların tərkibində əsas hansı birləşmələr üstünlük təşkil edir?

- ☐ humuslu
- ☐ silisiumlu
- ☒ alüminiumlu
- ☐ karbonatlı
- ☐ dəmir birləşmələri

453 Qırmızı torpaqların genezisi haqqında ilk tədqiqatlar hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- ☐ V.V.Dokuçayev
- ☐ Vilyamski
- ☐ Daraseliyanın
- ☒ Sabaşvili
- ☐ Kovalyovun

454 Sarı torpaqlarda genetik qatların daha aydın müşahidə olunmasına təsir edən proses nədir ?

- ☐ karbonlaşma
- ☐ hidroliz
- ☒ podzollaşma
- ☐ üzvi aşınma
- ☐ kaolinləşmə

455 Torpaq ehtiyatları əsas neçə qrupa bölünür?

- ☐ 2
- ☐ 5
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 6

456 Azərbaycan ərazisində əsas neçə torpaq tipi təsnifatı ayrılmışdır ?

- ☐ 3
- ☒ 5
- ☐ 2
- ☐ 4
- ☐ 6

457 Azərbaycanda torpaq örtüyündən məhrum olan ərazilər hansılardır ?

- ☐ bataqlıq, antropogen göllər və neft çalaları
- ☒ yarımsəhrələr və quru çöllər
- ☐ sürüşmə,ufantı, palçıq vulkanı brekçiləri
- ☐ alp, subnival və nival buzlaqlar
- ☐ orta dağlıq və ərüş sahələri

458 Tipik səhra boz torpaqların əmələ gəlməsi üçün əsas hansı ekoloji şəraitin olması vacibdir?

- ☐ yağıntılar 1000 mm,buxarlanma 600-700 mm olmalıdır
- ☒ şaquli zonalıq üzrə yağıntılar düzgün paylanmalıdır

☐ Qanış radiasiyası 130-135 kkal/sm², temperatur 12-13⁰ C olmalıdır

☒ illik yağıntılar 200 mm-dən az, buxarlanma 1000-1200 mm olmalıdır

☐ üfqi zonallıq üzrə günəşli saatların bərabər paylanması

459 Boz torpaqların az məhsuldar olmasının əsas səbəbi nədir?

☐ şorlaşmaların baş verməsi

☒ humusun miqdarı 1,4-1,5 %-dən az olması

☐ sel və daşqınlara məruz qalması

☐ mineral gübrələrdən istifadə olunması

☐ fasiləsiz əkinçiliyin tətbiqi

460 əsasən hansı tip torpaqların alt qatında şorlaşma və gips kristalları dənələrinin əmələ gəlməsi prosesi gedir?

☐ boz-qəhvəyi torpaqlar

☐ çəmən-bataqlıq torpaqları

☐ tünd şabalıdı torpaqlar

☐ bataqlıq torpaqları

☒ çəmən-boz torpaqlar

461 M.ə.Salayev yeni torpaq təsnifatı üçün hansı taksonomik vahidlər sistemini qəbul etmişdir?

☐ sahə, kompleks,növ, cins

☐ genetik, tip, sahə, cins

☐ komponent, yarım tip, tip

☒ tip, yarım tip, cins, növ

☐ ekocoğrafi, yarım tip, tip

462 V.R.Volbuyevin təklif etdiyi təsnifatında Azərbaycanda hansı əsas torpaq zonaları ayrılmışdır? 1. boz torpaqlar 4.qəhvəyi torpaqlar 7. şoran torpaqlar 2. qırmızı torpaqlar 5. bataqlıq torpaqlar 8.sarı torpaqlar 3.şabalıdı torpaqlar 6.çimli-podzol torpaqlar

☐ 1, 3, 7,8, 5

☒ 1, 3, 4, 6, 8

☐ 2, 3, 7, 9, 1

☐ 2, 5, 6, 7, 8

☐ 3, 4, 5, 6, 7

463 Azərbaycan ərazisində olan əsas torpaq tipləri hansılardır? 1.Alp çəmənləri və çəmən steplərinin torpaqları 2.Qırmızı-bozqır torpaqlar 3.Çürüntülü-şabalıdı torpaqlar 4.Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları 5.Mezofil meşələrin torpaqları 6.Çəmən-çimli və laylı-ibtidai torpaqlar 7.Kserofil meşələrin və yarımsəhraların torpaqları 8.Qleyvari gilli-əhəngdaşlı torpaqlar

☒ 1, 4, 5, 7

☐ 3, 5, 6,7

☐ 2, 3, 7, 8

☐ 2, 4, 6, 7

☐ 1, 4,6, 8

464 Azərbaycanda qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

☒ Böyük Qafqazın cənub-şərqində və kiçik Qafqazın şimal-qərb yamaclarında

☐ Kiçik Qafqazın vulkanik yaylasında və Lənkəran ovalığında

☐ Böyük Qafqazın mərkəzi hissəsində və Talış dağlarında

☐ Kür-Araz düzənliyində və Samur-Dəvəçi ovalığında

☐ Böyük Qafqazın Cənub yamacında və Naxçıvan MR-da

465 Şabalıdı torpaqlar ən çox Azərbaycanın hansı təbii zonasında yayılmışdır?

☐ Quba-Xaçmaz

☒ Gəncə-Qazax

☐ Mil-Qarabağ

☐ Lənkəran

☐ Kür-Araz

466 Meliorativ tədbirlərin neçə metodu mövcuddur?

- ☐ 2
- ☐ 6
- ☐ 5
- ☒ 3
- ☐ 4

467 Kür-Araz ovalığında müasir suvarma əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədər təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- ☐ 35 %
- ☒ 50 %
- ☐ 67 %
- ☐ 70 %
- ☐ 45 %

468 Landşaft komplekslərinin yaxşılaşdırılmasına torpaqların yuyulmasına doğru yönəldilmiş tədbirlər sistemi necə adlanır?

- ☒ meliorasiya
- ☐ rekultivasiya
- ☐ irriqasiya
- ☐ şumlama
- ☐ aqroirriqasiya

469 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları Azərbaycanın əsasən hansı yüksəklik sahələrində yayılmışdır?

- ☐ dağətəyi düzənliklərdə
- ☐ yüksək dağlıqda
- ☐ subalp çəmənliklərdə
- ☐ alp çəmənliklərində
- ☒ alçaq və ortadağlıqda

470 Dağətəyi boz-qəhvəyi torpaqlarda əsasən hansı əkinçilik sahəsi inkişaf etdirilir?

- ☒ üzümçülük
- ☐ çayçılıq
- ☐ pambıqçılıq
- ☐ taxılçılıq
- ☐ tərəvəzçilik

471 Torpağın səhrələşməsi necə formada özünün göstərir?

- ☐ yayılma və dərinləşmə formalarında
- ☐ genişlənmə və dayazlaşma formalarında
- ☒ dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- ☐ intensivləşmə və sabitləşmə formalarında
- ☐ daralma və susuzlaşma formalarında

472 ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ atmosfer havasının çirkləndirir
- ☐ torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir
- ☐ səth və yeraltı suları çirkləndirir
- ☐ bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
- ☒ ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır

473 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və an çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır ?

- ☒ dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- ☐ helium qazı, dəmir oksidləri, natrium-xlor
- ☐ maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- ☐ karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar

- ☐ hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu

474 Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır?

- ☐ fiziki, susuzlaşdırma
☒ bioloji, aqrotexniki
☐ bioloji, duzsuzlaşdırma
☐ bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
☐ kimyəvi, bataqlaşdırma

475 Torpaq möhtəviyyatı nədir?

- ☐ Torpağın rəngini əks etdirən morfoloji əlamətdir
☐ Bioloji yeni törəmədir
☒ Torpaqda olan, lakin torpaq əmələgəlmə prosesi ilə əlaqəsi olmayan üzvi və mineral mənşəli cisimlərdir
☐ Üzvi maddələrin çatlar vasitəsi ilə dərinliyə daxil olmasıdır
☐ Torpağın strukturunu əks etdirən elementin

476 Subboreal qurşaş daxilində torpaq-aqroekoloji vilayətlərinin üç əsas tipi hansılardır? 1.subboreal rütubətli meşə vəlayətləri 2.subboreal şorakətməgələlmə vilayəti 3.subboreal siallit gilləşmə vilayəti 4.subboreal quraq bozqır vilayətləri 5.subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri 6.subboreal bozqır qara torpaqlar vilayəti

- ☐ 1, 2, 4
☐ 3, 5, 6
☐ 2,4, 6
☐ 2, 3,6
☒ 1, 4, 5

477 Şabalıdı torpaqlar subboreal qurşağın əsasən hansı zonalarında yayılmışdır?

- ☐ yarımsəhra zonalarında
☐ oksan sahili zonalarında
☒ quru bozqır zonalarında
☐ yüksək dağlıq zonalarında
☐ rütubətli düzənliklərdə

478 Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- ☒ 40 %-ə qədər
☐ 20 %-i
☐ 65 %-dən çox
☐ 53%-dən çox
☐ 37,5 %-i

479 Yarımsəhra və səhra ərazilərinin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır

- ☐ Şimali Amerika-Avstraliya
☐ Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
☒ Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
☐ Şimali Amerika, Afrika
☐ Cənubi Afrika, Şimali Avropa

480 Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- ☒ 40 %-ə qədər
☐ 20 %-i
☐ 65 %-dən çox
☐ 53%-dən çox
☐ 37,5 %-i

481 Yarımsəhra və səhra ərazilərinin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır?

- ☐ Şimali Amerika-Avstraliya
☐ Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
☒ Afrika-Asiya, Cənubi Amerika

- ☐ Şimali Amerika, Afrika
- ☐ Cənubi Afrika, Şimali Avropa

482 Subboreal meşə vilayətinin meşə örtüyündən məhrum olduğu ərazilər hansılardır?

- ☒ Şərqi Asiya və Şimali Amerikanın qərbi
- ☐ Cənubi Amerika və Avstraliyanın cənubu
- ☐ Qərbi Avropa və Şimali Amerika
- ☐ Afrikanın Aralıq dənizi sahilləri
- ☐ Şərqi Avropa və Cənubi Asiya

483 Subboreal bozqır vilayətin Avrasiya hissəsini tutan əsas ölkələri göstər

- ☐ Polşa, Rusiya, Qazaxstan, Koreya
- ☐ Azərbaycan, Türkmənistan, Qazaxstan
- ☒ Rusiya, Ukrayna, Çin, Monqolustan
- ☐ Ukrayna, Hindistan, Nepal, Tayvan
- ☐ Yaponiya, Qazaxstan, Azərbaycan

484 Subboreal bozqır vilayətlərin əsas ekoloji problemləri hansılardır?

- ☐ torpaqların daha çox şiallit və duzlu asınma qabığı üzərində yayılması
- ☐ genetik cəhətcə dəyişilməsi və səhralaşmaya məruz qalması
- ☒ su balansının , gübrə və qida rejiminin pozulması, eroziya
- ☐ torpaqların həddindən çox rütubətlənməsi və lateritləşməsi
- ☐ qara torpaqların az məhsuldar olması və şorlaşması

485 Torpağın bərk hissəcikləri və onlar arasındakı fazaların ölçüləri onun hansı xüsusiyyətini müəyyən edir?

- ☐ fəza qəfəsini
- ☐ istilik keçirməsini
- ☐ müqavimətini
- ☒ strukturunu
- ☐ məhsuldarlığını

486 Üzvi maddələrin (qalıqların) kimyəvi tərkibinin neçə faizi sudan ibarətdir?

- ☐ 10-20 %-i
- ☐ 50-75%-i
- ☐ 25-50 %-i
- ☐ 100%-i
- ☒ 75-90%-i

487 Torpaqda yaşayan mikroorqanizmlər üçün enerji və qida mənbəyi nədən ibarətdir ?

- ☐ Torpaqda olan azotun miqdarından
- ☐ Torpaqda olan fosforun miqdarından
- ☒ Torpaqda olan üzvi maddələrin miqdarından
- ☐ Torpaqda olan karbon qazının miqdarından
- ☐ Torpaqda olan kükürdün miqdarından

488 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir?

- ☐ 2-3 mln. ha
- ☐ 3,5 mln.ha
- ☒ 6-7 mln.ha
- ☐ 4 mln.ha
- ☐ 5,4 mln.ha

489 Torpaq ehtiyatları aşağıdakılardan hansılardır? 1. məhsuldar 4. az məhsuldar 2.şorəkətli 5.qleyləşmiş 3.bataqlıq 6.qeyri-məhsuldar

- ☐ 2, 3,4
- ☐ 3, 5, 6
- ☐ 1, 3, 5

- ☐ 2, 4, 6
☒ 1, 4, 6

490 Məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- ☐ 5700 mln.ha
☒ 8500 mln.ha
☐ 6000 mln.ha
☐ 4200 mln. ha
☐ 7300 mln.ha

491 Bəcərilən sahələr ümumi torpaq fondunun necə faizini təşkil edir ?

- ☐ 5 %-ni
☐ 6,7 %-ni
☐ 8 %-ni
☒ 11,2%-ni
☐ 9,3 %-ni

492 Afrika regionunun torpaq ehtiyatlarından əsasən hansı istiqamətdə istifadə edilir?

- ☐ sənaye sahələri
☐ əkinçilik üçün
☒ örüşlər kimi
☐ faydalı qazıntılar
☐ bağ sahələri

493 Amerika regionun ən çox mənimsənilən hissəsi haradadır?

- ☐ Latın Amerikası
☐ Kanada ərazisi
☒ ABŞ ərazisi
☐ Mərkəzi Amerika
☐ Argentina ərazisi

494 Torpaq sahələrinin ekoloji şəraitini nəzərə almaqla genişləndirilməsi əsasən hansı ərazilərin hesabına mümkündür ?

- ☒ meşə sahələri
☐ yarımsəhralar
☐ bağ çəmənləri
☐ bedlən ərazilər
☐ arid çöllər

495 Hal-hazırda hər il sahəsi genişlənərək yararlı torpaqları məhv edən səhralar hansılardır?

- ☐ Qızılqum, Qobi, Viktoriya
☐ Hibson, Rub-əçl-Xali, Kaklaxari
☐ Namibiya, Qaraqum, Təklə-Məkan
☐ Viktoriya, Atakama, Qızılqum
☒ Atakama, Tar, Böyük Səhra

496 Bütün dünyada ekstra arid səhraların sahəsi nə qədərdir ?

- ☐ 5,3 mln.km²
☒ 9 mln. km²
☐ 22, 5 mln.km²
☐ 38,5 mln.km²
☐ 17 mln.km²

497 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir ?

- ☐ faydalı qazıntı çıxarılan ərazilər
☐ qurudulmuş göl çalaları
☒ şumlanmış torpaq sahələri
☐ qurudulmuş bataqlıqlar
☐ dağlıq ərazilərin torpaqları

498 Son 300 ildə Yer kürəsinin əsas sahələri olan meşə, otlaq və əkin sahələrində artım və azalma nisbəti necə dəyişmişdir?

- ☒ meşə-azalmış, otlaq-dəyişməmiş, əkin-artmışdır
- ☐ meşə-dəyişməmiş, otlaq-azalmış, əkin-azalmışdır
- ☐ meşə-azılmış, otlaq-artmış, əkin-azalmışdır
- ☐ meşə-artmış, otlaq-artmış, əkin-dəyişməmişdir
- ☐ meşə-artmış, otlaq-azalmış, əkin-artmışdır

499 Hal-hazırda dünya əhalisinin sayına görə əkin sahələrinin paylanması hansı nisbətdə baş verir?

- ☐ əkin sahələri artmışdır
- ☐ dağlıq ərazilərdən istifadə çoxalmışdır
- ☐ əkinə yararlı sahələr dəyişməmişdir
- ☐ okeanın qurudulması prosesləri gücləndirilmişdir
- ☒ əkin sahələri azalmışdır

500 Qırmızı-sarı ferralit torpaqların yaranması üçün əsasən hansı iqlim şəraiti lazımdır?

- ☐ daha quru və isti iqlim şəraiti
- ☐ gecə və gündüz arasında temperatur fərqi çox olduqda
- ☒ daha isti və rütubətli şərait
- ☐ daha soyuq və tayqa iqlim şəraitində
- ☐ yağıntıların miqdarı çox, temperatur az olduqda

501 Tropik qurşaqlarda əkinçilik məqsədilə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə edilir?

- ☒ marqalit və bərkimiş qara torpaqlardan
- ☐ açıq boz və boz-qonur torpaqlardan
- ☐ rütubətli və qırmızı-sarı torpaqlardan
- ☐ şabalıdı və tünd qəhvəli torpaqlardan
- ☐ duzların səthə çıxdığı səhra torpaqlardan

502 Tropik qurşağın digər qurşaqlarla müqayisədə əkinçiliyin arealını hansı sahələrin hesabına artırmaq mümkündür?

- ☐ tropik səhraların hesabına
- ☐ vulkanik mənşəli torpaqların hesabına
- ☐ dağlıq ərazilərin torpaqlarının hesabına
- ☒ rütubətli tropik meşə sahələrinin hesabına
- ☐ karbonatlı qırmızımtıl və şorakətli torpaqların hesabına

503 Bozqır vilayətlər deyəndə nə başa düşürsünüz?

- ☐ boz torpaqlı yarımsəhra ərazilər
- ☒ meşələrdən azad edilmiş çəmənliklər
- ☐ şoranlaşmış ərazilərin çəmənlikləri
- ☐ açıq qəhvəli torpaqların yayıldığı ortadağlıq
- ☐ alp və subalp çəmənliklərinin torpaqları

504 Boz torpaqların hansı yarımtypləri mövcuddur? 1. şorakətli 4.kirəclı 2.tünd 5.açıq-boz 3. tipik 6. rütubətli

- ☐ 1, 3, 4
- ☐ 1, 3, 5
- ☐ 2, 4, 6
- ☐ 4, 5, 6
- ☒ 2, 3, 5

505 Subtropik qurşaqlarda əkinçilikdə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə olunur?

- ☐ şabalıdı və şoran torpaqlardan
- ☐ boz-podzol və podzol-qleyli torpaqlardan
- ☒ qəhvəyi və bərkimiş qara torpaqlardan
- ☐ duzların səthə çıxdığı şoran torpaqlardan
- ☐ sarı-qırmızı və ferralitləşmiş torpaqlardan

506 Qazaxstanın subtropik ərazilərində yerləşən Qaraqum və Qızılqum səhralarının şorlaşmasına və bataqlıqlaşmasına

səbəb nədir?

- ☐ orta illik yağıntıların çox olması və buxarlanmanın az olması
- ☒ Amudərya və Sırdərya çaylarından çəkilmiş suvarma kanalları
- ☐ bəzi sahələrinə kənd təsərrüfatının intensiv inkişaf etdirilməsi
- ☐ heyvandarlıq sahələrinin inkişaf etdirilməsi
- ☐ Azov dənizinin suyunun artırılması məqsədilə çəkilmiş su kanalları

507 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edən region hansıdır?

- ☐ Şərqi Avropa
- ☒ Qərbi Avropa
- ☐ Şimali Qazaxıstan
- ☐ Cənubi Amerika
- ☐ Şimali Afrika

508 Az məhsuldar sahələrə planetin hansı hissələri aid edilir?

- ☐ qumluqlar, çəmən və örüşlər
- ☐ yarpaqlar, qobular, qar sahələri
- ☐ bağ və plantasiyalar, buzlaqlar
- ☒ tundra, meşə-tundra və bataqlıqlar
- ☐ səhralar, tundra və meşə-kolluqlar

509 Afrikanın əkinçilik aqrolandşaftları hansı hissələri əhatə edir?

- ☐ materik daxili mussonlarda
- ☒ şimal və cənub ucqarlarda
- ☐ ekvator boyu və Efiopiyada
- ☐ Atlantik sahilı boyu
- ☐ şərq və qərb hissələrində

510 Amerika qitəsinin əsas hissəsini hansı tip əkinçilik sahələri əhatə edir?

- ☐ dəmiyə əkinçiliyi sahələri
- ☐ tütünçülük və çayçılıq
- ☐ bağ və plantasiya əraziləri
- ☒ monokultur tarlaçılıq landşaftları
- ☐ suvarma əkinçiliyi sahələri

511 İnsanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq yamacların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadə edilməsi, otlaq və örüşlərin intensiv otarılması, meşələrin məhv edilməsi hansı prosesin sürətlənməsinə səbəb olur?

- ☒ eroziya hadisəsinin
- ☐ səhralaşma hadisəsinin
- ☐ susuzlaşma hadisəsinin
- ☐ quraqlaşma hadisəsinin
- ☐ bataqlıqlaşma hadisəsinin

512 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- ☐ Süxurların bioloji aşınmasından
- ☒ Torpaq səthinə tökülmüş və anatomik quruluşunu itirmiş bitki qalıqlarından
- ☐ Meşə döşəyinin aşınmasından
- ☐ Ali bitkilərin və bəzi fotosintezə səbəb olan bakteriyaların təsirindən
- ☐ Parçalanmaya məruz qalmış üzvi-mineral birləşmələrdən

513 Humus nədir?

- ☐ İlkin üzvi qalıqların kütləsidir
- ☐ İlkin üzvi qalıqların çevrilməsinin aralıq məhsullarıdır
- ☒ Üzvi maddələrin mürəkkəb kompleksidir
- ☐ Əsasən azot və hidrogen ionlarından ibarət birləşmədir
- ☐ Qələvi məhlullu suda tez həll olan maddədir

514 Üzvi maddənin (qalıqların) neçə faizini karbohidratlar, zülallar, liqvin aşıləyici maddələr təşkil edir?

- ☐ 1-5 %-ni
- ☒ 10-15 %-ni
- ☐ 5-10 %-ni
- ☐ 15-25 %-ni
- ☐ 10-20 %-ni

515 Çöl zonasının əsas torpaq tipini qeyd et:

- ☐ podzol
- ☐ sarı
- ☐ boz
- ☒ qara
- ☐ şabalıdı

516 Torpaq tiplərinin ən mühüm qanunu olan şaquli (yüksəklik) zonallıq qanunu hansı alim tərəfindən müəyyən edilmişdir?

- ☐ K.D.Qlinka
- ☐ Ç.E.Kelloq
- ☐ L.İ.Prasolov
- ☒ V.V.Dokuçayev
- ☐ D.Q.Vilenski

517 Torpaq ehtiyatları əsas neçə böyük qrupa ayrılır?

- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 2
- ☐ 6
- ☐ 5

518 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsinin təşkil edir?

- ☐ 2/4
- ☐ 3/5
- ☒ 1/4
- ☐ 1/3
- ☐ 2/3

519 Avropanın hansı hissəsində torpaq ehtiyatlarının 30 %-i becərilən torpaqların payına düşür ?

- ☒ Qərbi Avropa
- ☐ Orta Avropa
- ☐ Cənubi Avropa
- ☐ Şimali Avropa
- ☐ Şərqi Avropa

520 Asiya regionunda ərazinin yarısının əkin sahəsi kimi istifadə olunan ölkə hansıdır?

- ☐ Çin
- ☐ Rusiya
- ☐ Qazaxıstan
- ☐ Monqolistan
- ☒ Hindistan

521 Hal-hazırda Avstraliya ərazisinin neçə faizi mənimsənilmişdir?

- ☐ 35 %-i
- ☐ 21 %-i
- ☐ 43,7 %-i
- ☐ 40,5 %
- ☒ 25 %-i

522 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahəsinin payına düşür?

- ☐ 15 %

- ☐ 23 %
- ☒ 10%
- ☐ 37 %
- ☐ 18 %

523 Tropik yarımşəhra və səhra vilayətlərinin formalaşmasında hansı coğrafi element böyük rol oynayır?

- ☐ isti okean cərəyanları
- ☒ quru passat küləkləri
- ☐ rütubətli musson küləkləri
- ☐ şimal-qərb küləkləri
- ☐ qərb küləkləri cərəyanı

524 ən böyük subtropik səhra və yarımşəhra vilayəti hansıdır?

- ☐ Avstraliya vilayəti
- ☐ Şimali Amerika vilayəti
- ☐ Cənubi Amerika vilayəti
- ☒ Afrika-Asiya vilayəti
- ☐ Cənubi Afrika vilayəti

525 Orta hesabla bir nəfər planet sakini üçün ərzaq istehsalından ötrü nə qədər torpaq sahəsi tələb olunur?

- ☒ 0,3 – 0,5 ha
- ☐ 0,02 – 01 ha
- ☐ 1,2 – 2 ha
- ☐ 0,5 – 1,5 ha
- ☐ 3,2 – 3,5 ha

526 Dünyanın ümumi torpaq fondu nə qədərdir?

- ☐ 8608 milyon ha
- ☐ 14055 milyon ha
- ☒ 13392 milyon ha
- ☐ 19810 milyon ha
- ☐ 15500 milyon ha

527 Amerika qitəsində hansı ölkənin 50%-ə qədər azməhsuldar və qeyri-məhsuldar sahələrdən ibarətdir?

- ☐ Argentina
- ☒ Kanada
- ☐ Boliviya
- ☐ Brazilya
- ☐ Meksika

528 Torpaq neçə fazadan ibarətdir?

- ☐ plazma, ion, qaz
- ☐ qaz, su, buxar
- ☒ bərk, maye, qaz
- ☐ maye, axıcı, plazma
- ☐ qaz, su, buxar

529 Mineral və üzvi hissəciklə hansı suxurların tərkib hissəsini təşkil edir?

- ☒ torpaqəmələgətirən ana suxurların
- ☐ qranit süxurların
- ☐ Daş suxurların
- ☐ düz ssuxurların
- ☐ əhəng suxurların

530 Torpaqəmələgətirən ana suxurların tərkib hissəsi hansı hissələrdən ibarətdir?

- ☒ mineral və üzvi hissələrdən
- ☐ daş hissəsindən və kimyəvi hissələrdən
- ☐ suxurlardan və pəlcıq hissələrdən

- ☐ əhəng və qum hissələrdən
☐ əhəng və qum hissələrdən

531 Yer səthində litosferin mineral və biosferin üzvi maddələrinin təkamülü prosesi nəticəsində əmələ gələn törəməyə nə deyilir?

- ☐ suxur deyilir
☐ daş deyilir
☒ torpaq deyilir
☐ palçıq deyilir
☐ gil deyilir

532 Kapilyar su torpağın hansı qatını yaradır

- ☐ münbit qatını
☐ makroskopik qatını
☐ quru qatını
☐ Gil qatını
☒ nəmli qatını

533 Torpağın fazalarının nisbəti onun hansı xassələrini müəyyən edir?

- ☐ kimyəvi xassələrini
☒ fiziki xassələrini
☐ mexaniki xassələrini
☐ elektrik xassələrini
☐ termik xassələrini

534 Y.Odam və C.M.Andersonun tədqiqatları ekologiya elminin hansı inkişaf mərhələsinə təsadüf edir ?

- ☐ orta əsrlərə
☒ XX əsrin 50-ci illərinə
☐ XIX əsrin 60-cı illərinə
☐ coğrafiya elminin yarandığı dövrlərə
☐ XIX əsrin 50-ci illərinə qədər

535 Torpaq örtüyünü biosferin bir elementi kimi öyrənən alim kim olmuşdur ?

- ☐ D.L.Armand
☐ A.P.Vinoqradov
☒ İ.P.Gerasimov
☐ V.R.Volobuyev
☐ K.K.Markov

536 Respublika ərazisində terrisləşdirmə və quru iqlimə dözümlü ağaclardan istifadə edərək meşəsalma işləri hansı rayonlarda həyata keçirilmişdir?

- ☐ Kürdəmir, Zərdab, Ucar, Ağdaş
☒ Şabran, Siyəzən, Abşeron, Ağsu
☐ Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Astara
☐ Ordubad, Şərur, Şahbuz, Sədərək
☐ İmişli, Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi

537 Respublika ərazisində təkrar şorlaşmaya səbəb nədir?

- ☐ yeraltı suların səthə yaxınlığı
☒ suvarma əkinçiliyinin üstün olması
☐ intensiv otarılmanın aparılması
☐ maili düzənliklərdə irriqsiyanın tətbiqi
☐ illik yağıntıların normadan çox olması

538 İrriqasiya torpaqları hansılardır?

- ☐ bərpa olunan
☐ əkinçiliyə yararlı
☐ meşə sahəsi salınan

- ☒ suvarılan
- ☐ duzlardan təmizlənən

539 Hal-hazırda Azərbaycanın ümumi meşə ehtiyatının təxminən 50 %-i hansı regionun payına düşür?

- ☐ Kiçik Qafqaz
- ☒ Cənub-Şərqi Qafqaz
- ☐ Böyük Qafqazın cənubu
- ☐ Talış dağları
- ☐ Zəngəzur silsiləsi

540 Kür-Araz ovalığı torpaqları kompleksinin şorlaşmasına səbəb nədir?

- ☐ çökəklik olması
- ☐ yüksək temperatur
- ☐ quraq iqlim şəraiti
- ☐ torpaqda həllolmayan mineralların çoxluğu
- ☒ yeraltı suların səthə yaxınlığı

541 Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekultivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- ☐ aqrotexniki
- ☒ texniki
- ☐ kimyəvi
- ☐ bioloji
- ☐ meliorativ

542 Torpaqların kəskin çirklənməsi və ekoloji tarazlığın pozulması prosesi necə adlanır ?

- ☐ radioaktiv çirklənmə
- ☐ biogen çirklənmə
- ☒ texnogen çirklənmə
- ☐ antropogen çirklənmə
- ☐ kimyəvi çirklənmə

543 Kür-Araz ovalığında müasir suvarma əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədər təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- ☐ 35 %
- ☐ 67 %
- ☐ 70 %
- ☐ 45 %
- ☒ 50 %

544 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- ☐ 5,5 mln.ha
- ☐ 7 mln.ha
- ☒ 4,3 mln.ha
- ☐ 3,5 mln.ha
- ☐ 8,6 mln.ha

545 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir ?

- ☒ 1200 min.ha
- ☐ 850 min.ha
- ☐ 500 min.ha
- ☐ 335 min.ha
- ☐ 712 min.ha

546 Torpağın udma qabiliyyətinin hansı növləri var?

- ☐ fiziki,termiki, kimyəvi, riyazi
- ☐ radioaktiv, texniki, mexaniki, bioloji
- ☐ kimyəvi,texniki,termiki,radioaktiv

- ☒ mexaniki, bioloji, fiziki, kimyəvi
☐ aqrotexniki, morfoloji, kimyəvi, texniki

547 Rütubətli ərazilərdə meşələrin qırmızı və Sarı torpaqları yayılan ərazilərdə yağıntıların çox hissəsi ilin hansı mövsümünə təsadüf edir?

- ☐ qış və yaz
☐ yay və payız
☐ yalnız qış
☐ payız və qış
☒ yaz və payız

548 Dağlıq vilayətlərin torpaqları ən çox hansı qitənin ərazisində yayılmışdır?

- ☒ Asiyada
☐ Cənubi Amerikada
☐ Avropada
☐ Afrikada
☐ Şimali Amerikada

549 Torpağın yararlı olan üst münbit qatının yağış, qar və şiddətli külək tərəfindən yuyulub aparılması hansı ekoloji problemi yaradır?

- ☐ torpağın irriqasiyası
☐ torpağın deqradasiyası
☐ torpağın ekzerasiyası
☒ torpağın eroziyası
☐ torpağın defilyasiyası

550 Azərbaycan Respublikasında müxtəlif dərəcədə eroziyaya məruz qalmış torpaqların sahəsi nə qədərdir?

- ☐ 49 %
☐ 37 %
☐ 53,5 %
☐ 62,5 %
☒ 42 %

551 İnsanların təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqların pozulmuş və yararsız hissələrinin mühafizəsi necə adlanır ?

- ☐ Hidroirriqasiya
☐ Defilyasiya
☒ Rekultivasiya
☐ Dehumifikasiya
☐ Meliorasiya

552 Pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- ☐ kimyəvi və bioloji
☒ texniki və bioloji
☐ hidro və fitoloji
☐ texniki və fitoloji
☐ texniki və fiziki

553 Daha dözümlü struktura malik pestisidlər hansı vasitələrlə yayılırlar?

- ☐ cərəyanlarla
☒ su və küləklə
☐ buz kütlələri ilə
☐ atmosfer yağıntıları ilə
☐ torpaq şumlanması ilə

554 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır?

- ☐ neft sənayesi
☐ qara metallurgiya
☒ avtomobillər

- ☐ yeyinti sənayesi
- ☐ əlvan metallurgiya

555 Azərbaycanda bütün torpaqların (100 %) yuyulma və drenaj sisteminə ehtiyacı olan rayon hansıdır?

- ☐ Kürdəmir
- ☐ Ağstafa
- ☐ Beyləqan
- ☒ Salyan
- ☐ İsmayılı

556 Respublika ərazisində eroziyaya məruz qalmış torpaqlar ümumi sahənin neçə faizini təşkil edir?

- ☐ 50,3%-ni
- ☒ 36,4%-ni
- ☐ 45,5%-ni
- ☐ 27,7%-ni
- ☐ 60,0%-ni

557 Qısa müddət ərzində çoxlu miqdarda gətirmələrə malik olan axın hansı hadisəni xarakterizə edir?

- ☐ sürüşmə
- ☐ sunami
- ☐ eroziya
- ☐ zəlzələ
- ☒ sel

558 Humus haqqında ilk fəzziyyələr hansı alimlərə məxsusdur?

- ☐ Dokuçayevə, Sibirtsevə
- ☐ Kostiçevə, Qlinkaya
- ☐ Qlinkaya, Dokuçayevə
- ☐ Dokuçayevə, Zaxarova
- ☒ Kostiçevə, Vilyamsa

559 Humusun miqdarına görə hansı torpaqlar normal torpaqlar hesab olunur?

- ☐ 1-2 %
- ☐ 5-7%
- ☐ 3-5 %
- ☐ 10 % -dən çox
- ☒ 5-10 %

560 əsasən qədim və müasir allüvial çöküntülər üzərində hansı torpaqlar əmələ gəlir?

- ☒ boz torpaqlar
- ☐ şabalıdı torpaqlar
- ☐ boz-qonur torpaqlar
- ☐ çəmən torpaqlar
- ☐ sarı torpaqlar

561 Tropik meşələrin qırılıb məhv edildiyi bir çox sahələrdə hansı tip bitkilər əmələ gəlmişdir?

- ☐ alçaq boylu kollar
- ☐ rütubətli meşələr
- ☐ kserofit meşələr
- ☒ epifitlər və lianlar
- ☐ arid meşələr

562 ən zəif mənimsənilmiş və yalnız özünəməxsus kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirlən qurşaq hansıdır?

- ☒ tropik qurşaq
- ☐ mülayim qurşaq
- ☐ ekvatorial qurşaq
- ☐ subtropik qurşaq
- ☐ subboreal qurşaq

563 Tropik qurşağın torpaq kütləsinin mineral hissəsinin dəyişməsi prosesi necə adlanır?

- ☐ lateritləşmə
- ☐ bataqlıqlaşma
- ☐ takirlaşma
- ☐ şoranlaşma
- ☒ ferralitləşmə

564 Tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr torpaq-bioiqlim vilayəti daxilində necə adlandırılır?

- ☐ humid və arid
- ☐ kserofit və humid
- ☐ semiarid və semihumid
- ☐ arid və kserofil
- ☒ humid və semihumid

565 Tropiklərin quru savannalarının qaratorpaqları ən çox hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- ☐ Çinin cənubunda, Orta Asiyada və Avropada
- ☒ Hindistanda, Afrikada, Avstraliyada
- ☐ Avstraliya, Şimali Amerika, Cənubi Afrikada
- ☐ Cənubi Amerika, İndoneziyada, Efiopiyada
- ☐ Aralıq dənizi sahillərində, Qvineya körfəzi sahillərində

566 Bir çox alimlərin məlumatına əsasən torpaqda maksimum üzvi qalıq hansı təbii komplekslərin hesabına toplanır ?

- ☐ quşların
- ☒ meşələrin
- ☐ mikroorqanizmlərin
- ☐ heyvanların
- ☐ sükurların

567 Torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak edən əsas 5 maili göstərin alim:

- ☐ N.M.Sibirtsev
- ☒ V.V.Dokuçayev
- ☐ V.R.Volobuyev
- ☐ E.M.Salayev
- ☐ L.E.Podina

568 Torpaq profilini əmələ gətirən genetik qatların əlaqələnməsi necə adlanır ?

- ☐ istilik qatı
- ☐ torpağın rəngləri
- ☐ torpaq eroziyası
- ☒ torpağın quruluşu
- ☐ humus qatı

569 Genetik qatların morfoloji əlamətləri aşağıdakılardan hansılardır ?

- ☐ quruluşu, istilik rejimi
- ☐ humus qatı, eroziyası
- ☐ aqronomik, kimyəvi
- ☐ fiziki, nəmlik
- ☒ rəngi, strukturu

570 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- ☐ genetik və kimyəvi
- ☒ morfoloji və aqronomik
- ☐ nəmlik və fiziki
- ☐ aqronomik və bioloji
- ☐ genetik və morfoloji

571 Hansı struktur dedikdə müəyyən ölçüdə, suya davamlı və məsələli olan aqreqatlar başa düşülür ?

- ☐ kimyəvi
- ☒ aqronomik
- ☐ mexaniki
- ☐ morfoloji
- ☐ genetik

572 Torpaqda baş verən eroziya hadisəsi onun hansı xassələrinin pisləşməsinə səbəb olur?

- ☐ kapillyarlıq və duzluluq xassələrini
- ☐ mexaniki və istilik xassələrini
- ☐ termiki və kimyəvi xassələrini
- ☐ maqnit və elektrik xassələrini
- ☒ fiziki və kimyəvi xassələrini

573 Hansı sistemlərin torpaqları yüksək dərəcədə degradasiyaya məruz qalır?

- ☒ aqrosistemlərin
- ☐ ekosistemlərin
- ☐ biosenozların
- ☐ biotopların
- ☐ biosistemlərin

574 Torpağın mineral hissəsini təşkil edən kimyəvi elementlər birləşmə şəkilində torpağa necə təsir edir?

- ☐ torpağı susuzlaşdırır
- ☒ torpağı zənginləşdirir
- ☐ torpağı şoranlaşdırır
- ☐ torpağı münbitləşdirir
- ☐ torpağı duzlandırır

575 Torpaqların fiziki və mexaniki xassələrini hansı kimyəvi elementlər müəyyən edir?

- ☐ kimyəvi reaksiyaları sürətləndirənlər
- ☐ kimyəvi reaksiyaları zəiflədənlər
- ☐ kimyəvi reaksiyaları neytrallaşdırənlər
- ☒ kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyənlər
- ☐ kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyənlər

576 Torpaqəmələgəlmə prosesində aşağıdakı bitki və heyvanlar mühüm rol oynayır. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ bakteriyalar, qurdlar
- ☒ otlar, ağaclar, kollar, ibtidai bitkilər
- ☐ vəhşi heyvanlar
- ☐ ali bitkilər
- ☐ onurğasız canlılar, molyuskalar

577 Torpaq sahələrinin neftlə çirklənməsi və ekoloji tarazlığının pozulması prosesi necə adlanır?

- ☒ texnogen çirklənmə
- ☐ radioaktiv çirklənmə
- ☐ biogen çirklənmə
- ☐ antropogen çirklənmə
- ☐ kimyəvi çirklənmə

578 Abşeron yarımadasının ən çox çirklənmiş hissəsi haradır?

- ☐ bütün sahil zolağı
- ☒ cənub hissəsi
- ☐ şimal hissəsi
- ☐ şimal-qərb hissəsi
- ☐ şimal-şərq hissəsi

579 Abşeron yarımadası torpaqlarının neçə hektarı neftlə çirklənmişdir?

- ☐ 28,8 min. ha
- ☐ 35 min. ha

- ☐ 17 min. ha
- ☒ 22 min.ha
- ☐ 30 min. ha

580 Respublika ərazisində neft məhsulları ilə müxtəlif dərəcədə çirklənmiş torpaqlar əsasən hansı zonadadır və sahəsi nə qədərdir?

- ☐ Naxçıvanda, 32,5 min ha
- ☐ Naftalanda, 28 min.ha
- ☐ Siyəzəndə, 18, 7 min.ha
- ☒ Abşeronda, 22 min.ha
- ☐ Neftçalada, 37 min.ha

581 Azərbaycan ərazisində ağır metallarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı regiondadır?

- ☐ Gəncə-Qazax
- ☐ Naxçıvan MR
- ☐ Lənkəran-Astara
- ☒ Abşeron
- ☐ Şəki-Zaqatala

582 Abşeron yarımadasında hansı ərazilərin radiasiya fonu çoxdur və radiasiyasının normadan yüksək olmasına əsas səbəb nədir?

- ☒ Sabunçu,Ramana, Balaxanı, Qala-neft mədənləri
- ☐ Bibiheybət, Bilgəh,Sənqaçal-yodlu-bromlu sular
- ☐ Suraxanı, Mərdəkan, Binəqədi-tikinti materialları
- ☐ Hövsan, Türkan, Nardaran, Zirə-kənd təsərrüfatı
- ☐ Qarabağ, Qobustan, Sahil-Qaradağ sement zavodu

583 Neftlə çirklənmiş torpaqlarda mikroelementlərin miqdarının aşağı düşməsinə səbəb nədir ?

- ☐ dərin quyuların qazılması
- ☒ ağır metalların miqdarının artması
- ☐ torpaqların dərin qatlarında kimyəvi elementlərin yığılması
- ☐ lay sularının səviyyəsinin qalxması
- ☐ neftli sahələrdə radioaktiv elementlərin çoxluğu

584 Respublikada adambaşına təxminən nə qədər torpaq sahəsi düşür?

- ☐ 3,5 ha
- ☒ 1,17 ha
- ☐ 5,2 ha
- ☐ 2,2 ha
- ☐ 7,4 ha

585 Respublikada adambaşına düşən əkinə yararlı torpaq sahələrinin az olmasının əsas səbəbləri nədir?

- ☐ torpaqların çox hissəsinin meşə landşaftlarının altında olması
- ☐ torpaqların əsasən dik yamaclarda, uçurumlarda və qar-buzlaq altında olması
- ☒ torpaqların xeyli hissəsinin eroziyaya, şorlaşmaya və bataqlaşmaya məruz qalması
- ☐ torpaqların əsas hissəsinin çay, göl və bataqlıqların altında olması
- ☐ torpaqların əsasən yaşayış məntəqələrinin altında olması

586 Hansı halda eroziyaya uğramış torpaqlardan kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- ☐ sel hadisələri nəticəsində səthi yuyulmuş torpaqlardan
- ☐ sürüşmə sahələrindən və bedlend torpaqlardan
- ☐ təkrarən şorlaşmış və duzlaşmış torpaqlardan
- ☐ eroziyayın şiddətli getdiyi dağ torpaqlarından
- ☒ zəif və orta dərəcədə yuyulmuş torpaqlardan

587 Azərbaycan ərazisində dik yamaclardan istifadə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- ☒ terraslaşdırma üsulundan
- ☐ növbəli əkin üsulundan

- ☐ suvarma üsulundan
- ☐ dəmyə əkinçiliyi üsulundan
- ☐ quru meliorasiya üsulundan

588 Azərbaycanın dağlıq ərazilərinin təsərrüfat cəhətdən ən çox mənimsənilən torpaqları haradadır?

- ☐ Böyük Qafqazın cənubu və yüksək dağlığı
- ☐ Kürboyu düzənliklər və Ləngəbiz tirəsi
- ☐ Talış dağlarının orta dağlığı və dağətəyi əraziləri
- ☒ Böyük Qafqazın şimal-şərqi, dağətəyi və alçaq dağlığı
- ☐ Kiçik Qafqazın orta və yüksək dağlığı

589 Respublikada adam başına cəmi neçə hektar torpaq sahəsi və əkinçilikdə istifadə edilən sahə düşür?

- ☐ 1,5 ha və 1 ha
- ☐ 2 ha və 1,5 ha
- ☒ 1,17 ha və 0,2 ha
- ☐ 1 ha və 3 ha
- ☐ 3,5 ha və 0,5 ha

590 Subtropiklər üçün aşağıdakı torpaqəmələgəlmə proseslərindən hansılar xarakterikdir? 1. subtropik ferralitləşmə 2.səhrələşmə və şoranlaşma 3. bataqlıqlaşma prosesi 4.qəhvəyi torpaqəmələgəlmə 5. boz torpaqəmələgəlmə 6.sarı rütubətli torpaqlar 7.subtropik bərkimə 8.qara torpaqların yayılması

- ☒ 1, 4, 5,7
- ☐ 2, 4,6, 7
- ☐ 4,5,7, 8
- ☐ 3, 4, 6, 8
- ☐ 1, 3, 4, 6

591 Mülayim qurşağın torpaqəmələgəlmə prosesləri aşağıdakılardan hansılardır? 1. meşə qonur torpaqəmələgəlmə 2.tundra-podzol torpaqəmələgəlmə 3.torflu-bataqlıq torpaqəmələgəlmə 4.bozqır qara torpaqəmələgəlmə 5.qonur yarımsəhra torpaqəmələgəlmə 6.şabalıdı torpaqəmələgəlmə 7.sarı-ferralit torpaqəmələgəlmə 8.subboreal şorakətəmələgəlmə

- ☐ 2, 3, 5 ,6
- ☐ 2, 4, 6, 8
- ☐ 1, 3, 5, 7
- ☒ 1, 4, 5, 8
- ☐ 3, 4, 6, 7

592 Qışda soyumanın getmədiyi subtropik istilik rejimi və su rejimi şəraitində formalaşan torpaqlar hansılardır?

- ☐ qəhvəyi torpaqlar
- ☐ qara torpaqlar
- ☒ boz torpaqlar
- ☐ sarı-qırmızı torpaqlar
- ☐ şabalıdı torpaqlar

593 Qırmızı torpaqlar əsasən hansı tip süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- ☒ püskürmə süxurlarının qırmızı rəngli aşınma məhsulları üzərində
- ☐ boz torpaqların formalaşdığı səhra və yarımsəhralarda
- ☐ lil hissəcikləri ilə zəngin olan aşınmış sahələrdə
- ☐ şoranlaşmaya məruz qalmış çökmə süxurlar üzərində
- ☐ dağlıq ərazilərdə qədim süxurlar üzərində

594 Nə üçün tropik qurşaqda əkinçilik cəhətdən quraq və quru tropik vilayətlər daha çox istifadə olunur?

- ☐ vilayətin qərb hissəsində vulkanik torpaqların geniş sahədə yayılması
- ☐ tropiklərdə səhra əkinçiliyinin praktiki əhəmiyyətə malik olmaması
- ☒ tropik qurşaqda rütubətli ərazilərin meşələrlə örtülü olması
- ☐ quraq və quru tropik vilayətlərdən başqa diqər ərazilərə oksan cərəyanlarının kəskin təsiri
- ☐ rütubətli ərazilərə orta illik yağıntıların həddindən çox düşməsi

595 Rütubətli ekvatorial zonaların geniş massivlərindən əkinçilikdə istifadə edilməsinin zəruriliyi nədən ibarətdir?

- ☐ Afrika materikində şəhrlərin sahəsinin artması
- ☐ mülayim qurşaqlarda torpaqların bataqlıqlaşması
- ☐ tropik qurşağın torpaqlarının məhsuldarlığının azalması
- ☒ əhali artımı ilə əlaqədar ərzaq probleminin yaranması
- ☐ ekvatorial zonada əhalinin sıxlığının artması

596 əhalinin artması ilə əlaqədar kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansı ekoloji problemlərlə üzləşir?

- ☐ şumlanma sahələri artırılır və irriqasiya sistemləri artırılır
- ☒ şəhər kateqoriyası üçün yaşayış məntəqələri kənd təsərrüfatına yararlı sahələrdə salınır
- ☐ pestisidlər, defoliantlar və kimyəvi gübrələrin miqdarı çoxaldılır
- ☐ əkin sahələri fasiləsiz əkilir və suvarma nəticəsində şorlaşır və eroziyaya məruz qalır
- ☐ məişət tullantılarının çoxluğu və sənaye müəssisələrinin tullantıları ilə çirklənir

597 Dünyanın torpaq ehtiyatlarının mənimlənməsinə görə qurşaqların düzgün ardıcılığını göstər: 1. tropik 4. subtropik 2.mülayim 5. subarktik 3.boreal 6.arktik

- ☐ 5, 3, 1, 4, 2, 6
- ☒ 2, 4, 1, 3, 5, 6
- ☐ 2, 5, 4, 1, 3, 6
- ☐ 1, 3, 2, 4, 6, 5
- ☐ 4, 6, 3, 5, 1, 2

598 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- ☐ süxurun aşınması və orxalanması
- ☐ süxurda mikrorqanizmlərin və yaşıll bitkilərin məskən salması
- ☒ süxurun və iqlim rejiminin dəyişməsi
- ☐ süxurun yaşından asılı olaraq zaman daxilində dəyişməsi
- ☐ bitki və heyvan qalıqlarının çürüməsi

599 Torpağın profili boyu dərinliyinə getdikcə bakteriyaların miqdarı necə dəyişir ?

- ☐ dəyişmir
- ☐ çevrilir
- ☒ azalır
- ☐ mövcud olmur
- ☐ artır

600 Torpağa münbitlik verən çürüntü qatı necə adlanır ?

- ☐ dəmir birləşmələri
- ☐ fosfor turşusu
- ☒ humus təbəqəsi
- ☐ azot birləşmələri
- ☐ kolloidlər

601 Zülalların, aşıləyıcı maddələrin və üzvi birləşmələrin tədricən hidrolizi və biokimyəvi oksidləşməsi nəticəsində humusabənzər maddənin əmələgəlməsi prosesi necə adlanır ?

- ☐ sulfifikasiya
- ☐ nitrifikasiya
- ☒ humifikasiya
- ☐ dehumifikasiya
- ☐ azotifikasiya

602 Kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyən kimyəvi elementlər torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- ☐ kimyəvi və optik xassələrini
- ☐ Elektrik və maqnit xassələrini
- ☒ fiziki və mexaniki xassələrini
- ☐ Elektromaqnit və optik xassələrini
- ☐ Radioaktiv və maqnit xassələrini

603 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır ?

- ☐ 1/2
- ☐ 3/4
- ☐ 1/3
- ☐ 4/5
- ☒ 1/5

604 Karbon və azotun torpaqla toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır ?

- ☐ dağ süxurları və mineralları
- ☐ iqlim elementləri
- ☒ bitki və heyvan qalıqları
- ☐ insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- ☐ maqmatik süxurlar

605 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir ?

- ☐ 2-3 mln.ha
- ☐ 3, 5 mln.ha
- ☒ 6-7 mln.ha
- ☐ 4 mln.ha
- ☐ 5,5 mln.ha

606 Optimal hidrotermik və optimal su – hava şəraitində humusun toplanması, hansı torpaq tiplərinə xasdır ?

- ☐ şabalıdı
- ☐ boz, boz – qonur
- ☐ dağ – qəhvəyi
- ☐ çəmən - bataqlıq
- ☒ qaratorpaqlarda

607 Torpağın dərinliyində parçalanaraq, onun tərkibini kalsiumla zənginləşdirən bitkilər hansılardır ?

- ☒ paxla fəsiləsinə aid
- ☐ ot bitkiləri
- ☐ yabanı bitkilər
- ☐ yoncakimilər
- ☐ ağac kökləri

608 Humusun torpağa əlverişli təsiri yalnız tərkibində hansı maddələr olduqda müşahidə edilir ?

- ☒ humin turşuları
- ☐ ferrium oksidləri
- ☐ azot oksidləri
- ☐ fulvioturşular
- ☐ amin turşular

609 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağmədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir ?

- ☐ Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- ☐ Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- ☐ Çin, Yaponiya, Avstraliya
- ☒ ABŞ, İngiltərə, Polşa
- ☐ Hindistan, Almaniya, Danimarka

610 Dünyada məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- ☐ 5700 mln.ha
- ☒ 8500 mln.ha
- ☐ 6000 mln.ha
- ☐ 4200 mln.ha
- ☐ 7300 mln.ha

611 Ümumiyyətlə becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun neçə faizini təşkil edir ?

- ☐ 5 %-ni
- ☐ 6,7 %-ni
- ☐ 8 %-ni
- ☒ 11,2 %-ni
- ☐ 9,5 %-ni

612 İynəyarpaqlı meşə zonasının torpaqlarının hansı rəng çalarları vardır?

- ☐ Sarı və qırmızı
- ☐ şabalıdı və qonur
- ☐ tünd boz və qara
- ☐ boz və tünd-boz
- ☒ açıq, boz, küləbənzər

613 Boreal torpaq-bioiqlim qurşağı yalnız hansı materiklərdə inkişaf etmişdir?

- ☒ Şimali Amerika və Avrasiya
- ☐ Avrasiya və Cənubi Amerika
- ☐ Şimali Amerika və Antarktida
- ☐ Afrikanın cənubi və Avstraliya
- ☐ Cənubi Amerika və Avstraliya

614 Boreal tayqa-meşə vilayətinin əsas iki tipi hansılardır? 1. tayqa vilayəti 2. tundra vilayəti 3. meşə-çöl vilayəti 4. çəmən-meşə vilayəti

- ☐ 2,3
- ☐ 1, 2
- ☒ 1, 4
- ☐ 1, 3
- ☐ 3, 4

615 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi rast gəlinən torpaq tipləri hansılardır?

- ☐ elementar, lösləşmiş torpaqlar
- ☒ bataqlıq-podzol, torflu-qleyli-podzol torpaqlar
- ☐ çimli-podzol, allüvial-dənirli torpaqlar
- ☐ qleyli-çimli, karbonatlı-podzol torpaqlar
- ☐ çınqıllı dağ-tundra torpaqları

616 Tayqa-meşə vilayətlərinin hakim torpaq tipləri hansılardır?

- ☐ akırlar və boz-qonur
- ☐ Sarı-ferralit və ibtidai
- ☐ dağ-meşə və şabalıdı
- ☒ podzol və çimli-podzol
- ☐ adi boz və qəhvəyi meşə

617 Yalnız şimal yarımkürəsində yaxşı inkişaf etmiş torpaq-iqlim qurşağı hansıdır?

- ☐ subekvatorial
- ☐ tropik
- ☒ boreal
- ☐ subtropik
- ☐ subboreal

618 Boreal torpaq-iqlim qurşağında üstünlük təşkil edən iqlim tipini göstər.

- ☒ humid iqlim tipi
- ☐ semiarid iqlim tipi
- ☐ arid iqlim tipi
- ☐ ekstrakontinental iqlim
- ☐ kontinental iqlim tipi

619 Boreal qurşağın torpaqları hansı agroekoloji siniflərə bölünür? 1. rütubətli sarı 2. ilayim soyuq 3. soyuq donan 4. soyuq semiarid 5. buzlu podzol 6. donuşluq

- ☐ 1, 2, 4
- ☐ 1, 3, 4
- ☐ 2, 4, 5
- ☒ 2, 3, 6
- ☐ 4, 5, 6

620 Podzollaşma prosesi necə izah olunur?

- ☐ Lilin pozulmamış halda aşağıya hərəkəti
- ☒ lil hissəciklərinin parçalanması
- ☐ mövsümi qleyli-ellüvial prosesin getməsi
- ☐ turş məhsulların dəmirli qabığı dağıtması
- ☐ çimli-torflu prosesin aktivləşməsi

621 Mineral elementlər və üzvi maddələr torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- ☐ fiziki xassələrini
- ☒ kimyəvi xassələrini
- ☐ optik xassələrini
- ☐ maqnit xassələri
- ☐ elektromaqnit xassələri

622 Torpaqdan humus miqdarı haqqında ilk nəzəriyyələr hansı alimlərə məxsusdur ?

- ☐ İ.A.Zaxarov, D.A.İvanov, V.A.Romanov
- ☐ A.A Şmuk, Q.S.Stadnikova, A. Tensli
- ☐ M.E.Salayev, V.P.Volobuyev, N.A.Dimo
- ☐ A.A.Polınov, V.İ.Vernadski, Y.Odum
- ☒ V.V.Dokuçayev, N.M.Sibirtsev, P.A.Kostuçyev

623 Üzvi maddələrin parçalanması üçün digər proseslərdən fərqli olaraq, göbələklər hansı mühitdə inkişaf edir ?

- ☐ neytral
- ☒ turş
- ☐ qələbi
- ☐ isti
- ☐ soyuq

624 Aparılan elmi təcrübələrə əsasən 1 ha sahənin şum qatında nə qədər bakteriya kütləsi olur ?

- ☐ 1 – 2 ton
- ☒ 3 – 7 ton
- ☐ 7 – 8 ton
- ☐ 10 – 12 ton
- ☐ 2 – 5 ton

625 Torpağın kipliyi, məsaməlilik və çatlama dərəcəsi necə adlanır ?

- ☐ torpağın rəngi
- ☐ torpağın genetikası
- ☐ torpağın yaşı
- ☐ torpağın profili
- ☒ torpağın quruluşu

626 Xam torpaqların istifadəsində, xüsusən əkin qatında humus və azot ehtiyatı azaldıqca, istifadə müddəti isə artdıqca hansı proses güclənir ?

- ☐ padzollaşma
- ☒ çəmənləşmə
- ☐ qleyləşmə
- ☐ lösləşmə
- ☐ ferralitləşmə

627 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində yaranan ekoloji nəticələr aşağıdakı göstərilən proseslərdə özünü göstərir. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ ekosistemlərin dayanıqlılığının pozulması
- ☐ bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsi]
- ☒ balıqların sürətlə çoxalması
- ☐ “qırmızı qalxmaların” yaranması
- ☐ biotopa kimyəvi toksikatlardan yığılması

628 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində hansı ekoloji problemlər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil

- ☐ dəniz mühitində mutagenlər əmələ gəlir
- ☒ yeni qiymətli balıq növləri yaranır
- ☐ dəniz mühitində konseqlenlər əmələ gəlir
- ☐ canlılarda kimyəvi toksikatlardan yığılır
- ☐ bioloji məhsuldarlıq aşağı düşür

629 İnsanın hansı növ çirklənmiş sularla kontakt zamanı onun dərisinə parazitlərin daxil olması nəticəsində ağır xəstəliklər yarana bilər?

- ☐ mexaniki çirklənmə
- ☐ termiki çirklənmə
- ☒ bakteroloji çirklənmiş
- ☐ fiziki çirklənmə
- ☐ kimyəvi çirklənmə

630 Azərbaycanın quru subtropik iqlimə malik olan rayonlarında aşınmanın hansı tipi inkişaf etmişdir

- ☐ allit aşınma tipi
- ☐ ferralit aşınma tipi
- ☒ siallit aşınma tipi
- ☐ laterit aşınma tipi
- ☐ boreal aşınma tipi

631 Quru subtropiklərin boz torpaqları əsas diaqnostik göstəriciləri nədən ibarətdir?

- ☐ silisium-oksidi çoxluğundan
- ☐ üst akkumlyativ qatda karbonatların miqdarının azlığı təşkil etməsindən
- ☐ humusun miqdarının aşağı qatlara doğru artmasından
- ☐ udulmuş kationlar arasında natriumun xeyli çox olmasından
- ☒ karbonatların aşağı qatlarda maksimum toplanmasından

632 Yağıntılı tropik meşə landşaftlarının torpaqları əsasən yayılmışdır?

- ☐ Acariyada, Dağıstanda, Talışda
- ☒ Cənubi Amerikada, Madaqaskarda, İndoneziyada
- ☐ İran yaylasında, Kiçik Qafqazın orta hündürlüyə malik sahələrində
- ☐ Alp, Karpat, Ural dağlarında yayılmış meşələrdə
- ☐ Uzaq şərqin enliyarpaqlı meşələrində, çinin mərkəzi əyalətlərində

633 Təcrübə stansiyaların əraziləri, qiymətli və çoxillik bitkilərin müşahidəsi və s. Üçün tərtib olunan torpaq xəritələri necə adlanır

- ☒ müfəssəl xəritələr
- ☐ iri miqyaslı xəritələr
- ☐ orta miqyaslı xəritələr
- ☐ kartoqramlar
- ☐ icmal xəritələr

634 Torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- ☐ qranulometriya
- ☐ kartoqram
- ☒ bonitirovka
- ☐ rekultivasiya
- ☐ meliorasiya

635 Kənd təsərrüfatında istifadə olunan torpaqların eroziya prosesinə məruz qalmasına əsas səbəb nədir?

- ☐ əhalinin sürətlə artması və ərzağa tələbatın artması
- ☐ dağ yamaclarında yalnız irriqasiya əkinçiliyindən istifadə olunması
- ☒ yamac boyu şumlanma, intensiv otarılma və meşələrin məhv edilməsi
- ☐ heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi
- ☐ düzənlik ərazilərdə yalnız taxılçılığın inkişaf etdirilməsi

636 Respublika ərazisində insanların təsərrüfat fəaliyyətindən asılı olaraq ən çox eroziya prosesinə məruz qalan iqtisadi-coğrafi rayon hansıdır?

- ☐ Quba-Xaçmaz rayonunda
- ☒ Naxçıvan MR-da
- ☐ Şəki-Zaqatala zonasında
- ☐ Lənkəran-Astara rayonunda
- ☐ Gəncə-Qazax rayonunda

637 Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri hansılardan ibarətdir?

- ☐ rekultivasiya, texniki, bioloji
- ☐ biomeliorasiya, hidrotexniki, bioloji
- ☒ fitomeliorasiya, aqrotexniki və hidromeliorasiya
- ☐ kimyəvi meliorasiya, terraslaşdırma
- ☐ meşə salma, fiziki meliorasiya

638 Yamacları eroziyadan qorumaq üçün kənd təsərrüfatı bitkilərin becərilməsində tətbiq edilən torpaq-qoruyucu tədbirlər necə adlanır?

- ☐ fitomeliorativ
- ☐ terraslaşdırma
- ☐ hidrotexniki
- ☐ rekultativ
- ☒ aqrotexniki

639 Rütubətli subtropik ərazilərin torpaqlarında öz-özünü təmizləmə xüsusiyyəti nə üçün sürətli gedir ?

- ☐ rütubətin az olması və quru iqlim şəraitinə görə
- ☐ yeraltı suların səthə yaxınlığına görə
- ☒ rütubətin və istiliyin optimal olmasına görə
- ☐ bütün toksikoloji normaların yüksək səviyyədə olmasına görə
- ☐ geokimyəvi anomalyanın yüksək olması ilə

640 Hansı şəhərlərdə səth suları ilə yanaşı yeraltı sular da çirklənməyə məruz qalır?

- ☐ paytaxt şəhərlərində
- ☒ iri sənaye şəhərlərində
- ☐ qəsəbələrdə
- ☐ kəndlərdə
- ☐ rayonlarda

641 Kommunal – məişət və sənaye sularının, neft quyularının çirkab sularının, çirkab suların yığıldığı anbarlardakı çirkab suların sızmaları nəticəsində hansı su hövzələri çirklənir?

- ☐ səth suları
- ☐ çay suları
- ☐ yağış suları
- ☒ yeraltı sular
- ☐ dəniz suları

642 Su hövzələrinə daxil olmuş texnoloji isti sular suda hansı çirklənməni yaradır?

- ☐ mexaniki çirklənməni
- ☒ istilik çirklənməsini
- ☐ kimyəvi çirklənməni
- ☐ fiziki çirklənməni
- ☐ bioloji çirklənməni

643 Sual: Antropogen təsirlərdən su mühitinə düşmüş biogen maddələr şirinsudakı ekosistemlərə mənfi təsir göstərərək hansı hidrocanlıların çoxalması şərait yaradır?

- ☐ bionların
- ☐ göbələklərin
- ☒ fitoplantların
- ☐ virusların
- ☐ bakteriyalar

644 Qrunt sularının səviyyəsini aşağı salmaq üçün drenajlardan, kanallardan, axar suların qarşısını almaq üçün tikililərdən istifadə etməklə torpaqda gedən hansı proseslərin qarşısını almaq mümkündür?

- ☐ şoranlaşmanın
- ☐ turşulaşmanın
- ☒ bataqlıqlaşmanın
- ☐ duzlaşmanın
- ☐ susuzlaşmanın

645 Torpaq uzun müddət səpin altında qaldıqda onun hansı ehtiyatı 60% azalır?

- ☒ humus ehtiyatı
- ☐ su ehtiyatı
- ☐ mineral ehtiyatı
- ☐ duzluluq ehtiyatı
- ☐ hava ehtiyatı

646 Torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması prosesi necə adlanır?

- ☐ külək eroziyası
- ☐ yağış eroziyası
- ☒ su eroziyası
- ☐ hava eroziyası
- ☐ qar eroziyası

647 Hansı proses nəticəsində torpaqda azot, fosfor, kaliumun mənimsənilməsi və mikroelementlərin azalması baş verir?

- ☐ su eroziyası nəticəsində
- ☐ şoran eroziya nəticəsində
- ☐ külək eroziyası nəticəsində
- ☐ dağıdıcı eroziya nəticəsində
- ☒ səthi eroziya nəticəsində

648 Torpaq əmələgətirən süxurlar tərkibindəki qələvi metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxurlara bölünür?

- ☒ maqmatik və çökmə
- ☐ maqmatik və metomorfik
- ☐ metqomrfik və çökmə
- ☐ çökmə və qələvi
- ☐ karbonafli və qələvi

649 Torpağın bərk fazasını hansı minerallar təşkil edir?

- ☐ maqmatik
- ☐ törəmə
- ☐ metomorfik
- ☒ maqmatik və çökmə
- ☐ ilkin və törəmə

650 Torpaq nədir?

- ☐ bitki yetişən yerin üst səthidir
- ☐ həyat üçün vacib amildir
- ☐ bitki və heyvanat aləmi, insanlar və bütün canlıların yaşayış məskənidir
- ☒ torpaq, torpaq əmələgətirən amillərin birgə və qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan cisimdir
- ☐ torpaq mineral maddədir

651 Takırlar nədir?

- ☐ küləşi-boz torpaqlardır
- ☐ humusu çox olan torpaqlardır
- ☐ natrinin-xloridli torpaqlardır
- ☒ gilli səhraların torpaqlarıdır
- ☐ qələvili və udma tutumu az olan torpaqlardır

652 Tropik qurşağın əsasən hansı vilayətlərində çilik daha çox inkişaf etmişdir?

- ☒ quru tropik vilayətlərdə
- ☐ savanna vilayətlərində
- ☐ rütubətli tropik vilayətlərdə
- ☐ vulkanik və laterifləşmiş vilayətlərdə
- ☐ ferralitləşmiş vilayətlərdə

653 Torpağın maye fazasının bitki üçün əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ☐ üzvi birləşmələrlə qidalanmasından
- ☐ anion tərkibinin dəyişməsindən
- ☐ mineral maddələrdə qidalanmasından
- ☒ mikroorqanizmlərin minerallaşmasından
- ☐ kation tərkibinin dəyişməsindən

654 Quru passat küləklərinin təsiri altında olan təbii qurşaq hansıdır?

- ☐ mülayim qurşağın səhra və yarımsəhraları
- ☒ tropik qurşağın səhra və yarımsəhraları
- ☐ şimal və cənub qütblərin buzlaq sahələri
- ☐ tropik qurşağın quru savannaları
- ☐ subtropik qurşağın rütubətli əraziləri

655 Yarımsəhra vilayətlərində seyrəkləşmiş, səhralaşmış savannalarda hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- ☐ açıq şabalıdı torpaqlar
- ☐ boz, boz-qonur torpaqlar
- ☐ rütubətli sarı torpaqlar
- ☒ qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- ☐ duzlu-gilli podzol torpaqlar

656 Tropik qurşağın ən çox mənimsənilən torpaqları hansı ərazilərə məxsusdur?

- ☒ dağlıq ərazilərə
- ☐ savannalara
- ☐ yarımsəhra ərazilərə
- ☐ qırmızımtıl-ferralit torpaqlara
- ☐ rütubətli meşələrə

657 Kaliforniya rayonunu əhatə edən Şimali Amerika vilayəti hansı qurşağın ərazisinə aiddir?

- ☐ tropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- ☐ tropik qurşağın savannalarına
- ☐ mülayim qurşağın qaratorpaqlarına
- ☒ subtropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- ☐ tropik qurşağın dağ səhralarına

658 Akademik V.V.Polinova görə hansı kimyəvi elementlər fəal miqrasiya olunma xassəsinə malikdir?

- ☐ silisium, dəmir, alüminium
- ☒ kükürd, brom, yod
- ☐ sirkonium, cıvə, stronsium
- ☐ mis, molibden, cıvə
- ☐ molibden, gümüş, sink

659 Rütubətli tropik vilayətlərdə daha çox becərilən torpaq tipləri hansılardır?

- ☒ tünd qırmızı marqalit və bərkimiş qara torpaqlar
- ☐ qırmızı-sarı və rütubətli laterit torpaqlar
- ☐ rütubətli ferralit və podzollaşmış çimli torpaqlar
- ☐ duzlu-gilli və quru yarımsəhra torpaqları
- ☐ siallit karbonatlı və kobud qurunthı torpaqlar

660 Subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- ☒ Orta və Mərkəzi Asiya, Şimali və Cənubi Amerika
- ☐ Asiyanın Şərqi, Mərkəzi Afrika və Cənubi Amerika
- ☐ Şərqi Avropa, Avstraliyanın cənubi və şərq
- ☐ Mərkəzi Asiya, Avstraliyanın şimalı və qərbi
- ☐ Cənubi Afrika, Qərbi və Cənubi Asiya

661 Subboreal qurşağın neçə faizi əkinçilikdə istifadə olunur?

- ☐ 17 %
- ☐ 35 %
- ☒ 21 %
- ☐ 28 %
- ☐ 42,7 %

662 Subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- ☒ Orta və Mərkəzi Asiya Şimali və Cənubi Amerika
- ☐ Şimali Amerika, Cənub-Şərqi Asiya
- ☐ Cənubi Afrika, Mərkəzi Asiya və Avstraliya
- ☐ Mərkəzi Asiya, Şimali Afrika və Avropa
- ☐ Şərqi Avropa, Afrika və Qərbi Avstraliya

663 Tropik yarımsəhra vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- ☒ qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- ☐ dağ-meşə qara torpaqları
- ☐ podzol, boz-qonur torpaqlar
- ☐ qumlu sarı torpaqlar
- ☐ şoranvari və şorakətli torpaqlar

664 Bütün tərkib hissələri bir – birilə və torpağın mineral hissələri ilə sıx qarşılıqlı təsirdə olan mürəkkəb kompleks necə adlanır ?

- ☐ gillicələr
- ☒ humus qatı
- ☐ kolloidlər
- ☐ ana süxur
- ☐ qumluqlar

665 Qrunt suları üzə olduqda torpaqda hansı xoşagəlməz xüsusiyyətlər yaranır?

- ☐ rütubət azalır və oksigen çoxalması yaranır
- ☒ izafi rütubət və oksigen çatışmamazlığı yaranır
- ☐ rütubət yox olur və oksigenin azalması yaranır
- ☐ rütubət çox yüksəlir və oksigen çoxalması yaranır
- ☐ rütubət çox azalır və oksigen azalması yaranır

666 Torpağın istilik, enerji və su ilə təmin olunmasında hansı torpaqəmələgəlmə amili mühümdür?

- ☒ iqlim amili
- ☐ suxur amili
- ☐ zaman amili
- ☐ bitki amili
- ☐ relyef amili

667 Hansı suların təsirindən xüsusi torpaq tipləri yaranır?

- ☐ yerüstü suların

- ☐ çay sularının
- ☒ qrunut sularının
- ☐ dəniz sularının
- ☐ okean sularının

668 Torpaq havasında olan hansı elementlər həm torpağın xassələrinə, həm də bitkilərin məhsuldarlığına bilavasitə təsir göstərir ?

- ☒ oksigen və karbon
- ☐ dəmir və oksigen
- ☐ azot və fosfor
- ☐ silisium və azot
- ☐ karbon və fosfor

669 Biosferdə baş verən bir çox prosesləri nə müəyyən edir?

- ☐ gil örtüyü
- ☒ torpaq örtüyü
- ☐ qum örtüyü
- ☐ süxur örtüyü
- ☐ çınqıl örtüyü

670 Torpağın münbit qatının qalınlığı nə qədərdir?

- ☒ 4÷7 m
- ☐ 2÷6 m
- ☐ 3÷4 m
- ☐ 2.5÷4 m
- ☐ 5÷6 m

671 Litosferin üst təbəqəsi necə adlanır?

- ☐ qum qatı adlanır
- ☐ gil qatı adlanır
- ☒ torpaq adlanır
- ☐ çınqıl adlanır
- ☐ süxur adlanır

672 Torpağın keyfiyyəti hansı göstərici ilə müəyyən olunur?

- ☐ şoranlığı ilə
- ☐ turşuluğu ilə
- ☒ münbitliyi ilə
- ☐ məsaməliyi ilə
- ☐ pH-i ilə

673 Elmi dildə torpaq necə adlanır?

- ☐ biosenoz adlanır
- ☒ biokos adlanır
- ☐ biogeosenoz adlanır
- ☐ biotop adlanır
- ☐ biosfer adlanır

674 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ torpaq əmələ gətirən suxurlardan
- ☐ iqlim və relyef
- ☐ bitki və heyvan qalıqlarından
- ☐ zaman
- ☒ su və daşdan

675 Torpaqşünas alimlərin fikrincə hansı sular toraq tiplərinin təkamülünə və torpaq daxili proseslərə xeyli təsir edir?

- ☐ dəniz suları
- ☐ çay suları

- ☐ bulaq suları
- ☒ qrunut suları
- ☐ duzlu sular

676 Yer səthinin örtən, mantiyanın üst təbəqəsi və yer qabığından ibarət olan Yerin bərk örtük hissəsinə nə deyilir?

- ☒ litosfer deyilir
- ☐ atmosfer deyilir
- ☐ hidrosfer deyilir
- ☐ troposfer deyilir
- ☐ ozonosfer deyilir

677 Torpağın eroziyasının neçə növü vardır?

- ☐ bataqlıq və şoran eroziyalar
- ☐ torpaq və su eroziyaları
- ☒ su və külək eroziyaları
- ☐ gil və qum eroziyaları
- ☐ su və qum eroziyaları

678 Yer kürəsinin daş örtüyünə nə deyilir?

- ☒ litosfer deyilir
- ☐ hidrosfer deyilir
- ☐ atmosfer deyilir
- ☐ efir fəzası
- ☐ kosmik fəza

679 Litosfer Yer kürəsinin hansı hissəsidir?

- ☐ qum örtüyü
- ☐ kömür örtüyü
- ☒ torpaq örtüyü
- ☐ Gil örtüyü
- ☐ "daş" örtüyü

680 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq neçə amilin təsirindən yaranmışdır?

- ☐ 3 amilin
- ☒ 5 amilin
- ☐ 6 amilin
- ☐ 4 amilin
- ☐ 7 amilin

681 Torpaq əmələgəlmə prosesi nədir?

- ☐ Geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan üzvi-mineral kompleksdir
- ☒ Zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan təbii-tarixi cisimdir
- ☐ Bitki və heyvanat aləmi qalıqlarının çürüməsindən əmələ gələn üzvi-mineral birləşmədir
- ☐ İqlim elementlərinin, yəni istiliyin və rütubətin paylanması nəticəsində əmələ qələn maddədir
- ☐ Dağ süxurlarının və mineralların aşınmasıdır

682 Fiziki aşınma nədir?

- ☐ Yer qabığını təşkil edən süxurların əmələ gəlmə şəraitidir
- ☒ Süxur kütləsinin qeyri-bərabər qızması və soyuması nəticəsində öz bütövlüyünü itirən xırdalanma prosesidir
- ☐ Təzyiq prosesləri nəticəsində substrat əmələ gətirməsidir
- ☐ Yüksək təzyiq nəticəsində əmələ gəlmiş süxurları təşkil edən mineral birləşmələr kompleksidir
- ☐ Süxurların ilkin yarandığı mühitdə termodinamik bir prosesdir

683 Kimyəvi aşınma nəyə deyilir?

- ☒ Əsasən su, karbon qazı və oksigenin təsiri nəticəsində mineralların kimyəvi tərkibinin dəyişməsidir
- ☐ Hidrogen ionlarının təsirindən yaranan qalıqların birləşməsidir
- ☐ Kimyəvi aşınma süxurların və mineralların yeni birləşmələr əmələ gətirməsidir
- ☐ Yeni mineralların temperatur rejiminə təsir göstərən amildir

☐ Suya karbon qazının daxil olduğu halda yaranan turş mühitdir

684 Torpaq profilində A indeksi ilə ayrılan genetik horizont necə adlanır?

- ☒ Üzvi maddələrin akkumlyasiyası horizontu
☐ Qleyli qat
☐ Döşəmə şuxur qatı
☐ Elyüvial horizont
☐ İllüvial və yaxud anna süxura keçid horizontu

685 Materiklərin birinci torpaq xəritəsi kim tərəfindən hazırlanmışdır?

- ☒ V.V.Dokuçayev
☐ V.Q.Kozanov
☐ İ.P.Gerasimov
☐ Ç.E.Kelloq
☐ L.İ.Praslov

686 Torpaq xəritələrinin legendasında torpaq tiplərinin neçə qruppası ayrılmışdır?

- ☒ 26
☐ 20
☐ 31
☐ 18
☐ 12

687 Torpağın kimyəvi tərkibin hansı alimlər öyrənmişlər ?

- ☐ Aleksandrova, Kononova
☐ Dokuçayev, Sibirsev
☒ Fersman, Vinqradov
☐ N.Əliyev, Q.Məmmədov
☐ Dokuçayev, Tyurin

688 Aqrogeologiya, aqrokuturkimya və torpaq xəstəliyinin təşəkkül tapması və inkişafı hansı alimlərin adı ilə bağlıdır?

- ☐ K.D.Qlinka, B.B.Polinov
☐ V.İ.Vernadski, A.Kyulbelin
☐ A.Humboldt, L.İ.Prosolov
☒ A.Teyer, Y.Libix
☐ V.V..Dokuçayev, S.S.Nestruev